

సంచిక ౧౬౮

జనరల్. వి. రామమూర్తిశాస్త్రి అంగుళ కంఠుని, నెం. ౧౨, బాబ్జీ, మద్రాసు.

(1729)

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office :—Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to :—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,
CHIEF AGENTS,
RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.
CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 289, THAMBU CHETTY STREET, MADRAS.

మా త్ర కో శ వ్యా ధు లు - ఒక కొ త్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొవలు 12 కాపీలను ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని కుదులు పుట్టులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తమైన కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane Madras

శుద్ధస్వదేశి బెంగులూరు - మేలు పట్టుచీరలు

జరిగెచీరలు, కిరిగలు, రవికలు, రుమాళ్లు, దావణీలు, పావళ్లు, సాదాజాకట్టుగుడ్డలు, గొనుగుడ్డలు మొదలగునవి పురమాషిగా మేలురకం పట్టుతో చిలకపచ్చ, పసుపుపచ్చ, ఎలుపు, రోజా, ఆకాశవర్ణం, ఆరంజిరంగు, మేఘవర్ణం, కాఫిరంగు, సెవెలిరంగు మొదలగు రంగులలో వారివారి అర్థం మేరకు తయారుచేసి పంపెదము.

చాయకు గ్యారంటీ:—ఒకసారి అర్థయిచ్చినవారు తప్పుక ఎప్పుడును మాకే అర్థయివచ్చును.

వివరములకు ఈదిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

పోస్టు బాక్స్ నెంబరు 55.

మాకం నుబ్బరాయ శెట్టి అందు బ్రదర్స్,

పట్టుబడి వర్తమాలు, చాక్, బెంగులూరుసిటి,

సుప్రసిద్ధమైన

నంజన్ గూడు దంతచూరము.

రెండు కుటుంబరత్నములు

దంతములను శుభ్రపరచుటయందుకు, తెలుపుచేయుటయందును, పట్టుత్వమును కలుగజేయుటయందును ఆమోఘమైనది. శుద్ధమైన వజ్రములకంటే తయారుచేయబడినది. మనోహరమైన నువాసనగలది. తీపులేక ఉష్ణకలిసింది పంపబడును.

1 పొట్టుము 1 నెలకు సరిపోవును. ధర 1-8 రూ 0-1-0; 12 పొట్టుములు వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ 1-0-0.

శ్రీకరకస్తూరిమాత్రము:—బిడ్డలు మొదలు ముసలివారి వరకు సకల వ్యాధులకు ఉపయోగించవచ్చును.

250 మాత్రముల బుడ్డి 1-8 రూ 0-4-0; 12 బుడ్డు వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ 8-0-0 లగును.

ఆయుర్వేద విద్యాన్ వి. వి. పండితులు, నంజన్ గూడు పోస్టు. (మైసూరు జిల్లా) (1)

వవలు కంపెనీవారి ప్రత్యేక ఔషధములు

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాస్త్రమునకును, శోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా జైద్యులచే రసాయన కాస్త్రములచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము తయారుచేయబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుజేయు శాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తద్దముగుండ గుడ పరిశీలనయబడును. అచట వి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు విశ్లేషణ చేయబడును. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనమానింప వచ్చునట్లు తయారుచేయబడినవి.

డాక్టరు యాన్సన్ సిరప్

సిరప్ ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిస్ కాంపౌండు క్విన్ వైను యెట్ స్పిక్వియా

ఈ సిరప్ డాక్టరు యాన్సన్ పద్ధతి ననుసరించి వివరణాస్పేషియలు, ట్రైస్, స్పిక్వియా యివన్నియుజేసి దివ్యముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక కేకసాదాధాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కినది ఔషధము.

తెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం సైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి క లు ఫు డ్డు

ఇది విరక్, లైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరప్

శుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డ్ పారిషుగారు చెప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుచేయబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు సంవియోషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త కృత్తిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద సైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న సైజు 10 అణాలు.

వవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

ERASMIC (3498)

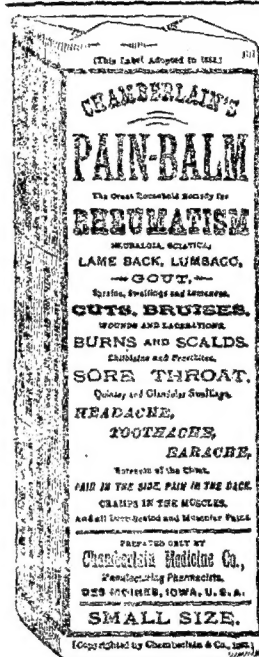

ఎరాస్మిక్ నబ్బలు (స్నానమునకు)

దేహసౌందర్యమునకు అత్యుత్తముగ తగి యున్నది. అందముగ నుండగోరు నారీరత్నముల కిది యొక ఆహారము, బలము నిచ్చు మందు. దుఃఖములను బాటద్రోలి దేహమునకు సువాసన నిచ్చును. దేహముయొక్క కాంతి వర్ధిల్ల గలదు. ఇటువంటి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి!

అన్ని సాపులలో దొరకును.

(2)

చేంబర్లెన్ గారి

పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుగు నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీని వలన తప్పుక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

దొరకును. (1)

POLINES

18 పవత్యముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జేసినది.

ఔషధము గోసర్యా మొదలగు అన్ని విధములైన మలకు గ్యారంటీగా వెల్లబడినది. ఇది నుప్రసిద్ధమైన రసాయనికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక టా కాకు నేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయితే గోజులలో వ్యాధిని నివార్యము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడిలేదు. ఒకసినామందు తెప్పించుకొని నేవించినపిదప రోగులకు అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జ్తో సహా బుడ్డి 1 కి రు 3-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మాడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

(3458) ఈ త్రవములు యింగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. Polines & Co.

Chemists, No. 1, Harimohan Roy Lane Calcutta.

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతశుభమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును వృధగాక్రమము ఆయుర్విధిని ఇప్పించును.

ఈ పుస్తకము ఇవాముగా నీయబడును.

పోస్టుచార్జ్ యు మేమే భరించి పంపెదము. నెంబునే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్రి. మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము.

26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు

చిత్రా సభలు

మా చెట్టునీడ ముచ్చటలు

విజయవాడలో ఒక గొప్పయింటియందు మేము అయిదు యిద్దరము కాలమున్నాము. మేమందఱు ఆంధ్రదేశము లమే. కాని యొక ప్రాంతమువారము మాత్రము కాము. నూర మృగాది విజయగరము. కనకమృగాది తెలూరు. కళ్యాణమృగాది కర్నూలు. మంగళాంబాది మదరాసు. మాదిగుంటూరు. పురుషులయొక్క కళ్యాణములచే పలుప్రాంతీయుల మన మే మొక్కచోట గూడుట సంభవించినది. ఇందుమించుగా మేమందఱ మొక్కయిదువారమే. మాలో పాతికయెండు గడచిన వాంఠిగ్గులేరు. మాకందఱకు తెలుగుచదువు వచ్చును. మేమందఱము చాలపై హముగ నుండుము. మాదొడ్డియందు మాకందఱకు కేంద్రముగ నున్న వారింజనెట్టునీడను తులసమ్మ అరుగునన్ని ధని మధ్యాహ్నభోజనాంతరము మేమందఱము కూర్చుండి ఆంధ్రప్రతిక శృష్టాప్రతికత్యాదిప్రతికలను పుస్తకములను శస్త్రం త్రశస్త్రతో చదువుచుండుము. వానివై చర్యలు సేయుచుండుము. వైష్ణవప్రతికలను మేము దీక్షతో ననుదినము చదువసాగించినవెనుక మాలో ననేకమార్పులు కలిగినవి. నవనాగరికత మాకడ క్రమముగ తొలగిపోయినది. లేనటు, రిబ్బన్లు సబ్బులు జలుగు వలు నలు మున్నగు నాగరికపునస్తువులవై మాకున్నవలపు వట్టివై నది. కద్దరుబట్టవై కడలేని పేరు యుదయించినది. రాటము త్రిపు వలయునను నారాటము మాలో పోటీలుపుట్టించినది. మాపట్టు చీరలు పెట్టెలలో ములుగుచే కాని మంగళవారపునోములలో దళరావండువులలో మాచే నెట్టిగౌరవము పొందలేను. మేము బయట వెడలునప్పుడు యెంత గొప్పపేరంటమైన సరియో ఖడ్గర చీరను తప్ప వేరచీరను కట్టరాదని కట్టడి చేసికొంటిమి. అట్లే మేము నెలవేర్చుచుంటిమి.

న్నే హముచేత మామనస్సు లేకమయినను మాటలుమాత్రము యేకముకాలేదు. అందుచే యొకరిమాటల కొకరము కడుపుబ్బ నవ్వుచుండుము. ఎక్కువ అనుటకు నూరమృగాదు లావు అనును. కనకమృగాదు హెచ్చు అనును. మంగళాంబాదు జాస్తి యనును. ఇట్లే ఒకరిమాటయొక్క కర్తవ్యతాదు. ఒకరు పలికనవలకు నొకరువలకును. నూరమృగాదు తలను బుట్టు అనినప్పుడు కళ్యాణమృగాదికి కడుపుబ్బనవ్వు. కళ్యాణమృగాదు డబ్బును దుడ్డు యన్నకొడు; నూరమృగాదికి విచిత్రమైన హాసము. పిండికంటలు చేయుపాత్రను, నూరమృగాదు బూడ్లమాకు దేనిన కనకమృగాదికి తెలియదు. కనకమృగాదు బాణలియిన నూరమృగాదికి తెలియదు. కళ్యాణమృగాది గొకదినమున కరివేపాకు అమ్మదెచ్చిన యొకకమ్మతో ఒకబొట్టిస్తాను కరివేపాకు పెట్టమ్మి యని యడిగెను. ఏమిటిబొట్టుకు కాటికకు కరివేపాకు పెడతారట మూ? మేమేమి అన్నము తినకదా యని యామమ్మ రివ్వనరట్టి నెత్తిన పెట్టుకొని పోనవద్దనుచుంది. దానితరస్కారచరణములకు జవాబునెప్పటికీ కళ్యాణమృగాదరై మానువలె నిలువబడిరి. మేమప్పుడు దానిని పోనీయకనాపి బొట్టుఅనిన మొగమునపెట్టుకొను బొట్టుగాదు: కాని యిస్తారు కరివేపాకుపెట్టి పోమృగాది చెప్పితిమి. అట్లునా. అమ్మనాకు తెలియలేదని ఆయమ్మి అశ్చర్యపడి కరివేపాకుపెట్టి కానియెత్తుకపోయెను. నూరమృగాదు కానిని డబ్బుఅనును. మంగళాంబాదు కాలజా అనును. దానిలో కొంత తికమక గల్గుచుండును. ఇట్లే ప్రతినిత్యము అనేక విచిత్రములు మామాటలవలన జరుగుచుండును. వానికి లెక్కయే లేదు. అన్నిటిలో ఒక్కసంగతిమాత్రము వానికి ఈవిషయము విరమించెదను. ఒకదినము కనకమృగాదు మేమందఱము కూర్చున్న యెడకు తమయింటిలో నుండి వచ్చుచుండెను. వచ్చుచు బుగదాలో కాలువేసెను. ఆమెకాలునిండ బురదపట్టుకొనెను. ఆమెకాలును నిదిల్చికొనుచుండెను. అదియాయున్న నూరమృగాదు కనకమృగాదు ఆరాతిమీద పామండి యన్నది. ఆమె అమ్మయ్యా! ఎక్కడో! అని యింటిలోనికి ఒక్కపరుగు తీసినది. అదేమి అలా పరు వె డ్డా కే మి టి! అని నూరమృగాదు అశ్చర్యముతో చూచుచు నిలువబడిరి. మాకేమి తోచక మేము అట్లే చూచుచుంటిమి. కనకమృగాదు ఉత్తరతీక్షణము లో తమ నాకరుకొడుకుకట్టించి దొడ్డిలోనికి తీసికొనివచ్చి నూరమృగాదు! ఎక్కడపామని అడిగినది. పామెక్కడని ఏ మోనాకు తెలియదు నూరమృగాదు భయముచే గాబోలునా క్కలకుగు వెనుకకు వేసినది. అదేచుండి అట్లా అంటూ. ఆరాతిమీద పామండియని మీరనలేదా? అందుకే మా నాకరును పామును చంపుటకు తీసికొనివచ్చితిని కనకమృగాదనిరి. అయ్యా! అదా! అదిపాముగాదు. ఆరాతిమీద పామ మన్నా

ను. అంటే కాబోలూ (బురద) అంటుకొని మోగుచుదిల్చికొంటూవుంటే ఆరాతిమీద దుద్దండి పోతుంటిని అన్నాను. పాము అంటేరుద్దుట అనిగాని సర్పమనిగాదు. అని నూరమృగాదు అశ్చర్యధిక్కుగానవ్వుచు, ఆమాట కర్థముచెప్పినది. కనకమృగాదు తెల్ల పోయినది. మేము పొట్ట చెక్కలగునట్లు నవ్వితిమి. చూచితిరా గ్రామ్యభాషయందలి బాధ. విజయదశమి వండుగ వెళ్లిపోయినది. మఱుదినము మేమందఱము పెండలకడనే భోజనముచేసి యధారీతి తరుచ్చాము నూరమృగాదిమి. ఒక్కకనకమృగాదు మాత్రము యింకాకాలేదు. పండుగపనులతోందరలచే మేమందఱము తరుచ్చాయాసమావేశము చేసి వారము దినములైనవి. పత్రిక చదివి వారము దినములైనవి. మరల నీడచేరితిమి. అప్పుడు కనకమృగాదు రావండుటకు జూచి నూరమృగాదు ఆమె నుద్దేశించి ఏమండోయి మితాయి, మీరు కూడావచ్చి తింటారా? మమ్ములనే తినచుంటారా యని కేకవేసెను. “ఁదు వద్దు” నేనుగూడ వచ్చుచున్నాను. అనుచు కనకమృగాదు తీక్షణములో వచ్చి మాసమితిలో చేరెను. అక్కడ నూరమృగాదు తెచ్చిన కడచినవారపు ఆంధ్రప్రతిక లన్నియు కనకమృగాదు చేతితీసికొని నేడ:మితాయి నేను తినెదను, అనెను. పోనీ తినడే మీరు నోటితో తినెడు. మేము చెవులతో వింటాము. ఏలాగైతే నేమియని నూరమృగాదనిరి. మితాయి యనునది ఆంధ్రప్రతికకు మేము పెట్టుకొనిన ముద్దుపేరు. సాంకేతిక నామము పసిడిడ్డలకు మితాయి యన్న నెంత మట్లు వయో, తెలివియందు పసిడిడ్డలమైన మాకు యీ ఆంధ్రప్రతిక యంత మట్లున యెడగుటచేసి మామితమైన ఆంధ్రప్రతికకు మేమీ పేరు పెట్టుకొంటిమి.

ఏమి! మితాయి యెట్లా! వెగటువేయుచున్నది. క్రిందటివారముల మాచితినిగడ! కాననభా విషయములేగాని ఒక్కమంచి సంగతికాలేదు. అదైకా చదువుదమ్మ పేజీకిమాకు ఫలహారము అందునుగాని యొక్కప్రకాశిత తీర్మానమునూ యాండెను. అందువలన నాకు మితాయియనిన తినబుద్ధి విజబుద్ధి గూడ వేయుటలేదని నేనంటిని. “ఈవాస్తవ మితాయి యెటు వంటిదిగాదు. విన వేడ్కగలుపునది. చూచిననోయూరనది. తినిన కడుపునందునది. అంతయువైనది. సాంవైది. రుచియొనది. చిత్రాదులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఆంధ్రమహాజన, ఆంధ్రమహిళా సభల వృత్తాంతములతో, అధ్యక్షుల ఆహ్వానసభాధ్యక్షుల మహాపవనాసములతో ఈవారపు పత్రిక లన్నియు నిండి పోయినవి. అని కనకమృగాదనిరి. అట్లులైన చదువుడీయని మేమందఱ మత్తుత్తానామతో బలికితిమి. కనకమృగాదు రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసమును చదువ వారంభించెను. ఇదేమి యుపన్యాసమండోయి యని నూరమృగాదు మాండుపంతులు గాకమనువె ఆశ్చర్యముగా నడిగిరి ఉపన్యాసము గ్రామ్య భాషలో వ్రాయబడినదని కనకమృగాదనిరి. ఏమి గ్రామ్యమో బాబు నాకు తెలియటలేదని నూరమృగాదనిరి. మీకు బాగుగా తెలియను లెండి యని నన్ను దేశించి కళ్యాణమృగాదికి తెలియనని నేనంటిని. మీరు గుంటూరువాడు గనుక మీకు బాగున్న దేమోఅందలి కెట్లుబాగుండునని మంగళాంబాదనిరి. నాగృహు నున్నదని యంటినిగాని గ్రామ్యపురాతనాకువైష్ణవమి చెప్పలేదు. గ్రామ్యపురపణు ఏ మండలమువారు వ్రాసిన ఆమండలమువారికేగాని ఇతరమండలమువారికుపకరింపవు. మనఆంధ్రమండలము లందలి పదునొకండు జిల్లాలవారు పదునొకండు విధముల భాషించురు. మండలమండలమునకు పలుకుభేదము అన్నది. కర్ణాటకభాషయెట్లున్నను గ్రాంధిక మండలకొక్కటే. దానియందే పలుకుభేదము లుండవు. మతియు మన కత్తరాభ్యాసకాలము నుండియు చదువు వ్రాతగూడ గ్రాంధికములోనే నభ్యసించితిమి గాన గ్రాంధికభాషలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు పాత్రములు ప్రతికలు సభిలాంధ్రదేశీయులకు పరిచయము. అర్థమగును. మండల సభాధ్యక్షులకు తమ వాడుక భాషలో మన వ్యాసము వ్రాసిన కవ్యములేదు గాని అభిలాంధ్రదేశీయులకర్థము జరుపదగిన రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షిపవనాసము గ్రామ్యములో వ్రాయబడుట ప్రజానామకము గాదు. బరంపురము నందలి వేగుజాక్క గ్రంథమాలవారిచే బ్రకటింపబడిన “నే నేనా యను గ్రంథము మాయంటికి వచ్చినది. చదువలయునని యాసక్తితో దీసితిని. ఏమిచదువను? ఆ గ్రంథమంతయు గంజాం మండలపు వ్యవహారపు తెలుగులో వ్రాయబడినది. అందులో నా కొక్క ముక్కయిన చదువనాగలేదు. అర్థము కాలేదు. అంతటితో శాస్త్రప్రకమున కొక్క నమస్కార మిడి యావల బెట్టితిని. కనుక గ్రామ్యభాష నాకవ్యము గాదని నేనంటిని. ఇది సరియే. మీరు గుంటూరుప్రతిక పెట్టుతారని ప్రతికలో చదివి నట్లున్నాము. అది గూడ యిట్లే వ్రాయబడినదే యని నూర

మృగాదనిరి. బహుశః వ్రాయరని నేనంటిని. వ్రాసిన మీ గుంటూరుప్రతిక గుంటూరుకే, యని కళ్యాణమృగాదనిరి.

గ్రాంధికమువలె గ్రామ్యము జచ్చు నభ్యాసము లేకుండుటచే గాబోలు రెడబాటు చదువుతో చదివినవారు పురుషుల చదువును కనకమృగాదెట్లెట్లా వాయవ్యాభ్యాసము జరిగించిరి ఇదేమిటండోయి? సహాయనిరాకరణ మవలంబించి, కానన గభ్యర్థితమును వయలకొని, వ్యాసువాదవృత్తి త్యజించి, కేక నేవచేసి వొక్కసంగత్యరము శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున తమము చేసి వచ్చిన లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు కాననసభల కేగవలయు ననుచున్నారేమి, యని నూరమృగాదనిరి. ఏమి యందు తప్పేమి యేన్నది? తప్పవందా కాననసభలకు వెళ్లకలసినదే. అక్కడ ప్రతిష్ఠంబున మనలంబించి నిరాకరణవాదుల ప్రతిభ చాటవలసినదే యని మంగళాంబాదనిరి.

వెళ్లియేమిచేయుదురు? వెళ్లినవారు చేయుచున్న పని చూచుటలేదా? నిన్న గాక మొన్న వెగదా సామ్రాజ్యకాననసభాసభ్యు లధికసంఖ్యాకులు తిరస్కరించిన తీర్మానమును రాజరెత్తినదిగాదు మరల పునరుద్ధరించెట్లు ప్రతికలో చదివితిమి. తేపు నిరాకరణవాదులు వెళ్లినను జరుగుపని యిదియే కదాయని కనకమృగాదనిరి. అది యట్లుచు, కాననసభల కేగుటకు సమ్మతించినను, మన దేశమందలి ప్రసిద్ధనామకలలో దాదాపుగా నందఱు చెజసాల కేగినవారే! చెజసాల కేగినవారు కాననసభ్యులుగా నుండ నర్హులు కాదుగాదా! ఇక నిరాకరణవాదులు కాననసభల కేగు పెట్టు కళ్యాణమృగాదనిరి.

గది, గది, అలావేడు చూలులేదు కొడుకువేరు సోమలింగ మనినట్లున్నది. మీ మాట కాననసభా ప్రవేశమొక్కటి కాంగ్రెస్ ఒప్పుకొనిన గాన వెళ్లువారెవరి? యాలోచన యని నూరమృగాదనిరి. ఒకరు కాననసభలకు వెళ్లితే లాభము గలుగకచ్చున అనుచున్నారు. ఒకరు లాభములేదు అనుచున్నారు. ఈ కాలముచేత ఇప్పుడు నిరాకరణవాదులలో రెండు అభిప్రాయములు వచ్చుచున్నవి. మనములో పోపులు పేరాకలు పెట్టుకొని కాంగ్రెసు తీర్మాన బంధనములను కాననసభల కేగకుండనున్న నిరాకరణవాదులకల నిరాకరణాభ్యమమున కేలాటి లాభములేదు. అట్టివానివలన పని జరుగదు. కనుక కాంగ్రెస్ ఆగికిరించి కాననసభాప్రియులను కాననసభలకు పోనిచ్చినట్లయిన, అక్కడ వారి మచ్చట తీరును. ఆకల ఫలాఫలములు తేలిపోవును. అంత భిన్నాభిప్రాయములు తొలగును. అప్పుడు సహాయ నిరాకరణాభ్యమము, అత్యంత నిర్మలమైనదియు, లేజన్యంత మైనదియు, రెట్టింపు బలము గలదియు నగును. కాన కాననసభల కేగుట సాగనియవలసినదే యని మంగళాంబాదనిరి.

ముంతేతి కంఠమున కద్దమెందుక? చెయిదూపి యవలక్షణ మనివించుకొనిన గాని బాంబుదా యేమి? మహాత్ముడేమిచెప్పెను? నిర్మాణ కార్యక్రమము పంజాబు పెయిలంత వేగముతోను, గజ్జికారమంత క్రమముతోను, సాగించవలయునని గదా! దేశీయమహాజనసభ యిప్పుడు కాననసభలకు త్రోవ దీసినచో, ఆవేగము క్రమము గెండుపోవును. నిర్మాణకార్యక్రమము చప్పుడును. ఇప్పుడు నిర్మాణ కార్యక్రమములో నున్న నుత్సాహమంతయు కాననసభలకు పరుగులు తీయుటకు ప్రకపించును. ఇప్పుడు దేశములో పనిచేయుచున్న నిరాకరణ వాదులెల్లరు పాపకర్మము చేసిన జీవులవలె కాననసభలలో కొట్టుకొనుచుండురు. అంతయు మనవారు చక్కజేసి పెట్టిగని యానందపథము నారెండ్రకు గాంధీమహాత్ముడు వచ్చి తానెన్ని చెప్పిపోయినను, 1919 సంవత్సరము నున్నట్లే యిప్పు భారతదేశమును చూచి యిసి, యనుకొనను. మహాత్ముని మనస్సు నట్లు నొప్పించుట ధర్మమా? యని కనకమృగాదనిరి. కాదు కాదని కళ్యాణమృగాదు. ఖండితముగ జల్గిరి.

పాపకర్మ చేసిన జీవులవలె కొట్టుకొనుటేమి? ఇప్పుడు న్నవారందఱు కొట్టుకొనుచున్నారా? అని మంగళాంబాదనిరి.

ఇప్పుడు కాననసభలలో నున్నవారు కొట్టుకొను నవసరములేదు. వారు ముక్తసంగులు. పుణ్యాస్థులు. వారికి నీరకి యొక్కడ సాటి. వారు సభలకు వెళ్లనప్పుడు పెట్టుకపోయిన అశ్శలలేవు. ఇప్పుడు భగ్నచయిన మనోరథములు లేవు. కనుక వారు సంతోషస్వాంతులై, నుఖజీవనలై, నిరాకరణవాదుల కట్టి సంతోషమందుండురు. వీరమేమి చేయునమని అక్కడికి పోవుచున్నారు. అని సాగవు. అందువలన పాపకర్మము చేసిన జీవులంలె కొట్టుకొందురని చెప్పితిని కనకమృగాదనిరి.

కనకమృగాదు చెప్పిన సమాధానము మాకాశ్చర్యము గల్గెను. ప్రతికయు చదివిన వ్యాసముకన్న మనచర్య లెక్కువ కాలమును ముంగుచున్నది. నూడుగంటలు కావచ్చినది. ఇంక

కాంపు ఇనుపపడుపుటర్నీ ఇనుక ఆర	మ్యూజీ నహా	1-8	ధర రు 4	/-
కాంపుటర్నీఆరమ్యూకేహండా		1-8	ధర రు 8	4/-
కాంపు ఇనుపపుట		1-8	ధర రు 2	8/-
కాంపు ఇనుపపొత్తింగుమేకా		1-8	ధర రు 8	/-
కాంపుటర్నీ		1-8	ధర రు 4	/-
తూగు (కాంగు) టర్నీ		1-8	ధర రు 8	/-

దుందుభినామ సం||రం కార్తిక శు||ం, శనివారము

ముగ్ధంగనా కైవల్యము

కూచిమంచి-శ్రీలనరసింహరావు గారు

శీతకర్తృగ మధర + శీతలములు

ప్రసవ సంఘటనంధ సం + వానీతములు
మలయవనంపుగోదమహా + మలయమండ
బల్లిమూంబుధియం దున్న + ఒడిబర గవయ
కాతుగోదేమున దీప్త + గవన మొప్ప
వనజహితేరు పూడి + వారువంబు
లభితరమైన జనముతో + నరుగుమండ
తైరణంబు రాకకడ + గాచియండ
నిండ్రనిలంపురుచులు + నేలజలము
నిరుకలంబుల జీకటు + నీనుతరులు
నింగి వేలెడు ఘనీలంబీరదంబు
లాటలందలి తమి నీడు + మాట మఱచి
యమునదరి గ్రీడ సులపు గో + పాంక్షలకు
లలితరూపంబు నీడి తలంపు సేయ
నీడుపిలుపుల దలపోసి + నెలత లంత
నిన్ను గూటిచి వనమంటి + నెరుకె నెరుకె
కన్న తంతయం గాయలు + గాయమండ
వేచి నీరాక లమిపాచ్చ + వెచ్చనూర్చి
యెంత తమియాయుండిగో + యెవరి కెఱుక
యెంత విడిచియాయుండిగో + యెవరి కెఱుక
యెంత దూఱుచు నుండిగో + యెవరి కెఱుక
ముగడ లగు వేవలంబుల + మోహపెట్టి
యబల లగు గొల్లపడుచుల + కానగొల్పి
పురము వెడలింది నది తీరమునకు దెచ్చి
కూడ జనుదెంచు చుండియె + గోమలాంక!
కంఠ బడకుండ మాయమై + యుంటి కకట!

* * *
యెను కేదెన మొఱవెట్టి + నేగినావో!
తరణులకులతమి నాడ + దాగినావో
నిన్ను విడవాడి నియును + నిలువగలరె
ప్రసవనారామం దెంతయం + బాత మూని
జలదనననుండి పీడులు + బాటులు
వాడితలంబులు వేయలు + వదలుచుండె.
బల్లివాళనమముచే + బలిసియున్న
కోకిలంబులు చెలరేగి + కొమ్మ తెక్కి
పరితపించెడి పడతలం + బహుసంపద
గూయదొడగెను బలుమాటు + గూరముగను
గండుతుమ్మెదర్పుంకృతు + లలయం బర్వం
దనులతాంకుల పొధింప + దగునె యిట్లు!
మనములందున విరహగ్ని + మంచుచుండె
దరుణంబైన ఇత్తెలి + దరుణులకును
మరణమునకంటె వేఱొందు + మార్గ మేది?

* * *
అనుచు ముగ్ధనార దలపోసి + యబల లంత
మూర్ఖ నొందంగ నొకనురంబొన్న నుండి
వేణుగానంబు సలిపిన + విధము దోప
ద్రుల్లిపడి లేచి వెన్నెది + దొరకినట్లు
తొలుత నే నంచు నే నంచు + దొట్టుపడుచు
పరుగుపరుగున నుపొన్న + తరువు లే
వెతకి యేమియు లేకున్న + వెఱుగు నొంది
చీమ చిటుకన్న భక్తుడు వి + చేసె ననుచు
కరము భ్రమనొంది బయలును + గొగిలించి
లజ్జ నొందున గోగిళు + జుజుగించి
విరహవేదన నైంప + నెరుపు లే

ఆంధ్రభారతమునందలి

సందియములు

(శ్రీ రామశ్యాములుగారు)

ఆంధ్రభారత మాండ్రుల పూజనీయపతనీయగ్రంథములం
దగ్రస్థాన కలంకరించి యుండు తెల్లరకు వికరంబు. కీనినిగూర్చి
విమర్శములు వెక్కులు గలవు. అవి కవులజనన కాలనివాస
ప్రదేశముతో నారంభింపబడి కవిత్వతైలంబు జని మాయము,
నాంధ్రీకరణభద్రతులం గొన్న టి ముచ్చటించి, శబ్దకాలపయోగ
వైచిత్ర్యి వచించుచు ముగింపంబు నున్నవి.
కాని ముఖ్యముగ నెల్ల గ్రంథం గలగు గంధయ
ములతోని కొక్కరును బోధరైరి. పాండవులకు దాయభాగ
మెట్లు శిలికతో తెలియకున్నది. సామాన్యముగా రాజ్యము
జేయున కర్హమైనదే కాని భాగార్హమైనది కాదు. పుట్టంధుడు
రాజ్యార్హుడు కాదనియు నందుచే బాండుడు రాజయ్యె

పదియవదియొక స్థితికిని + బాటుపడుచు
నొడ తెలుంగక తను మోడ్చి + యుండునంత
చారువుధ్వంబునంబుం + గారు కాంచి
మీదం దశశశ మెఱుగెడి + మెఱుగె గొకండు
దానిమీదను గంబువు + దానిమీద
దోయజము దానినడుంక + దోడపండు
పండువై గానమొరించు + కొండవెరుగు
వైని సువంగి దానినడుంక + దోడొకండు
సోగతొడమ్మి తేమల + తోడొకండు
దానైవక్కి కక్ర మా + ధను వొకండు
నండు మీదకి నిగిడిన + య మొక్కండు
అంబువైదెన బర్దిసిం + భాజాండు
గుడుగుకయిదువు శంఖంబు + మందలములు
మొదలుగాంగల వస్తున + మూహ మొప్ప
నిల మేఘంపురుచులను + డీలంబు
యింద్రనిలంపుల బాయల + నీసడించు
నకులతేజంబు లండం + కన్న యెదుట
నిలిచినట్లు దోపక గన్నుల + నెఱయవిల్చి
కాంచి యానందపామ్మముల + గ్రమ్ముకొనగ
నల్లమబ్బుల గాంచిన + ననుభులట్లు
కచభరంబులు పిండం + గుచములదర
వడ్డనుగ్వరసంతక + స్వనము తెనగ
“నీడుపాలను బడితి మో + నిర్మలాత్మ
శరణు శరణి యంటి మో + సునీవాత్మ
విడిచిపోవుట నాయమా + వేదవేద్య”
యంచు నెఱంగెత్తి చెలులు వాకొంచు నపుడు
లేచి తన్మూర్తులను గొగిలింపుకొనుచు
మేఘములయందు మెఱుగెడి + మెఱుపు తెల్లు
లీనమా నట్లు లా గోడమానవతులు
మహితైవల్యములువార్ధి + మగ్గులగుచు
తన్మయత్వంబు నొందుచు + భక్త్య లైరి

* * *
యపరవారిధి గూరెను + హంసు డెప్పుడు
ముగ్ధలవారు గూడ వి + దగ్గ లట్లు
నీతలే బరమపదము + జెందగలరు
ప్రాథమిక వారు గూడ + మూఢులట్లు
నీరత లేకున్న నయ్యది + చెందలేరు
వెట్లు లై నను గొల్లతలో + మెంబడించి
పరమశృంగారపదమును + బడనినాథ
ప్రాజ్ఞతన బొందియుండియె + బరమహంస
స్వార్థహీనత మిగుల సంకల్పం దగుచు
సంధతమసంపు జలంబు + నడగె నకట!
ఎంత తమియొచ్చినకడ జేక మెంత యున్న
నెంత బుధగురునమాన + మెనసియున్న
నెంత చదివిన వేదంబు + లేమిఫలము
నీరత లేకున్న మోక్షం + సిద్ధి కలదెకి.

ననియు, దుర్యోధనుకంటె ధన్యుడే వయసున బెద్దయగుటచే
యువరా జయ్యెననియు నాకారణమున బాండవులకే రాజ్యాధి
పతిత్వము కలిగియుండె ననియు జనవాక్యముగ వాడుకొందురు
గాని వాని కారణములు గానరావు. [పాండవదాయభాగము
అనుపేరుతో నెవ్వరిచేతనో వ్రాయబడిన పాత్రయు మాకు
దొరకలేదు.] ఆంధ్రభారతమునందు, “ఇట్లుబ్రహ్మాత్మరంబు
గా.....నాంబికేయుండైన భృతరాష్ట్ర రాజ్యాభిషిక్తుం జేసి
భీష్ముండు.....రాజ్యంబు రక్షింపునున్నంత (ఆది, పంచ, 5)”
“చ.॥ విమతయకుండు.....యథోచితంబుగక” (ఆది,
పంచ, 42)”

వైగధ్య పద్యములన భృతరాష్ట్రులకే పట్టుము గట్టబడి
నట్లును, పాండురాజు తదనుమతిని దిగ్విజయముచేసి యన్నచే
తతాశ్వమేధములు చేయించినట్లును జెప్పబడియున్నది. కొంద
లు పాండురాజు దిగ్విజయములముగా సంపాదించెనని పాండ
వులకు మాక్కనియు నిందులకు నిదర్శనముగా,

“వైశ్యకంబగు రాజ్యంబు బాండవులకుఁ బంచించిచ్చి”
(ఆది, అష్ట, 83) అనియును భీష్మునచనంబును, “తనకు నయ్య
సుగంధిల నేడి కాన కిట్లున్నను” (ద్రోణ, పంచ, 82) అను
ద్రోణవచనంబును, దువ్వనతుప్తయమం వొక్కడైతకునినొక,
“చ.॥ కృతము దలంచి చిత్తెరు.....తత్పితృధన మైన
రాజ్యము నభిష్టుముగాఁ దగ నిమ్ము.....”

(ఉద్యో, ప్రభ, 263) అని ప్రాయోపవేశ కాలమున
దుర్యోధనునికే జేసిన హితోపదేశమును, “పితృభాగ మేలువా
రలుగారే” అను (ఉద్యో, వృష్, 37) అను భృత
రాష్ట్ర వాక్యంబును, దుర్యోధనపక్షపాతి యగు బలరాము
డును, “చ.॥ తమనగరాలు గొలుపడి దానిన యిప్పుడు వోరు
వీరికిన్.....” అని వచించుటయు [ఇట్లెన్ని యేని గలవు]
ప్రమాణము లని వచింతురు. ఆలోచింప,

“కావున బిష్మకంబగు రాజ్యంబు గఱబడ్యతంబున
దుర్యోధనుడ పహరించుటయు నది వీరలు దిగ్విజయంబుచేసి
యలవరించికొన్న పదం బగుచు.....నీరెందు తెఱంగుల
వాకిం బంచి మడువందగుటయు దలపోసి.....” (ఉద్యో,
ప్రభ12) యనువాక్యము కొంచెము సాయ మొనర్చునప్పు గాని
పూర్తిగ నొనర్పంబాలదు. ఎట్లన, పాండవులు దిగ్విజయంబుచేసి
యలవరించికొన్న పదం బగుట చిత్తృధనము కాఁబాలదు. వైవా
క్యము పితృధనంబని వేవోర్ల బాటుచున్నది. ఇందేది నిశ్చయ
ము! పాండురాజు దిగ్విజయంబు చేసి సంపాదించినరాజ్య మవి
భక్తకుటుంబములోని దగుటచేసి పాండురాజునకుఁ జెందునా!
కావున బాండవులకుఁ బైతృకరాజ్య మెయ్యది?
“ఆ. వె. సర్వభాగకర్మసాక్షి యాకృష్టుండు
సాక్షి గాఁగ మీకు సకలవృద్ధ
రాజులార్ధ సర్వరాజ్య మిచ్చితిఁ బాండురా
జు విభవ మెల్ల రమణఁ గొనుడు.”

అని భర్మరాజు నభిషిక్తుం జేసి “కం॥ నెమ్మిజనిభాండవ
ప్రభుమృనివాసమ్ము జేసి...” (ఆది, అష్ట, 86-87-88) ఇట్లు
భృతరాష్ట్రుడే మియ్యయ్యనగమని చెప్పి భాండవప్రభుమృనివా
సమ్ముడేసి యనురాగమ్మున నుడువని పనిచే. ఇచ్చట “భాం
డవప్రభుమృనివాసమ్ము జేసి” యనుటలో నేది పట్టణమా?
పల్లెయా? అదవియోయని కూడ లంక వాడముచున్నది. వైదిక
యము పరిశీలంపఁగా బాండవులకు రాజ్యాధిపత్య మెట్లు గలి
గెను? వైతృకధన మెదియో బోధపడవచ్చును.

II

ఉద్యోగపర్వమున గృన్ధకర్ణసరివాదంబున “...వడిని
మిది దినసంబులకు నమావాస్య వచ్చునది పుణ్యదినంబునాడు
భండనంబు గావలయు...” (ఉద్యో, చతు, 49) నని కృష్ణం
డెచ్చరించెను. మఱెచ్చటను యుద్ధప్రారంభదినము నూర్ధ్వం
బడలేదు. దినము మార్పుచెందినట్లు లాభారంబులుగాని సందే
హస్పదవాక్యంబులు గాని మాపట్టె. యుద్ధము భీష్ముండు
వదిదినంబులను ద్రోణుం డైదుదినంబులను జేసి యుండు
తెల్లరకు వికరంబుకా! ద్రోణుని కాలవనాటి యుద్ధమున

4...ధర్మతఃయం నానాభోగంజలయం భాస్కరండు శ్రుంతు
 మన్నవాం వని పలికిన నన్నరండు" (ద్రోణ-పంచ-10) ఈవా
 క్యమునకు అధికార్యాధమయము నేటపడుచున్నది. "కం" పలు
 కలుఁ బలికినది తలఁపెట్టక పోరువారు - దగ్గరకేవలం - జలయ
 మెతయం బాంచాటిం - నాలియంపక కత్తిరియ - పుచ్చ
 కరేద్రా" (ద్రోణ-పంచ 87) అను ద్రోణశిష్యవాక్యమునకున
 నాటిరాత్రి యధ్యుచేయఁ బూనిన స్తోత్రమున్నది. "కురు
 భూపాలండు కాలఁబలంబు నెల్ల నాయంధంబులు కెట్టిదివియ
 లు కట్టిమోగించిన..." (ద్రోణ. పంచ. 142).

“... గ్రహాన్వేషణను గరిష్ఠముగాదును దురగ్రహాన్వేషణంధు
ను నితరకల్యాణాం బుట్టింబి... సాంప్రదబలంబును దృఢబునఁ
బరియును గరి కేడను దురగ్రహాన్వేషణ పండునుంగా...” (బ్రౌన్
వచన, 144) ఈవాక్యంబాలం బట్టి రాత్రి శిశిటిలో దివియల
నాయనాన యద్రమనాయట విస్మయము. సరేకదా! ఆవాడు
పీడిటి యట్లునచ్చును? సద్రనటించియైనాశేమి! మధ్యేక్క
రావా! యను కొనవచ్చును. మహిమోక చిత్రమును గమనిం
పును. ఆరాత్రి యద్రమను నేనలలసిరిగమనించి గాంక్షియును
వాను నుదేించి యెలుంగెతి

“క. ఆదర్శము నిద్రాభిముఖం - గడుదెప్పితి నిల్వవారు.
 గలనను కాద్యం - పేలగం వొక్కచునువు దివ్యద చంద్రుఁ
 ను వొక్కచు నెడి పాఠకు యొప్పున.”... (క్రొ.ణ. పంచ.
 268) అనిచ్చి యాద్యమును నిలిపెను. ప్రోక్యుట కొన్నిచేయెను.
 269వ, “నీ. నలువదరుగోళలక్షణలకు... సురేమనముం గాఢ
 కొనవక చంద్రుండు గ్రాతెనకడ” (క్రొ.ణ. పంచ. 275) ఇట్లు
 చంద్రుండు పొడవగా నిరువాగులసేనతో తేలి పక్షలయొద్దము
 సేనువారంభించెను. అనుచునవాటి నిజముగ యొద్ద మారంభి
 ప్పెననో? బహుశాలనవాటి యదరగ్రాత్రమునఁ జంద్రోదయ
 పులు కిటసేయును? కాదనుట కాధారములేదు!

మహాత్మాజీని దైవ్య మంత్రయూ బహువిధముగా పాటించి
 కథా, షట్పాఠ వాగలొకనివామలగు రాక్షసుడు మహాత్మాజీను
 నితొ "కేటలిక సమాసంగుల సంతప్తము" (తరగ్త. మం. 47) గా బుద్ధి నిత వాచాత్మ్యము కాగలమని చెప్పినట్లు చెప్పి
 బడియున్నది. ఇం దేని నిజము? సంతప్తము తెలుసు?

మనోక్కుఁడేనామూడఁ గలుగుచున్నది. సభాప
ర్యాంత్వమున “దుశ్శాసనకరాశ్వుఁ బిట్టవేడిభంబు వెనువెంట
కొలచు” (ద్రావిడి నిబధర్తలతో సంధ్యమునకు వెదలివట్టు తెలి
యచున్నదిగా! అఁబ, వానానంతరమున శ్రీకృష్ణుని దుర్యో
ధనసభకు రాయవారిగఁ బంపుతరణంబున, (ద్రావిడియాశ్రమి)
దనభంగపాట్లకు వెలుపునందవ్యమున “ఈ! ద్రావిడిబంధురంబు
న, శ్రామ్యుడిఁ గ్రమ్యన విచ్చి” (ఉద్యోగ. త్ప. 114) యని తల
వెండుకలము విప్పివట్టును, దరువాతి “కల్పిని దుస్సునేనువేల్చిం
దనిలి సగము ద్రెవ్విహోయికిక్కినయలికా-రెవులకదేరినమాటల-
యనగరముఁ దలఁచవలయు నచ్యుతినికె” అనికెప్పినట్లు వ్రాయ
బడియున్నది.

ఈ కథనమున విష్ణుబల్లభుడు నామ కలవెల్లడుల
ముడిచిన దెప్పుడు! ఆమె యెప్పుడును ముడిచియే యుంచినదం
నురా! అట్లయిన....."చ. తిడిసిన యోకవస్త్ర పరిధానము
[వస్త్రము, పరిధానము, యిది రెండును సమావాక్యపదములు
ఇట్టి విచిత్రపయోగములు భారతమున కుప్పులు లేవు. వీరి
గూర్చిన విమర్శనము మఱియొక వ్యాసమున వెలువడియున్నది.]
తోడ విముక్తకేయి" (సభా.వ్యా. 809) పోవుట. యెట్లు
పాదమున! జనశ్రుతి నవగరించి (వీరికి భారతమున ప్రమాణ
మగుపదమున్నది) యధార్థమునలభ (వేదీనమున ప్రథమున)
విముక్తకేయిభగవై యుండెనని యెప్పుకొందరున్న శ్రీకృష్ణు
నామవేదీరహస్యతై (స్త్రీల గొండుల నిరుమించినట్లు (ఉద్యో
క్త. 119) మనము కనబడుచున్నది.

మావేషము దిక్కు తోచకున్నది. భారతవాక్యము లో పరస్పర భూర్యాపర విభజనముగఁ జూడఁజేయుచు విచరువులా "కన్యకాశేష సంధియేమో గురువఁగూడఁ నక్కడనే యున్న" యీయతములతోఁగఁగూడఁ బోయినవారు కారు. వారు వ్రాయిన దేవుని శిష్యుని సత్యసంభక్త్యర్థుని దానము, ఏకలవ్యనిభక్తి ద్రౌపదినికాతీయములు, బహుపతిత్వము, సర్వకార్యనిర్వాహకత్వము, బాగుకాతల మున్నగువి, యిట్టి సేయందఁజేసి దేరినన కొన్నివిషయములు.

మన దివ్యదృష్టమునను యేమో కాని "నకటిక" నని తెలిసి
నిశ్చలము క్షిప్రము" యని యారీతిఁ దెలిసింది తక్కువాయు
మనల సందియముల సంగ్రహమును ముందిరి. అనేక భాగప్రతిసంపుట
ముల వెకరించి నిగులు నోపికతోఁ బరిశ్రమచేసి యొక్క ప్రతి
ప్రాసె యచ్చు జూర్పించి సరియైన సవరణకావించిన దిద్దిన పేను
కను, మరలఁ జూచి యచ్చు త్రించునపుటి కించుమించినవది
విధములఁబదిసారులు పరిష్కరణకర్తల మఱియుఁడవచ్చు
వారి కిట్టి వనపదనాఁ తక్ మనకేటఁ యని మనపాలిక వవలిరాక
నూచించిన నూచించరాదా? ఇప్పుటికైన దయయించి అభిప్ర
సాహిత్య పరిష్కర్తలవారైనను, శోధక మండలివారైనను,
వాఙ్మయచరిత్రకారులైనను, మఱియుతరవిమర్శిలైన, పేసీలాటి
సంగ్రహముల లోఁతుగ నాలోచించి వెల్లడేతురుగాక యని
విజ్ఞానఁ బ్రార్థించుచు నింకను గల సందియముల వ్యాసవిప్ర
ప్రతిభేఁ బ్రస్తుతము వదలుచునకలించుచున్నాము.

వసంతలేఖలు

११

ప్రేయస్కృతమా,

నిన్న వారిద్వారూ బుద్ధివలమునుండి తెలుగు తీత్రము
బాటు విచ్చున కచ్చి పుస్తకాలయమున వేదాంతోపన్యాసముఁ
గావించిరి. బాటయ 12, 14 సంవత్సరముల ప్రాయమువారు. విష
యము భగవద్గీతారహస్యము. శ్రుతి స్మృతి పురాణోపనిషదుల
నుండి శ్లోకముల నుదాహరించుచు ప్రాచీనాంధ్ర పురాణోపన్యా
సభారాజైన తెలుగులో గంటలలోలది వా రుపన్యసించిరి. బుద్ధ
జు చిదిమిన పాట గాఁగినదనుచు - భువన్లోక సుబ్బలోకముల
కళితము త్రైమాటిలు - వాక్యములు - గంగాప్రవాహము! ఇది
యంతయుఁ గంతపాత మొనర్చినది కాదు. సభ్యులు వేదాంత
రహస్యములు - సందేహములు - జగత్కారణము - పునర్జన్మము -
కర్మ యవారి యగునా? మొదలగు వ్యాసభట్టములవై ప్రశ్న
లు కల్పించుచుండ వారి కన్నిటికీ మహాకవియలవలె సమా
ధాన మిచ్చుచు కథ ముగించిరి. కామయజుశ్రుతులకాయా
లటటువనందలికథాతిరేఖ - ప్రసన్నముఖములు - వేదవాక్కు -
ప్రవాహమువంటి తేనెతెలుగు టుపన్యాసము విని వచ్చితిని.
వానిలోరే వీరుచునా? ఇదిగో! "స్వధర్మము - స్వధర్మ మనఁగా
గంగాత్రయధర్మానుసారము అర్జునుడు తీత్రయుఁడు గావునా -
అరిగి తీత్రయవలధర్మము వీడినటువంటివాడై శస్త్రాస్త్రములఁ
గింద బాంబువైచి సంశయాత్ముడై సాధుఁడు స్వబంధువులున్న
వైద్యమును జూచి కన్నీరు కట్టట పాజునట్లు దుఃఖించు
చుండ శ్రీ కృష్ణుఁ డు ము తు లి క నా డుడై న న ను ని
మందహాసముతో - అనఁగా చిజనవృత్త చౌదికలవలె బ్రకా
శించుచుండ - "నాయనా! అర్జునా! ని వెంతవైచివాడవు.
కార్యకారణములకు కర్తయైనవాడు." అని యావిధముగాఁ
బంజాయి మెయిలు స్పీడుతో - కొప్పరపు కవుల యాశుధారా
ప్రవాహముతో - బోల్చుచుండగ ను ర్ముమానతి వేగమున
వేదము - వేదాంగము - వేదాంతరహస్యము - వేదాంత రహస్యా
ర్థము - అగ్ని లేదన్ను గల పదియేడ్ల బాలుఁ డుపన్యసించు
చుండఁ జూచిన యానీతుఁడు భారతవర్ష భావిభాగ్యమునో -
సంస్కృత తా వార్యాకర్తమును మోచిన కళాభూకములనో -
జాతీయవాది భావిజాతి జన్మసంచలనమునో - చూచి యానం
దించఁదా? అబాబురు చెప్పినది చింతకపలకుతో - శాస్త్రజ్ఞాన
మో - అనుభవజ్ఞానమో - ఇది యొక సమ్మోహనాస్త్ర మో నేను
చెప్పలేను.

ఈ రంగము చూపించుచున్నది నల్లలనులకమంచముపై
 నిద్రిపాక భూకనుచూడ్చితిని. గడియారము - "భయములేదు-నిద్ర
 పుము - నేను జూచుచున్నది లే" - యని "టెక్స్టుటుక్స్టు
 టెక్స్టు" మని తవ్వకములూ బోధించుచుండెను. నిద్ర పట్టి
 యుండునా.

ఒక కెడ్డనభ అర్ధశతాబ్దమునఁ బ్రముఖులగు మండల
వాసులు, కాంత్రను సభ్యులు - మాన, పత్మ,
నార పత్రికాధిపతులు, రమీ సముల
వారు - నీతిలసాశాలవారు - గంధిబోపీలవారు - భక్తవక్త్ర
ములవారు - బందన సేజువులవారు - ముప్పదిమంది చందావారులు
లేని పత్రికాధిపతులు భక్తకవిజీనభ్యులు హిందీపారకులు
స్థాయిసంఘసభ్యులు చెజుసాలనుండి తిరిగివచ్చినవారు సంచార
కార్యదర్శులు పండితులు కవులు విమర్శకులు కొద్దిగా ప్రభు
వులు వచ్చి గుమిగూడియుండిరి. అందఱు గుసగుసలాడుచుం
డిరి. ఏదియో చాల ముఖ్యవిషయమై యుండును. లేకుండిన పలు
మండలములయందలి రాజకీయ పత్ర సాంఘిక సారస్వత కేక
లందరును వచ్చియుందురా? సభ ఎందులకు జరుగుచున్నది?
చర్చింపవలసిన విషయ మేమో జాకుఁ చెలియలేదు. తెలిసికొన
వలయు నని నేను ప్రయత్నింప లేదు. ఇది మాత్ర మాశ్చర్యకర
మొకవిషయము.

ఇంతలో నా ప్రస్తుతదశాదు తేచి గంధిపహాస్యని
మాపు లెవు తెచ్చుకొని నట్లున్న దిగ్భ్రమైవ మాడుకూ మె
అయ బంధవు నేటివ వైసన్న ది నగుమునకుఁజూట్టి పాడుముదక్క
నండి లోందరంగ నవ్యమును గ్రహించి పిల్లుటకు న్యతధిలేక
మాటలాడ లేచినవఁజేయిక యుపవాసమునకుఁ బరీక్షించుచుండెను.
అక్కడ "ఆవున- మఁకుండలము చాల ప్రాముఖ్యము కలిగి

నది, దానికీ ద్విగంతములు వ్యాపించినది. మొదటివిదేశయాత్ర
కుండు మామండలప్రాహ్మణుండు, మొదటి వితంతువాద్యు
మునకు దంపతులు మావారు. మొదటి ప్రహ్మసమాజుండు
మావారు. మొదటిబిల్లాసభ మేము చేసితిమి. కా
ట్టి రాష్ట్రము మాఫలముననే యుండవలెను. మామండలము
భారదాసేతము- సాహససాధనాశ్రమవిలీకితము- ఆడువారి
కుండ వానుప్రతిగుల ముఖ్యపట్టణము." అనుచుండ, వైస
దరుసేతున భరించినస్వమున దాల్చియున్న యాతండు చేతుండి
బారికలాటికొనెను వంగి యొక కథాధ్యక్షుని యానన మున్న వే
కవై కురికి, ఎడమపైవు తేకుండగనే తనలాటికొనెను. వై
వై గొట్టుచు "కామోమి" అని యజచెను. ఆధ్యక్షుండు మం
కుచు "మీద్యమప్రథమనాయకులు- ఆంధ్రోద్యమము మొట్టమొ
దటనో- రెండవనో- నాకు తెలియదు- అందఱుండు ముం
దుగా నుపించినవారు కాబోలు- (సభలో నల్లురులేచి "ఆం
ధ్రోద్యమము మామండలమువారి మనస్సులొనికే మొట్టమొదట
యొచ్చినది- వైవారిమాట లనవలయును-" అని యజచిరి. వెన్
గల్లంతు కలిగెను. "ఆంధ్రోద్యమమునకుం గారణభూతుడను
వేనకరేమి చెప్పుమా! సభ కింతపోగలమా?" అని యొక కే
సేతుండు నన్ను గోకి యజవమని ప్రోత్సహించెను. నేను వై
కేత్తినివై కేసేరిక వైసయ్యద్యమమును దమతలవైకి వంత గు
వుగా ప్రాస్తుతరు చేసికొనుచుండి రని దిలపొవుచుంటిని.

లాటి స్థితి నన్యముద్రధారి "మానగరము" పెద్దయందల
మునకు ముఖ్యనగరము. మానగరమునందు గాళి మొట్టమొదటి
సృష్ట్యము చేసినది. ఇప్పుడు బాలగోపాలుడు సృష్ట్యము
చేయుచున్నాడు. ఆసృష్ట్యమునందలిరాజము, ఈ సృష్ట్య
మునందలిరాజమును మించి సుదృఢ సాత్వికమూర్తియగు
రాధాకృష్ణమూర్తి రమ్యవేళయైనది. కాలిదినములలో గావు
తేకలు చేసిన మమ్ము బాలగోపాలునికాల మగునేడు మాన
గరము ముందంజవేయుట లేదని- పన్ను తెగవేయుమని బోధిం
పలేదని- మ మ్మితరు లాపేషించుచున్నారు. ప్రస్తుత "అహిం
సాశ్రమము" నాధ్యాత్మికదృష్టితోఁ జూచి, యాద్యమమరళి
మును గుర్తించి కాలిమూర్తికిని- క్రీడానిలసితుఁ డగుబాలగో
పాలుమూర్తికిని భేదము గుర్తించిన వారియ్య రహతారమూర్తులు
మానగరముననే యున్నారు. వారినిఁగూర్చి పత్రికలు (వ్రాయు
వు- బొమ్మలు వేయవు- సభలలోఁ బ్రకటింపరు. వారియ్యచే
యఁపబడి యాద్యమనాముకు లని చిత్తొడిసభ చేప్పుక చేప్పు
చున్నది. తెలుఁగు దేశమందింకనుండి నాయకులలో భాగోన్నా
దము- రిక్షదలనము- వ్యాదయగభీరత- కశ్యోరాధన- వ్యాద
యమునందలిబుద్ధి- బుద్ధియందలి చిత్తము- చిత్తము నందలి
చిచ్ఛక్తి- చిచ్ఛక్తి యందలిసాధనాగ్ని- సాధనాగ్ని వార్షి
గల కరుణావ్యాలుఁకరుణావ్యాలుమేని మొగ మని. మొగకొంటె
వాడు (తృప్తించెను) కరుణావ్యాలులా ? కరసవ్యావ్యాలుల
ముందఁజూ జల్లారఁబెట్టుచున్న నేటి యకాలిసాధన యందలి
మర్మము! ఆమర్మమునందలి దుర్మరణశాంతియందు బాలగోపా
లుఁ డహంకరించుచున్న కాలిదినగవ్యాదములోనికేఁ బ్రవేశించు

కరుణ- (నీయెగము- ఈసాటికిదిను- ఇల్లపాగాలదినములు
చోయినది), అని కేకలు! ఉపన్యాసకుడు దిగిపోయెను.
కెండవయంపన్యాసకుడు “అప్పటివన-ఇప్పుడు లేదు. ఇప్పుడు
మొదలము (Dead Corpse “Use Parliamentary lan-
guage”) అని యొక పులికాథిపతి స్పృహక మచ్చల రాజువుం-
డు లేదనియ చెప్ప- (Don't Use English) అని మఱియొకరు
“అంగరీజీమే బాత్కర్-ఖో” అని హిందీలోని నికొకరు “తె-
లుగులోనే మాట్లాడుండు. మనభాషలో పాఠమును లేవన్ప-
ను- నూట కెల్లెదించు- కారు భావము కెల్లెదించు చిన్నక్తి లే-
దు. కావున నుద్దక్తపురుషులు హిందీవాడిన ‘లబుక్’ గా మంద-
కపోదు.” అని యొక డుపసాదించెను. ఇంతలో వీసాజి నా-
టి తారాచువులవలె నొకమహమ్మదీయుఁ డొకప్రక్క- ఒక
నిక్కబాన్సాబుఁ డింకొకప్రక్క- ఒక నాటికకర్త యిం-
కొకప్రక్క- ఒక స్త్రీ మఱియొకప్రక్క- ఒకవిద్యార్థి కొఁడొక
వంక- ఒకభాందాగారకార్యద్యక్ష- వజ్రాకడమిక్కు- ఒక భా-
వోన్మాది మఱియొకవైపు నొక్కమాఱు లేచిరి. వీసాజీ లడా-
యినాటి తూటాలవలె నివ్వటల గ్రక్కుచు మాటలాడసాగిరి.
సభ్యులందఱు లేచిరి. (Open-air, Open-air) బహిర్-
బహిర్ అని కేకలు- అధ్యక్షుఁ డేమయ్యెనో తెలియలేదు. అ-
యంపన్యాసములు పదిదెబ్బలు నాయించినట్లు - ఇరవది రం-
దొకమధ్య జివుల వివాహమంతిములవలె నాగంబించిరి.

విజయరాజమూర్తి ద్వారా కృష్ణలక్ష్మి
విజయరాజమూర్తి పట్టణ శ్రీమద్విజయరాజమూర్తి
కృష్ణలక్ష్మి - విజయరాజమూర్తి - విజయరాజమూర్తి
గౌరవమును మాండే మా మహాత్మునియైన మూలస్థానము
వాదినా - విజయరాజమూర్తి గౌరవము, విజయరాజమూర్తి

యాంబులచే బునిమో - ఆగ్రము - ఆపట్టణము - ఆపుర
వరము-ఆవరణము (వర మేమిటి? వీని కలపడం అని యొక
రెడ్డి ఖండించెను) ను వదిలి మోకరి మాకుంద నీయరా?
మాకుంద నిండు! "మోకుంద నోటి చిల్లడబ్బా - జలజలధ్వని-
ఏమాయనవ్యాసము?" అని గర్భస్థుల కేకలు) ఏసభ్యులలో
తెలియలేక యవస్థాగ్రహం స్నేహితుని సాయమున వేదిక
దిగుచుండ నింకొక యవస్థాగ్రహం పొట్టివాడు - వేదిక ఖాళీ
కాదురతో? గమనెట్లుచున్నాడు - వైకి గుమికి "మానగర
మతిపాచినము - ఒకప్పుడు - ఒకప్పుడు నేల? నేటికిని
మాపురమున నుభ్యగరమునకును వహమృదీయాలకును గాకల
సిన కనువులనంత యున్నది. మా దినికాకే రాజాస్థానము.
రాష్ట్రము మానగరమునఁ బెట్టినవో నే నిరువదిలక్షలరూపా
లులు చందాచేసి కదిలినములలో నీసభవారి కర్పించెదను.

బిక్క ఖాసీలు లేవు - పెద్దకుస్తీలు లేవు. కిక్కినవా
గధలో లేనిలేవు. ఉప వ్యాసకు లాడుచున్నార -
ఉమియచున్నార-కాళ్లతోఁ బల్లల దన్నుచున్నార. నూత
నముగ నేర్చిన హిందీభాషాచారణ తక్కువై రసము చిప్పిల
నప్పుడు సాముచేసి చెప్పటలు పట్టిచుకొనుచున్నార. ఆంధ్ర
దేశము నందలి సకలముభ్యులకును చావునగరము లని
దత్తవందలమునా రనుచున్నార. దత్తవందలములలో నేము
న్నది-తాళ్లన్నవని నెల్లూరునా రనుచున్నార- నెల్లూరువారు
తిక్కనగంటమున జూపుచున్నార- గుంటూరువారు కల్పాటి
పీఠగంధములు పూయచున్నార- బందరునా రిది నెట్టికన మని
నవిల్లి సాధనచేయుచున్నార. బందరు ఫాలకలము, గుంటూరు
గుండెలు, బెజవాడ కాళిస్థానమునని యొక కవి దండకగర్భ
సీసపద్యమున జరుపుచున్నాడు. ఇది శ్రోత్రాతి పుట్టుటకు
వచ్చిన గర్భాగ్ధన మని తత్త్వనిచారణ మొనర్చుచున్నార.
రాజమండ్రివారు "అఖండపండితాంధ్ర ప్రచండ ఫీబింద
మొండిచేవాండ కాండముల నఖండ మండనంబుగ మండనము
చేసెదమని మిగులులు దువ్వుచున్నార. విశాఖపురి, గంటాము
వారు నూతుపుటాడీ చేసి "రాష్ట్రము మాది" యని హర్షురను
కాపి నభినంది పోవుచున్నార. దత్తవందలములవారు తమ
పుత్రికారాజములతో - "ఇది సత్వమైనవో తగులబెట్టి మండిం
చివేయమో? అట్లు జరిగిన మాకు దూర" మని ముకుళోణంబుల
బిగించుచున్నార. బెజవాడవారు రైలుమార్గముల స్థానము
కంపానులను బ్రదర్శించి "ఇది కేంద్ర స్థానము -
కుక్రమీలోఁ జెప్పిన రాష్ట్ర ప్రధాన స్థానము మా
నగరమునకుఁ బట్టిక" దని హ్యుజ్జులూరితరుదీపమున ముట్టింపఁ
బోవ నెలుగక కట్టపడుచున్నార. "రానియండిరా! ఎక్కడ
నో ఒక్కచోటఁ బెట్టుకొందము. ఎంత దురభిమానముగా దేశా
భిమానము మార్చినారరా!" అని వృద్ధులు విచారపడుచున్నార.

ఉపవ్యాసకుఁ బోకడు లేది "మాకుదకవి- మేము
నిన్నటికటకు జాతీయులము- నేడు విజాతీయులము- ప్రస్తు
తము మాజాతి బ్రాహ్మణము! అబ్రాహ్మణము? నాకెవోఆప
రేమనా? అంటినామో-ఆపరేమనా?అని మమ్ముకొందరుపత్నిం
చిరి. మే మెప్పుడు నొకచే. మారలేదు- మేము చేరు కావల
సినవారము- చేరుకంటే ధనము కావలసినవారము- నేడు
"ఎంగిండియా" కు వ్రాసెదము- దత్తిస్తే కేపు ర్నిండియా"కు
వ్రాసి "యడయాద పంపుతాము- ఎల్లండి "కొరడా" పుత్రిక
పురుషేటలోఁ బెట్టి నడుపుతాము- ఆపక లేల్లండి- రుణము
లోఁ గూర్చుండి కలవ్యాపారము చేయిగా జేసెదము- తనే
మున్న దన్నాను! కొటివిద్యలు కూటికొను- "అఖండపండిత
ప్రచండచేదండ తాండవకృష్ణులంద కరండభండభిముం దగు మ
వాదండిమనువారును- కలకండ వరు కుంబులుండు నవ్యత
భేరుండమునకు నాపూదయంద్రావ్యకందనంబు లందునట్లు
చేసి యుంధతల నని నమ్ముకుండాను." అని యుగించెను. అంద
లు బట్టలు దులిపి వేదలితోపురుండ మరల నుపవ్యాసకుఁడు
"బిక్కమాట! మనదేశములో నింతమంది యవస్థాగ్రహ
లున్నార. ఆరేమక తెలిసినవారన్నార? "Silence
is eloquence sometimes" అన్నార. మేము చిన్న
శిశువులలో. వేదము లారంభించి, తిరుగ "మెసానికు" మెంబర్లమై
జాతిపోయినాము. అయినా సంస్కృతము మాకు రాకపోయి.
వచ్చిందని చెప్పకు నేటంత రాదు. అయితే నేమి? "నిమజ్జితోదో
కిరేషివ్యాంకః" - అన్నట్లు "మూవోత్తి స్థలిలయద" తన్న
ట్లు మనముపవ్యాసకులలోఁ జాలయది ర్నిటించెను, నీనా
నేకు డవ్యాలు, మోటచక్రాలు, ప్రతిరాలములు, గుమ్మరిండ్లు
(నీళ్లొలకుల వో కాలకు సంబంధము లేదని కేకలు) వీరిని సభ
లకు రానియక నాకుంటి "ప్రావృతావ్యాకర్త త్వనమేళన"
యనునంతలో నొక్కప్పుని యయ్యెను. లేచి మాచునకొక పెద్ద
గాలివానలోఁ బిడుగుపడి ప్రతిస్పందించుచుండెను. ప్రక్కతో
పాటు నే నెరుచుంటిని. ప్రాయవస్థాగ్రహంకు లేడుగదా
యని నలుప్రక్కల జూచి యాచిపోయినదీపము వెలిగించి నే కే
లేఖ వ్రాసితిని. నీకడనాడి జవాబు లేదే!

దయ యుంచుము, నీమిత్రుడు
—వసంతండు.

దృజ్వరమును అనవేమపురము తామ్ర శాసనము

లక్కా-వర్షుల - సుందర రామయ్యగారు పామట్టు
కృష్ణాజిల్లా, గుడివడ తాలూకాలో దృజ్వర మొక
గ్రామము. ఇది బెజవాడ బందరుతోడమీద నున్నది. కొలదిదిన
ములకింద నీ గ్రామములో నొకరాగి శాసనము పొందెనది. ఇది
కొండపిటి కేలికర్ణాజిల్లాలో ప్రసిద్ధుడైన యనవేమ భూపా
లునికి సంబంధించినది. ఈ శాసన మారురాగిరేఖలమీద చెక్కు
బడియొక రాగిడియమున కవర్చబడెను. నడవీటిలో కర్ణముచే
మన్నుకొట్టుకొనబోయి ఒకనాడు యారాగి కడియము బయట
పడెను. గ్రామములో నొకరు ఆకడియము పరిశీలించుటకు
లాగగా రానందున త్రవ్విరి. అదృష్టవశమున శాసనము బయటపె
డలెను. ఆ ప్రదేశమున బూర్వము రాతికట్టడమున్నట్లు చిన్న
ములు గానించుచున్నవి.

ఈ శాసనములకు దృజ్వరం గ్రామము అనవేమపు
పాలించే తనపురోహితుడైన యపయ్యయ్యనికి శాలివాహన
కము 1798 సం॥ ను త్రవరాణ పుణ్యకాలమునందు ఆగ్రహ
రముగా నిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది ఈ అపయ్యయ్యకు వేదా
ధ్యయన సంపన్నుడు. ఋగ్వేది, శ్రీరత్నగోత్రుడు. (ఇంటి
పేరు తెలియదు) ఈతనికి మగ్గురుతమ్ములు. రామభట్టు, పిన్న
యభట్టు, నూరిభట్టు అనువారులు. వీరిలో పిన్నయభట్టు ప్రసిద్ధు
డు. వేదవేదాంగములను జదివినవాడు. భూపాలునకు గురువు.
ధర్మోపదేశు. వీరిసంతతివారెవ్వరు నిప్పుడు జూరువరములో
గానొందరు.

ఈ శాసనములో అనవేమ భూపాలుని నంకము మాడు
తరములవరకు తెలియుచున్నది.

వేమయ
ప్రాలయ-అన్నమాంబ
మామరెడ్డి వేమయ-ప్రాలయంబు వాడయ అన్నయ వల్లయ
అనపోత అనవేమ. (కలియుగ భేదాశ)
శ్రీ శ. 1871.
అనవేమభూపాలుడు

ఈతడు తన యన్నగారైన అనపోతుని యనంతరము
రాజ్యమునకు వచ్చి రెడ్డిభాజుల వంశానుక్రమమైన భార్యక
బుద్ధిని భార్యకార్యములను నిలుపజేయెను. ఈతనికొక వేమయకు
జగన్మోక్షుండడెను తిరుదు గలదు. ఇతడు కలియుగ భేదాలడను
వీరు వొందెను. ఈతనికార్యమును బ్రశంసించుచు ఒక కవి యి
ట్లాశీర్వదించెను:- "అనవేమ వజ్రేపాల స్వస్థ్యము తన బావా
వే అవావే రిభవోద్ధండ చండమండల రాహవే" ఇట్టి భార్య
కులము ప్రతాపకాలమున నేలిన భూమి నేకు పొందుచున్న
దురభిమం దలచుకొనిన నెరిగుంటెలు నీరు గావండును?

దృజ్వరము: వాద్యులు
ఈ శాసనమునాటికిని (1551 సం॥ పూర్వము) ఇప్పటికిని
వ్యాసవారిక గామములు విశేష తాతతత్వము లేకయే వాడయచు
చున్నవి. దృజ్వరము (జూరువరం): పెరువపల్లి (కెరికేపల్లి)
కావవరం (మార్పులేదు) కావజ్జ (మార్పులేదు) కల్లపల్లి (దగు
విల్లి); ప్రాంతి (పావురు); మలాలకూడోడు; బెజవాడ
దొంగ. ఈదులట్లు మొదలగునవి ఇప్పుడును వాడుకలో
నున్నవి.

ఫలశ్రుతి
చివరనున్న ఫలశ్రుతి శ్లోకములు ప్రతివాడును గమనింక
దగినవై యున్నవి. భర్తృసక్త, 'కలియుగ భేదాశ' యను
చిరుదము కవించిన అనవేమని నైతము తన సంకతికేగాక తనకు
రాజులగునాడ తోహద లానంప చేయచున్నది. భూమికు
"శత్రువు శత్రువగునుగాని శత్రుకృతమైన భూమి శత్రువు కానా
లదు గాన తానుజేసిన భర్తృకార్యమును కాపాడుటవై ప్రార్థిం
చుచున్నాడు. ఈ మహామహాడు తనచే దత్తమైన దానిని
మం దెవ్వరో భగ్నుము చేయదురను కంకతో నిర్లూకుంపడెను
నాగనకుల నుని కట్టవీరు ఇప్పటికాలపు ప్రభువులవలె నేమి
వాద్యత్రయములేకే లేవే "శిష్టు" మని యురుగొట్టుటయత్నించు
సాహసము పూర్వపు రాజులయందు లేకమును గానింపను.

కవితాశ్రవణ
దత్తభూమియొక్క వాద్యులను విరవించుటలో దక్క
శాసనమంతయు మృదుమధురమై నది స్పష్టతలతో నిండి
యున్నది. ఇం దుపయోగించిన ఉపమానములు కవియొక్క
సాహర్ష్యమును వేసోళ్ల జూటుచున్నవి. ఈకవి దానభూమిని
తోబుట్టువుతో బోల్చి 'సఖోహ్య' నకగ్రాహ్య' అనుభవించ
దగదు సృజించును తగదు అని సమర్థించినాడు. కర అను పద
మునకు తన్నులని యర్థముకూడ గలదు. అంత్యశ్లోకమున 'రామ
చంద్ర' యనునది యీ కవిశాసనముయై యుండును.
'పల్లవ త్రినేత' అని ప్రత్యేకముగా చెప్పిడి యు
న్నది. ఇది శాసనము చెక్కినవాని పేరేమో యని తో నెడివి.
'చిగురుకొంబక' అని యై యుండును
లిపి:- అక్షరములు 'వైశ్ణవ్య' భేదము లే గాని
ఎత్తున మార్పులేదు. (శా) (శ) ఈ క, డ, ఈ యక్షరములు
శాసనములో వింతయొక్కవిని నడయోగించబడినవి. క్రింద గీటు
గీతుబడిన చోట్ల మన్ను తినుటచేత స్పష్టముగా తెలియుటలేదు.

శ్రీ రామ
శ్లో. సజయతు కిరీరాచ్యే భూమి మద్యస్య సత్వా దను
నిరుదధరంభో బిందవః కందగారాః, తమవిభుజనవేగా ద్భూరి
యస్సోర్ధ్వభాజః పునరపి నిరతంతః పుష్పపుష్పే ర్భూభూభూః
శ్లో. అసీ దంబుజనా భూపాదకమలార్ద్రంశో గాంధీర్య
భూః శ్వాభూతా కావనగర్భసంహతి ర్భుధ్వంసై హేతుర్నృతా
మానుర్యణ సమన్వితా త్రిభురనే విభ్యాతిమా నేమనీ. సర్వ
రాధ్యత జీవన్మాదివసులా యా రాజ వాస్తవై శ్రతా
శ్లో. అభూత్తస్మిన్ వర్షే గుణగణ నిర్వే మయయితి ప్ర
తాపాశ్చై యస్మిన్మృతకునితారం వికరతి, జనోస్సర్వే నూనం
గత వివిధవృత్తి వృత్తికరాః నుఖం ధర్మే కాయే మతిమవిహారా
సవ్యదివతి.
శ్లో. తస్మా త్స్థూలయనంజ్ఞానా గుణనిర్ధిష్టే మహావిక
మా యద్యుధ్ధిభువిరతుభూమివతయో విశ్రస్థయాతానం
తత్రావ్యుద్భుత లక్ష్మ్యభేదకథిత స్వాయత్తీవాపుకమా పూజ్యం
తేకపరై స్సధాహీ లభతే ప్రాప్తవృత్తధం జనః
శ్లో. తస్మాన్నమాంబా గుణరత్న సింహో పతిత్రతా నాం
మమగ్రగణ్యా బధాకభార్యా భువనపతస్తా కవీర కక్రస్యర
మేవ విజ్ఞాః
శ్లో. నిర్మాయ నిర్మాయ కర్మావయత్నాత్సమాధిభేదం
సవిధిస్సీమః నిర్మాగ్య మా నాభిలలోకకాంతా యాపోచ్చయై
ర్యా మకరోత్తిమేకాం.
శ్లో. తస్యాంప్రాలయపరిత్యజనిధిన్ ప్రాజటిన్ ద్విగు
తాన్ పుత్రాన్మంచ సమదరసురకరూకా త్రి వి మూర్తావన
అగ్రమాచయరెడ్డిమున్నత మధకవేమపుష్కరతంతం పశ్చాద్దేయ
భూప మన్నయవృపం శ్రీమల్లయద్యురతి.
శ్లో. అపూర్వకల్పదురుతాం ప్రయాతైకభిస్తధాపంచ
భిర్యుధారైః అధాఃభిష్టాన్మకృత్తికభిన్నా రాలయాద్యు
కృషేభుతి.
శ్లో. లేనాంప్రకృమహిమా పరపారికాత శ్రీవేమభూ
మిరమణి జగన్మోక్షుండః శ్రీభూదేరాయ గుమన్యదరూచి
కేసాత్పృష్ఠం ప్రకాష్టి కల మకలంకృత్తి.
శ్లో. హేమూదితా ని గదితాని గురుపదేశాన్మహాన
ప్రతాని నుమహంక్యయశ్యకార దత్తాయాభిర్వ మవనిం గకల
ద్విజేభ్యః క్షణాంచయః పృథుమకాః స్వయ మస్వభుంక్త.
శ్లో. పాతాశంకా మధ్యాత్మిన్వణం శ్రీమర్మతా
గ్రాదధిశోహితాయ నానాపంక్తిః కృతనోన్మహాత్మాకలీన
తైలం స్వయ మాయుష్యం.
శ్లో. తస్యప్రకాశితు యభిశయఃభూతాం శ్రీరామ
లక్ష్మణసమా భూతైకవిరా శ్రీయ్యుపాభివృంతి ర్భూపానియ
శ్రీః శ్రీయన్న వేమపుతతీర్వ మహాప్రతాపః.
శ్లో. పీఠురనంతరహస్యగుణోగైః సమకీమ్య సువాక్య
మకంబికం ననుమతి మభిలాం మహిలయ న్మచరైః స్వయ
చచ్చవహాభ్యుక్తైః. యోనాగ్రహారా జనానోవిధిర్మా హేమూది
దానానీ కృతానియేన తిర్థేషు ప్రాసితాని యేన యేప్రహాస్యా
ధ్వనించలాశ్య.
శ్లో. యేదింతావతే కామభేమకులాలకల్పద్రు మెరావ
గావాద్యాః పయసాన్ని ద రుద భవన్ తైరేవ దానవ్యులార్
ద తైర్వైశ్నవయః కయోధి కమల చ్చిత్తంకమనావృత్తే యశ్య
వ్యోమైరహితైరు పృశయిషుః శేషం సమన్వయత.
శ్లో. తస్మాదంతర మన్న వేమపుతతీర్వమహాభవంకం.
ప్రభూతైః క్షురికానసోయవిరుదః పృథ్వి మకేమహాకాతే య
సోర్ధ్వ జ్వలతిపతావతీతనీ చిత్రం రిభుర్భూర్భూతాం నానై
తుర్గతిభితి వాద్యమి సకృత్సృష్ట్యైషు చాంప తమః.
శ్లో. కలియుగ భేదాశ ఇతి భూతోయ స్వయో గజతి
అనంతగంధవాద్ధోజితజేతవ్యవృత్త దత్తవార్యుః. అగ్రాగ్ధిర్వై స్వ
స్వయమాప్రభావాత్ విద్రోశ్యవేద్యైషు మహాద్వైరైశ్చ కలిస్తా
గ్ధ్యక్త నిజలచాలో ధర్మ ప్రవృత్తిస్థైర మద్వైరైశ్చ.
శ్లో. సుకోలమాంబాతనయ కృతాశ్లో కసంతకేం ప్ర
తికర్మయవ్యాప్తమ్ కత్తుకాకుంకుమంపదాశ శ్లోమలు
కర్పూరముత్తైశ్చ కాః

శివరాత్రిమాహాత్మ్యరచనా కాలవిమర్శనము*

బండారు తమ్మయ్యగారు

* ఇది "శ్రీనాథకవిచరిత్ర; గణితత్వవిచారము." అనేది యములేశ్వరమండలి వ్రాసిన పుస్తకము.

శ్రీనాథుడు ధనలాలుడననుభవము లోని శ్రీ వీరేశలింగమహాత్మ్యరచన, శ్రీవీరేశలింగమహాత్మ్యరచన నాతని కాలానుగుణ్యముగా వ్రాసినవాడని నిరూపించి యాచార్యకృతమహాత్మ్యరచనలోని విశేషములను వివరించుచున్నది. శ్రీనాథుని యధారితత్వమును గ్రహించినచో యాచార్యుని వాదమును ధనలాలుని కాలమునకు దిశించియుంటిని. శ్రీనాథుని యధారితత్వమును గ్రహించినచో యాచార్యుని వాదమును ధనలాలుని కాలమునకు దిశించియుంటిని. శ్రీనాథుని యధారితత్వమును గ్రహించినచో యాచార్యుని వాదమును ధనలాలుని కాలమునకు దిశించియుంటిని. శ్రీనాథుని యధారితత్వమును గ్రహించినచో యాచార్యుని వాదమును ధనలాలుని కాలమునకు దిశించియుంటిని.

శ్రీనాథునికాలమునకు విశిష్ట శివరాత్రిమాహాత్మ్యము వంటి చిన్నగ్రంథము రచించుట కొకటి చెందు నెలకంటె నెక్కువకాల మవసరములేదు. ఇరువదియేడవ శతాబ్దములో శ్రీనాథుడు రచించినగ్రంథ మేమియును గానరాని పాత్రులైన నీ గ్రంథమునే యాచార్యకాలమునకు వ్రాసియుండుననుట పరాసాధ్యము గాక మానదు. ఇతరధారములేమియు లేనప్పుడు శివరాత్రిమాహాత్మ్యమునకు నీ గ్రంథమునకు సమంజసముకాదు. శ్రీనాథుడు పెదకోమటి వేమన యాస్థానములో నున్నప్పుడు విద్యాధికారిగా నుండియు నీశ్వరియైనాడు. ఆగ్రహణికా కాలమునకు సరిగ్గానుండియు నీశ్వరియైనాడు. ఆగ్రహణికా కాలమునకు సరిగ్గానుండియు నీశ్వరియైనాడు. ఆగ్రహణికా కాలమునకు సరిగ్గానుండియు నీశ్వరియైనాడు.

నీ. వినిపించినాడవు శేషభూపాలున కభిలషురాణ విద్యామమల, పెదకోమటి వేమన కిట్లు పురాణకావ్యము

లను జదివి వినిపించి బోధించుటలో గూడ శ్రీనాథునికాలమునకు గాలక్షేపముయొందును. ఈరక గ్రంథములను జదివి వినిపించుటయేగాదు. అమరుల కావ్యమునంటి సుస్మృతాలంకార గ్రంథమునకు వ్యాఖ్యానమును రచించునంటి "సర్వజ్ఞచక్రవర్తి"గా శ్రీనాథుడొకాకాలములో శేషభూపాలుని దిద్ది నాడు. కావున శ్రీనాథుని కాలములో సోమరిగా నుండిన యెంచుటకు నెలమియును సవకాశము లేదు. ఈకాలములో రచించబడిన శ్రీనాథుని గ్రంథములు కానిపించు సంతమాత్రమున శివరాత్రిమాహాత్మ్య మున్ను రచించుచుండెనుటకు విలువలేదు. గ్రంథరచనా కాలమును దాము నిశ్చయింపవలెను. శ్రీ. త్మణరావు పంతులుగారుగూడ శ్రీ వీరేశలింగము పంతులుగారి వివరితసిద్ధాంతములకు సందేహమునే ప్రకటించిరి.

"శ్రీవీరేశలింగముగారి కాలములో నెలకొని శివరాత్రిమాహాత్మ్యమును రచించియుండునని సమాధానము చెప్పినారు. శ్రీ వీరేశలింగముగారి యభిప్రాయ ప్రకారము 1420 లోపల వ్రాసినో లేక తరువాత వ్రాసినో నిశ్చయముగ చెప్పవలెను. కాని పెదకోమటి వేమనకాలమునకు శ్రీనాథుని యారక పనిలేక సోమరివలెగూర్చుండెనని మాత్రమెప్పుడును చెప్పలేదు" అను వారివాదములను జూడుదు.

శివరాత్రి మాహాత్మ్య రచనాకాలమును నిర్ణయించుటకు దగిన యధారములు కొన్ని యాగ్రంథములలో యున్నవి. ఈ గ్రంథమును శ్రీనాథుడు రాజమహేంద్రవరము చేరినతరువాత భిమభండ కాలమునకు రచించినట్లు నే తప్పుక రచించిన నని నా యభిప్రాయము. శ్రీనాథుడు ప్రాధాన్యముగా యాస్థానమున కేగి గొడదొడమట్టు నొసెంచి యాతని కవి సారస్వభావము విరుదంబును వ్రాసినది రాజమహేంద్రవరము చేరి భిమభండమును రచించినట్లు నేయని సకారముగాను వ్రాసి వివరించినట్లుంటినిగా! ఈ కవిసారస్వభావమును భిమభండములోగాని యంకకుం బూర్వము రచించిన నైవధవార విలాసములలోగాని వేసికొనక తరువాత రచించిన కాళిభండము నొక్కదానియందుమాత్రమే శ్రీనాథుడు దుపయోగించి కొన్నసంగతి యుండిన కంఠముల దెలిసయేయున్నది. కాళిభండములోని గద్యయందు సోమరిగా గాక పోయినను శ్రీనాథుని దేవుడననును శివరాత్రిమాహాత్మ్యములోగూడ గ్రంథాంతరాలలో నుపయోగించినాడని నాడు. ఈ క్రింది యుదాహరణములు చూడుడు.

"సత్కవిసారస్వభావం దగు శ్రీనాథకవిచరిత్రముని గృహ విశేషంబునగాంచి" (ఆ 1, ప 18)

"గీ.వేద్యుని విసారస్వభావమున వివరించెను"

సాగ్రహణికాకాలమున వ్రాసిన కథలలోని

ఘనశివరాత్రిచరితంబున దెనుకకుగూడెను

గద్యము శ్రీనాథ కవిచరిత్ర! (ఆ 1, ప 37)

భిమభండమునకు దరువాతనే యాగ్రంథము రచించెననుట కది యొక ప్రమాణము. పండితుల రాజమహేంద్రవరము చేరినతరువాత శ్రీనాథుడు వ్రాసెనను మహాపుణ్యక్షేత్రమును నచ్చటి భీమేశ్వర మహాలింగమును దర్శించినట్లుంటినియు నాతనికేదంకి యనుమడించిన దనియు, భిమభండము తరువాత రచించిన గ్రంథములన్నిటిలోను నెచ్చటనో యొకచోట సందర్భమున్ను లేవనెత్తును వ్రాసెనను భీమేశ్వరని బ్రతి సంధ్యము నాతనికి యొకర్యమొనర్చుటకు మహేంద్రవరమునొసంగబడిన నాట్యగీతవిద్యాపాఠశాల లగు నప్పరశ్రీలను సృష్టించి వేర్వేరులుగా మనియుండ లేదనియు, గొండపిటి నీమల నున్నప్పుడు వ్రాసినగ్రంథములలో వ్రాసెనను ప్రశంస యెచ్చటను జేసియుండలేదనియు, వ్రాసెనను మహాత్మ్యమునకు యొక్క దక్షిణ కాళికాపత్ర నీను గూడ బాటింపక వారవిలాసములో

గా|| "శ్రీమదక్షిణ కాళికాపురమహా శ్రీకాళహస్తీశ్వర||

"వేమతోత్తర కాలపురవక్తపాత్రీకరితేశ్వర! (ఆ 5, ప 58)

అని వ్రాసికాళహస్తీ దక్షిణకాళికా సంభావించినాడనియు నప్పటి కాలని దృష్టిలో దక్షిణకాళికా దేవత ను దక్షిణ కైలాస మయినను శ్రీకాళహస్తీ క్షేత్రమే యనియు నిదివఱకు నొకసారి యుద్ధించియుంటిని. ఇంకొకటి. బృహద్రాక్షరామక్షేత్రమునే గాక వీరభద్రారాధిపాలనములో జేసిన పచారామములన్నింటిని నాక్షేత్రములందలి భీమేశ్వరపతింబును లగు శివలింగములకేంద్రకంఠమునకు నియోగింపబడిన యశ్వరత్రిలనుగూడ శ్రీనాథుడు భిమభండములోను దరువాత రచించినగ్రంథములన్నింటిలోను, దప్పుక వేర్వేరుచుచున్నాడు. భిమభండమునకు బూర్వము రచించిన కావ్యములలో నీపంచారామముల యుదాహరణ మెచ్చటను గానరాదు. శివరాత్రిమాహాత్మ్యములో గాళిభండములోని నే పూర్వోక్తములయిన వీనిన్నిటిని మఱియు రాజమహేంద్రవరమునందలి మార్కండేయస్వామిని, సీతాపురమనిపిలకబడు పాద గయాక్షేత్రమును, కోరంగియని పిలువబడు కురంగేశ్వరక్షేత్రమును శ్రీనాథుడు వేర్వేరునాడు. ఈక్రింది యుదాహరణముల చూడుడు.

(సశేషము)

శ్రీ. వసుంతియశ్చ సంతకౌ కన్యూకాశ్చచయో బువాహా ధీ ప్రసాదాభో భువనధారా కర్పూరఖండా కరణావళిరౌ||

శ్రీ. శ్రీవైభవవిమయ భువనశ్రీ శ్రీకొండపిటి నగర విహితః శ్రీయస్య వేమనకృతి నుకృతి నుకృత తుల్యం త్రిరవపకార్య తియాసేమ||

శ్రీ. తస్మాభ్యస్తర్మ్యః పురోహః విఖ్యాతిమాన్వేదని దప్యయాభ్యః అల్పదయజ్ఞాత ధృత్యస్తోవాప్యాయా భర్తృనత స్మరాత్|| తస్మానాశ్రయో బుక్త్యాభ్యాధ్యాయః కాంతా శ్రీరామభట్టనామా పిన్నయభట్టశ్రీ||

శ్రీ. భ్రాతరప్రేమిత్యాః ప్రభూత ప్రమాదర్పసాః శ్రీతస్మాగ్రహః భావితః పుత్రతాన్వితా||

శ్రీ. దేవం కలః పిన్నయభట్ట నామావదన వాక్యచ తథా ప్రమాదే వేదేతదంతే వ్యవహారే ధర్మోపదేశా జయతీ మరాజ||

శ్రీ. కాకాజ్ఞానరక్షభాను (౧౭౩) గణితే పాప స్వరూపే నాగే మందినరవామకరే శ్రీయస్య వేమ ప్రభుః భాగ్యైరప్తభి ర్మమేవపుర మిత్యాభ్యాస నామాత్మ్య నో గామం దృష్టవరం వనోపార మదాత్ శ్రీయస్య యార్య యః||

శ్రీ. జలాపహః తటే కురీ క్షోగ్రామాయ మేధతే ప్రాకృభి ర్భూతావే శ్రీయస్య పురాతనః అన్నవేమ పురంద్రే మన్నవేమ పాపభూత శ్రేణు భాగ్యగ్రహారణా మమైశ్వర్య సమర్పితః||

న. ఆస్యగ్రామస్య సీమాచిహ్నః— తూర్పునకు వెలికి పల్లినుండి కొండలాపా కొడునుంచి పోయి క్రానుపుకొండం గలనీక కాపరరానకుం బోయినదొంక.

ఆగ్నేయానకు:— మలాపహరిం బాసి క్రానుపు దక్షిణానకు కాపరం దగ్గరను తూర్పుపొయి వెరుపల్లిఅడ్డదొంక మోచిన క్రానుపుకొటి ఉత్తరపుట్టు.

దక్షిణానకు:— క్రానుపుకొడు పారిన చాయనుండి చింతల భాంకను మలాపహరిని— మలాపహరినుండి కొండ ప్రాంతాయకుటు ఉత్తరపుం బుట్టు దొంకను చింతలదొంకను కొండ ప్రాంతాయకుటు ఉత్తరపుం బుట్టునుండి ఉత్తరముఖ మయి బొరుంపల్లము చొచ్చి అట్టే కొంత మోచి వచ్చి అంతటం బడమర ముఖమయి వచ్చి అనమని దొంకను చూచి, అయనమని దొంకను తిరిగివచ్చి దగ్గంబుకొడు మోచిన పోతుగట్టున్న అంతటనుండి ఉత్తరముఖమయి వచ్చి అంతటం బడమర ముఖమయి నల్లంబుట్టు మోచి దక్షిణముఖమై దగ్గం బల్లతోడునున్న.

వైరుతిక:— దగ్గంబులి కొడునుండి రావల్ల పొలిమేర కొడు మోచిన పోతుగట్టు.

బడమటిక:— పోదెవ్వుండి పొటి బడమటి వచ్చిన తా బట్ట పొలిమేరకొడు.

చాయవాగ్నానకు:— తాబట్ట పొలిమేరనుండి తూర్పు ముఖమయి వచ్చి అంతటను కొంతమేర దక్షిణముఖమయి వచ్చి అంతటనుండి క్రమమున తూర్పుముఖమై వచ్చి బమ్మిదొంక మోచిన ప్రాంతాల్ గలనుంచి పొలిమేరగట్టున్న— ఆగట్టునుండి ఉత్తరముఖమై మలాపహరి మోచినబమ్మిదొంకను అంతనుండి ఈదులగట్టు చాయదొంకను ఆగ్నేయముఖమయి వచ్చిన మలాపహరిని— అంతనుండి మలాపహరి ఉత్తర నను ఉత్తర ముఖమయి పోయి బెజవాడదొంక మోచిన ఆ యాదుల గట్టున్న—

ఉత్తరానకు:— ఈయాదులగట్టు మోచినపొటనుండి తూర్పు ముఖమై చింతలకొర్రావుల పుత్తరానగాను— మలాప హరిదగ్గర పోయి బెజవాడదొంక.

ఈశాన్యానకు:— మలాపహరి దక్షిణముఖ మయి చులంగినచోటునుండి యాశాన్యాముఖ మయి పోతుగట్టుచుగా బోయి వెరుపల్లినుండి కాపరరానకు పోయిన అడ్డదొంక గల నీక యాబెజవాడదొంక.

శ్రీ. యావంతి లాం గలముఖేన రజాసి భూమా భా పాంసిధాచహి తురంగజోమకాని తాంతి శంకరపురే నయ గాంతిప్రేత భూమిప్రధాన మిహయః కరుణే మనుష్యః.

శ్రీ. గ్రామంపాప పురంపాపి బ్రాహ్మణేభ్యో జదాతి యా త్కేలం. వా నస్య సంపన్నం సర్వప్రాతైః ప్రముచ్యతే||

శ్రీ. అస్మాదయంతి పీఠికో కర్ణంతిచపితామహాః భూమి గోస్మత్పురే జాతా యోస్మాన్ సంతారయన్త||

శ్రీ. స్వదత్తా ద్విగణం పుణ్యం పరదత్తానపాలం పర దత్తాప హరేణ స్వదత్తైః సన్మలం భవేత్||

శ్రీ. స్వదత్తం జదత్తంవా యోహారేతనంభరామ సస్తింవర్త సహస్రాణి దిస్తాయం జాయతే త్రిమ||

శ్రీ. కరుణాపి కృతోధర్యః పాలనయః ప్రయత్నతః క్రతురేవహి కృతుస్సాన్వితో ధర్యశ్చైత్ర ర్మకస్యచిత్||

శ్రీ. ఏకవధగినిలోకే సర్వేషా మేవ భూభూజాం నభో బాహ్య నకరగావ్యా విరజదత్త వసుంధరా||

శ్రీ. సామాన్యోయం ధర్మసేతు స్పృహణాం కాలేకాలే పాలనయో భవద్విః శ్రీం సర్వాన్ భావినః పార్థివేదాన్ భూ యో భూయోయాంచతే రామచంద్రః|| శ్రీపల్లవత్రినేత్ర-దృష్టక రపు అనవేమపుర-శ్రీశివగ్రామ భేతారం.

ఆకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 2357

అరెస్టు చేయబడిన ఆకాలీలకు మార్గమధ్యమున నాతివ్యమొనగట
అరెస్టు చేయబడిన ఆకాలీలను బాధించుట

గుజనానుసిక్కులు రైలుకడ్డముగా నిలుచుట

ఆకాలీభైదీలు గల రైలుబండి గుజనానుస్థేమనువద్ద నాగదని ప్రేమనుచూపుచు నున్న వారులు రైలుకడ్డముగా నిలిచి బండి నాపి ఆకాలీభైదీల కావారవహారముల నందజేసిరి.

ఆకాలీ జతలు

18-19 తేదీలలో చాల ఆకాలీ జతలు అమృతగఢుకు వచ్చిరి. వారు స్వర్ణరేవాలయము కర్ణాటకలో దిగియున్నారని, సామన్యములను విడుచుచున్నారు.

సిక్కులు కొందరు కొంగెరించుట

19 వ తేదీ రాత్రి కొందరు సిక్కులు ఆకాలీల జేబులలో నున్న కత్తులను కొంగెరించుచుండగా వారిని పట్టుకొని 20 వ తేదీ వైదొలుతునకు గురుద్వారా సంఘమువారి యొద్దకు తీసుకొనివచ్చిరి. వారిని పోలీసువారికి కేసులనుబాధనయి సిక్కులవాడులో వారినిగూర్చి విచారణవదలగలనయిన సంఘమువారు నిర్ణయించిరి.

ఆకాలీలను బాధించుట

19 వ తేదీ 100 మందిని అరెస్టుచేసిరి. 18 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడిన ఆకాలీలు కృపాబంధు నియమములచే వారిని విడిచిదిగా ధోరాలలోకి తీసుకొనిపోయి తుమాదణ చెప్పుదని నిర్బంధించిరి. ఆజత నాయకుని చేతులు వై కత్తి అంటుగట్టి కాళ్ళమధ్య నొక కర్రను పొడుగుగా పెట్టి 5 గంటలసేపు నిలబెట్టిరి. ఈసంకల్ప 19 వ తేదీని ఆతడు కోర్టులో చెప్పెను. అసంగతి విచారణ నిమిత్తము పోలీసులకు తెలిపెదనని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. అట్టి విచారణయందు నాకు సమ్మతములేదని వాయువుకు తెలిపెనని గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

ఆకాలీలు సిక్కులుగారు

ఆకాలీలు సిక్కులుకాదని మేము రుజువుచేసెదము. ఆంధ్రులకు ఆకాలీలు మున్నగు అన్ని సిక్కులైన వారిసభ జరుపవలెను. అసభలో ప్రభుత్వోద్యోగులు వ్యవస్థపట్టుగా నుండవలెనని డౌడాన్ మహామండలివారు ప్రకటించిరి.

ఉపన్యసించినందులకు అరెస్టుచేయుట

గుండిసూతూలో అమృతసింగు (19 ఏళ్లవాడు) ను అమృతగఢులో బంధించినను అరెస్టుచేసిరి. 17 వ తేదీని 100 మందిని 18 వ తేదీని 100 మందిని కరకవాసులో అరెస్టుచేసిరి.

భాస్కరశర్మ లుపన్యసించుట

18 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు జలనవాళి వాసులో సభ జరిగెను. ఆసభకు కంకరాచాళ్యుల వారు రాతేనుగాని వారికార్యదర్శి భాస్కర శర్మ వారు కచ్చి యువన్యసించిరి. భద్రగు భింపుడు త్యాగములనగాని భటుచేకారకు. స్వరాజ్యము లభించునట్లుకే గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేసిరి. స్వరాజ్యమును బడయుటకు ముగ్ధులగునైన తెలియవలెనని భాస్కరశర్మలు నుడిచిరి.

మాచందుగారి అరెస్టు

మాచందుగారు (పాటకు) దివానులో నుపన్యసించినందుకు కరకవాసులో అరెస్టుచేసిరి.

బెట్టిగారి బెట్టిదములు

బెట్టిగారు గుడ్డివాగులో వింకను దెప్పలు కొట్టుచునే యున్నారు. ఆకాలీలను తిట్టుట కొట్టుట మానలేదు.

మొత్తము 2357 గురిని అరెస్టుచేయుట

19 వ తేదీనాడు 2357 గురిని అరెస్టుచేసిరి. వారికి ఒక్క కోరి విడిచివేయ మొదలు రుణేడ్డు కళింగతి వరకు సేర్వీకరకముల కలుగు నీయుబడు.

ఆకాలీ క్షేదీలకు పిండు

750 మంది ఆకాలీ క్షేదీలను క్షేపముల త్రెయినులో తీసుకొనివచ్చుచున్నారనియు ఆ త్రెయిను 18 వ తేదీని పగలు 10 గంటలకు గుడర్వాకుకు వచ్చుననియు గుజనానుస్థి గుఫసింగు సభివారి కానాడు ఉదయము 8 గంటలకు తెలిపెనని అవటి గురుద్వారా సంఘమువారు గ్రామమున చాటింపుచేయించిరి. 8000 మంది సిక్కులు హిందువులు

మహాత్ముడియైన ఆకాలీ జతవారును భక్తిగీతముల పాడుచు వీధుల వెంటటిరిగి రైలుస్టేషనుకేరి. మధ్య భక్త్యములను ఫలములను విస్తారముగ తీసికొనివచ్చిరి. మధ్యాహ్నము 1 గంటకరకును రైలు రాతేను. ఆకాలీభైదీలకు భోజనమునకు ఏర్పాటు చేయవలెనని అపుడు తీలంగురుద్వారా సంఘమువారియొద్ద నుండి కంఠి వచ్చినది. ఆరగంటలో గంటల కొలది వ పాటి యిది కంఠి కొలది పాలు పండ్లు యితర ఆహార పదార్థములు రైలుస్టేషనులో నిద్దవరచిరి. ఆరైలు బండి యిచట నాగదు. ఇచట వేలకొలది ప్రజలు చేరి రని తెలిసి బండి నిచట నాగునాడదని ఉద్యోగులు నిశ్చయించి రని ప్రేమనుచూపుచు చెప్పెను. పోలీసులు కుపాహలతో స్టేషనులోపల కావలియుండిరి. సాయంత్రము 4-15 కు రెక్క (వాలిగది) పోరులందరు సంతకరమును భోజనములు తేవడ నార్పి అకొరకు నిరీక్షించుచుండిరి! ఆంధ్ర ప్రజలు

101 ఫిరంగిటపాకాయలను కాల్చి రైలుబండి కడ్డముగా నిలచిరి. రైలుబండి నాపివేసిరి. రొట్టెలు పాలు, మజ్జిగ, మిఠాయిలు పండ్లు మున్నగు వానిని ఆకాలీలబండ్ల దగ్గరకు తీసుకొనిపోయి యిచ్చిరి. అంతరంగము ద్రైకరుబండిని నడిపించుచుండుట్లు కొందరు బండికడ్డముగా నిలచిరి. జయజయధ్వజాలు నిక్కుల పిక్కటిల్లెను. నలందీరులు పురుగుడుకున ప్రతిబండి యొద్దకును పోయి ఆకాలీలకును పోలీసులకును గూడ ఆహార పదార్థముల నిచ్చిరి. 24 గంటలనుండి అన్నము నిర్దులతకుండు నున్నామని ఆకాలీలు చెప్పిరి. అప్పటికి సాయంత్రము 6 గంటలైనది. దయచేసి మీవారిని కోడ్డుకడ్డముగా నిలువదని చెప్పదని పార్కార్త ఉద్యోగి నమస్కార పూర్వముగ వాయువులను వేచుకొనెను. వారు తప్పుకొనిరి. 6 గంటలకు రైలు బయలుదేరినది. అచట 1 1/2 గంటలు బండి నిలచినది. చాకు, లాల్, రావల్పిండి, పాస్టు, అబ్బలు మున్నగు స్థలములలో గూడ చాలమంది ఆకాలీలు సత్యాగ్రహీల దివ్యమణులకు వెళ్లిరి.

(ఆ. వెన్ను)

లాయదుజారి గారు

రీడింగు ప్రభువుకు వంపిన తంతివార్త
నేను నేను (19 వ తేదీ) మధ్యాహ్నము నాప్రధానమంత్రి పదవికి రాజీనామాను సార్వభౌమునకు సమర్పించితిని. దీనిని వెంటనే మీకు స్వయముగ తెలుపగోరితిని. నేను ప్రధానిగా నున్నపుడు మీరు చూపిన సహకార భావమునకును మీరొనర్చిన ఘనముగ సేవకును మీకు వందనము లర్పించుచున్నాను.

ఆని 19 వ తేదీని లాయదు జార్జి గారు పంపిన తంతివార్త వాటిరాత్రి రాజప్రతినిధికి చేరకు.

లాయదుజారిగారి రాజీనామా

భారతదేశమున ప్రజల సంతోషము

లాయదుజార్జి గారు ప్రధానమంత్రి పదవికి రాజీనామా నిమిత్తమే ఉత్తర హిందూస్థానునందలి మహాత్ముడియైన సంతోషభరితులై యున్నారని తెలియుచున్నది. జార్జి గారి రాజీనామాతో ఈ ప్రతికూల విధాన మంతరించునని డిల్లీ భిలా ఫరువారు సంతసించు చున్నారు. సంస్కరణముల జట్టును నొసంగిన ప్రధానమంత్రి దాని ఫలితమును చూడకుండనే పోవుచున్నాడని మితవాదులు మాత్రము యభిప్రాయించున్నారు.

హిందూయు హిందుల అభిప్రాయము

19-వ తేదీ సాయంత్ర మ్మివార్త ఆకస్మికముగ వచ్చినది. ఆనాడు ప్రతిక లభిటికే ముగియవచ్చెను. 20-వ తేదీని

దీపావళి యగుటచే హిందూయులో శేకభాషా పత్రికలు వెలసడలేదు.

అబ్దుల్ కేలు ఆఫ్ ఇండియా

టర్ని-తేము నిమయమున 'జార్జి గారు' రుపలించిన సాని కంతుకు పద్ధతివలననే జార్జి గారి అధికార మంతరించినది. జార్జి గారు మాంధ్రప్రదేశ్లో నొసంగిన యువన్యాసమువై ప్రబలిత ప్రతికూల విమర్శనలను బట్టిచూడ రాజీనామా నొసంగక తప్పదని గుర్తుపెనచి.

త్రెయిన్ ఆఫ్ ఇండియా

జార్జి గారు రాజీనామా నిమిత్తమే మాత్ర చాలసమృత్తము. యుద్ధమునందు విజయమును బడయుటకు లాయదు జార్జి గారినినిన సేవ ప్రశంసనీయుమే గాని అటుపిమ్మట నాతని ప్రభుత్వవిధాన మొక సిద్ధాంతము ననుసరించుననినే సేద సహించిన మో అను.

1-10-20 గండికోట నువ్వారాయణుగారు 0-2-6 విశాల సీతా కలిగారు 0-11-6 కామమూర్తి నువ్వారాయణుగారు 0-14-6 నిడవ వోలు రామమూర్తిగారు 0-18-3 ముళ్లపూడి వెంకట్రాయణుగారు చావర్తి సరస్వత్యమూర్తిగారు 1-8-9 చిట్టూరి గోపాల బల భద్ర సూర్యగారు 1-2-9 కోట్ల సరస్వత్యంగారు ఖాయిదా కొట్టు 0-10-6 నిమిమకవి సత్యనారాయణమూర్తిగారు 7-2-3 ముళ్లపూడి వెంకట్రాయణుగారు 1-14-0 గల్ల నువ్వారాయణుగారు 2-8-0 మొత్తము 25-3-9 చిట్టూరి సీతారామయ్య గారు 12-0-0, కోదాటి వెంకటయ్య గారు 10-0-0, అడివికోటకు కళరాజుగారు 6-0-0, జి. వి. నువ్వారాయణుగారు, 4-0-0, కామమూర్తి కృష్ణమూర్తిగారు 10-0-0, సేరి నారాయణమూర్తిగారు 15-0-0, శ్రీ రాజా రాఘవరాజు రామభద్రరాజుగారు సామలరిచందా, 4-0-0, గంటా వెంకట సుబ్బగారు, సామలరిచందా 8-0-0, నెడా కెరటయ్యగారు సామలరిచందా 25-0-0, దిగవల్లి రామయ్యగారు సామలరిచందా 4-0-0, కొల్లూరి సీతారామయ్యగారు సామలరిచందా 2-0-0, కొల్లూరి గంటయ్యగారు రామభద్రరాజుగారు సామలరిచందా 2-0-0, కన్నాపురం కోవట్టు సామలరిచందా 3-0-0, చెరువు సోమయాజులుగారు, పోలవరం 3-0-0, ఎన్. ఎస్. పుల్లంరాజు గారు 1-0-0, సి. హెచ్. చక్రవర్తిగారు 2-0-0, తాడి కొండ కళకయ్యగారు, (ఆనబస్తా య్యం) 7-10-0, దురుశేటి శేకుగిరిరావుగారు 10-0-0, ములుగుట్ల అచ్యుత రామయ్య గారు 1-0-0, యస్. నుందరియ్యగారు (ఉప్పలస్తా) 8-8-0 మొత్తం 170-5-9.

తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు, కార్యదర్శి.

మదనపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. 115/1917.

P. R. R. . శ్రీనివాసులైట్టియార్ వస్తరా జి. క. రామస్వామి అయ్యకు యొన పొందిన డిక్రీ ఆమలు నోటీసు వాయిదా. 4-11-1922 దాఖలున చేయబడినది.

ఎ. కృష్ణస్వామయ్యర్, వాదులగజ్జి

దేశీయ వార్తలు

పండిత మదన మోహనమాలవ్యగారు

బొంబాయిలో నొసగిన ఉపన్యాసము

దేశీయ మహాజన సభ

సన్మాన సంఘమువారి మొదటి ప్రకటనము

కాంగ్రెసు ప్రచారము

పండిత మాలవ్యగారు

గాంధీమహాత్ముని ప్రశంసించుట.

బొంబాయిలో గాంధీదినమున డి. యం. పెటిటుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగిన బహిరంగ సభలో ప్రముఖ రాజకీయ పరిస్థితుల గూర్చి మాలవ్యగారు రుద్రవ్యసించిరి. భారతదేశమున గాంధీమహాత్ముని మున్నగు పౌరసేవ సంఘ ప్రముఖులీడరులు గావించిరి. ఆనాడు పండితుని కొసగిన యాహ్వానమునుబట్టి ప్రజలపై సత్యనికల పలుకుబడి కల్పింపబడి యగుచున్నది.

ఆసహాయోద్యమ మనకేమి? 180 సంవత్సరములకు పూర్వము దేశమున సంఘభావము మృగ్యముగ నుండెను. దేశీయులు మహాజన సభ విశ్వప్రయత్నములొనర్చి, విశేష కష్టములొనర్చి యొక మత్యము నెలకొల్పెను. ప్రభుత్వము నెడ మనకుల యాసమృతి నివృత్తియగుచున్నది. అది ఆ సహాయోద్యమము. కాని ప్రభుత్వమువారు దానిని విప్లవముగా భావించిరి. వంటియు నాత్యంతవలన బాధకులైనవారికి కష్టపరిహారము లొసగి, కొద్ది మార్పులచే క్షీణించిన ప్రైవేటువహిలి, అదనపుకష్టము కనూలు కొన్ని చోట్ల లాభి, మార్పుల దినుషులలో ఆక్రమణుల గావించిన యుద్వేగియుల కొందరుల తీవ్రతను ప్రభుత్వమువారు ప్రజలలో సంతృప్తి గలిగించుటకై, వోటులలో ముఖ్యులగు ఓట్లయర్ జెనరల్ దయకు ప్రభుత్వము క్షీణించినందుకొని క్షీణింపవలెను. ఈ సమయమున భలాభతు విషయము వచ్చెను. అప్పటికి విషయమును గూర్చి అభిప్రాయమును మత కొందరును దక్కనికరులంత తీవ్రముగా నాలోచింపలేరి. అట్టికరి గాంధీమహాత్ముడు తనమహత్త్వ తీవ్రమొగింపి భిలాభతువిషయమున ఆసహాయోద్యమమున కీర్తి ఎంతో ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చెను. తురుష్కులు మహాత్ముని గొప్పతనమును ఆయన యొక్క ఆసహాయోద్యమమును భిలాభతున కతడొసరిన సామయము ప్రశంసించుచు చోటానిగారికి కఠివార్త నంపిరి.

చార్లెస్ రాహిత్వము

అనేకులు మలబారు చోరీ చారావిషయముల గూర్చి ప్రస్తావించుచు. అట్టివారు చార్లెస్ రాహిత్వము ప్రబలింపి మిగిలిన దేశమునంతయును నిలకొండగును. ఒక్కమలబారుచోరీ చారాలనే మాడవగడ. చార్లెస్ రాహిత్ నిరాకరణోద్యమము ఊహా తీతముగ ప్రజలలో మాత్రము గలిగించినది. ఇట్టిస్థితిగతులలో ప్రపంచమున దేశమునూడ నిట్టొసర్చలేదు కొట్టకొలది జనులపై నిరంతరీ కఠినతకై కలమహాను భావును నేటొకడు లేడు. చార్లెస్ రాహిత్ విజయమును కరుకాదా గునగనగును. అచ్చట కొట్టల బాధలన్నిటి నమిలినయము తోడను నిగ్రహముతోడను సహించిరి. ఈయనసహాయోద్యమ సామయన కింతకంటె యుచితమగు ప్రశంస నేటొకటి కన్పట్టదు. కృపా విధానముల గురికొట్టలు లా రి దె బ్బుల సత్యదృష్టి సహనముతో నొప్పురి. వీని కచ్చటను గూడ సాదృశ్యము కన్పట్టదు. బ్రిటిషువారి కండయొ యుద్ధమున పోసిన నిక్కులనే ప్రభుత్వము వారి నేడకులకు పోలీసు లింత నిర్ణయ తోమరించిరి. ఒకరిద్దరకలెన నల్లరికేసినవో నట్టి వారిని న్యాయ కార్యక్రమ క్షీణం వచ్చును. కాని యారీతిగా కొట్టట చాల యన్యాయమైయున్నది. అకాలీను కొట్టట చాలయన్యాయము. మూర్ఖులలో హిందూమహాత్ముడియుట పోట్లాటలు జరుగుట విచారకరము. కాని దీనిని బట్టియే విచారింప దగదు. దేశమున నెల్లడను హిందూ మహాత్ముడియుట పూర్వమున్న నెక్కుడు విశేషత్యముగ కట్టియున్నాడు. మహాత్ముడే ఆసహాయోద్యమమున ఖద్దరు వ్యాపకమునుగూడ చేర్చెను. అర్థికముగను, రాజకీయముగను ఖద్దరు చాల లాభకరము. వీడెలకు చాలవందికి ఆన్నము వొందెను. ఈయనద్యమము జయముగా చివరలో లాంక ప్రైన్ మిల్లులంతయొందును. ఇండియన్ మిల్లులకు కష్టముకలుగును. భారతీయ స్త్రీ పట్టణ రాంధ్రు అస్సామలో తమపట్టులను వదుటకొని

నేసికొనుచుండుట ఆనందవాయము. బహుశ్రీయును నిష్టయును ర్చు మంద గాంచిరి. అస్పృశ్యతాకళంకమునుగూడ మహాత్ముడు బాసెక. భగవద్గీతచాకిరణము ప్రాప్తయొనివైనను చండాలునివైనను ప్రకరించును గావున మనకన్న తక్కువ వాడని ఇతరునితోనీవుచువగదు. తెంపరస్సు సంఘములు 80 సంల నుండి చేయకాలని పనికొరగను సంఘమువారు 14 సంలలో చేసి త్రాగుదును చాలవరుల మున్నులిగిరి. ఇండియన్ గాంధీ మహాత్ముని ప్రభావము. ప్రభుత్వమువారలని నేవకు ప్రతిఫలముగ వారని యరవాడ కింజులలో నునిదిరి. లా, ఆర్డరు అనువేట గవర్నరు తెట్టి యన్యాయము గావించుటలో నొంబయి గవర్నరు నిర్భయముగా భారతదేశమునుగూర్చి ప్రాసిన యాంక్షయు నొకనివేచాంబయు లేకుండ ప్రవాసమున కంపుటయే విధితము జేయుచున్నది. గవర్నరు జరిగిన అల్లరుల వలన కలిగిన కష్టమును మాత్రము మనము నుంచికొని కినుక వహింపవలదనియు, పురతత్వ కైర్వీయు నెల్లరును జేరి లేర్పా ముజేయదగుననియు కోరుచున్నాను" అని పండిత మాలవ్య గారు రుద్రవ్యసించిరి.

37 వ-దేశీయ మహాజనసభ - గయ

1-వ - ప్రకటనము

(కాంగ్రెస్ ప్రచురణ సంఘము)

గయ, అక్టోబరు 15:- గయ దేశీయ మహాజనసభకు వలయు ప్రయత్నములు చలువగా జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసు మండలము లైట్లవేయనకు 8 మైల్లదూరమున నిర్మించబడినది. ఫల్గా పుణ్యవదితీరమున నుండరముగనున్న ప్రదేశములో ఏ మండలము నిర్మించబడినది. నుప్రకృత్యకు, బుద్ధగయ ఇచ్చటికి 4 మైల్లుండును. హైందవగయయు, విష్ణుపాదమున ఒక మైలులో నున్నది. బాబూ రాజేంద్రప్రసాదు, హాజీమర్షద్ హుస్సేను గార్లు హిందూ మహాత్ముడియ నుండుల ప్రకారము ప్రంభ ముహూర్తము గావించిరి. 25 వేల జనులసమైక్య మంశము నిర్మించుటకు కలకత్తా నర్తకులకు కంట్లాట్ట నొసగిరి. కలకత్తానుండి యొక ఇంజనీరు వచ్చి ఉచితముగ మండలమునకు స్టాను మొవలకునది తయారు జేసియుచ్చెను. సమీపమున ప్రతిదుల నివాసమునకు పాకలుజేసెదరు. ఇచ్చట చలి యవికముగనుండును గావున ప్రతిదుల వలయుదునుల గొనిరావలెనని హెచ్చరించు చున్నాము.

బెజవాడలో దీపావళి భిక్ష

నాయకులు ఖద్దరునమ్ముట

బాతీయపాతకాల విద్యార్థులు సుపాధ్యాయులును వ్యా యవారులును విగాళములను ప్రోగు చేయుటకు తెగలుక్రింద బయలుదేరిరి. డాక్టరు రామనింద్రరావు, బ్రహ్మోత్సవల లక్ష్మీ నర్సయ్య, కొయ్యూరు అమృతరామయ్య, బంజా మూర్త్యనారాయణశర్మ, బ్రహ్మనందం, అమృత కేంట్ రమణయ్యగార్లు యింటింటికిని తెల్లి ఖద్దరును విక్రయించిరి. స్త్రీలుగంతోవము తో ఖద్దరచీరలను కొనిరి. ఖద్దరు ఆమృతము సంతృప్తి పరముగా నున్నది. అని కాంగ్రెసు కార్యకర్త లింతినపిరి.

రాజకీయ ప్రైవేట్ సెని కేసు

జయలరునుకొట్టుట

యావత్సరికీ సహధియమిచ్చు శాస్త్రీయయతలు హుస్సేనుగారు లక్ష్మీ జయలుతో జయిల్లగు కొట్టినందులకు కేసు చేయబడెను.

రాజమండ్రి కూని కేసు

గోదావరి పత్రిక

1. చింతలూరి వేంకటప్పయ్యరావు - కొవ్వరి రామంధ్రరావు, 2. కొవ్వరికోట శ్రీరామారావు, 3. పాలెపు ఆగస్టి రాజు, 4. సత్యవోలు గున్నే శ్యామరావు, 5. లక్ష్మీబాచారీగార్లు మొదల జేబడిన మహాకేసు ఈ నెల 14 వ తేది కేవివాదించాడు. జాయింటు మేజిస్ట్రేటు వుడేవోరగారి దగ్గర విచారణకువచ్చి నది. 1 వ ముద్దాయికి చు. వీరభుంటల లక్ష్మీనరసింహమూర్తి గారు 2 వ ముద్దాయికి చు. చిర్రాపూరి అత్తారాముగారు 3 వ ముద్దాయికి చు. సోమంచి క్యామలరావుగారు 4 వ ముద్దాయిలకు చు. పాలెపు కుంటనుబ్బారావుగారు వకీళ్ళు గాయించిరి. 6 వ ముద్దాయి లక్ష్మీబాచారీమూర్తము వకీలు యెలరులేదు. కొద్దివారు ఈ కేసును 24 వ తేదికి విచారణించుట వాయిదా జేయుదురని నెలవిచ్చినకన్న 4 వ ముద్దాయిల వరుసను తుడిచిన వకీలుగారు మూతము వాయిదా జేయుటకు ఆక్షేపించివారు మిగిలినవా శివ్యుల ఏ ఆక్షేపణ చేయలేదు గాని ఈ కేసును ఆరంభించి కొంతమంది సాక్షులను విచారణచేసినయెడల వచ్చిన సాక్ష్యమునుబట్టి కొంతమంది ముద్దాయిలకు జామీను వరజ్ఞాస్తు కెట్టుటకు అకరాళము చిత్కువదిమూతము చు. లక్ష్మీనరసింహ మూర్తిగారు కొద్దివారితో మనవి చేసినారు. అటుపై 24, 25, 26, తేదీలు క్రమముగా సాక్షులచారణ చేసెవమని కొద్దివారు చెప్పి వాయిదా జేసినారు. వ క్యామలరావుకుండు గారు తనకల్లయంటుతో మాట్లాడుటకు కలవులు ఆడిగివారు. కలఫు వచ్చినారు.

రాజమండ్రి బస్టిలోజరిగిన మహాకేసులో యిప్పుడు 6 వ ముద్దాయిలు నయిజెయిలులో యున్నాడు. అందులో కృష్ణారావు, రామారావు, రామచంద్రరావు, అగస్త్యరాజు గార్లును నెంబుట కెయిలుకు మార్పుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. కాని మార్పులేదు.

రాజమండ్రి సబు జెయిలులో యున్న వంటకాల చికాకుగాను మాయట కనువ్యాకరముగను యున్నది. వీనినింతకంటె పరిశుద్ధస్థితిలో నుంచుటచుంది. యెంక నేరములు చేసినవాడైనను వంటకము చేసుకొని తినటకు అధికారము కలిగియున్నాడు. అట్టివంటకాలను యిప్పటికంటె పరిశుద్ధ స్థితియందుంచుట మంచిది.

ఈ సమయ వారము దినముల కింద టీ మహాపట్టణములో గ్రూపుహత్య జరిగింది. 5 మగముల పిండమును గోదావరి యొడ్డిన పౌరశక్తిగారు.

ఈ సమయము తప్ప పోకుడు!

ఆర్డరు మంతుగానే వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు!

వి. పి. కంపెనివాడికికూడ సప్లయ

ఆర్యులారా, చేయబడును!!

గోదావరిదేశీయులకున్న శాటకంఘ స్త్రీ పురుష సామ్రాధులకున్న పురయోగపడు మిక్కిలి అంశమయిన వ్యాకంటు ఖండితోను గోల్డుగోల్డు ఫిల్లు ఆభరణములు వచ్చి వుండడం గలది చిత్రితచేయుచున్నాడు.

ఈ దిగువ కుపర దెనుగుతులలో ఏవయిన కొంచెనికి ఒక్క కెంటుబుడ్డి ఇవారు!! ఇవారు!!

వత్సరమున కిది చు ప్రాయగములు గూ 2-0-0 రాళ్లు ఇమీ 6-0-0 వనడుగు 1-12 ప్రకాశకంఘము: 1-8 చెవులకథరించు పాన్ సీ, పలుపు 2-0-0, కచ్చు నీలంపలువంటిగోల్డుగోల్డు ఖాళీన 2-0-0 తొంగుం చివర కెర్లరాళ్లు 1-8 రు 1-8-0.

క్లింగు కమ్మలు లిగడా కమ్మలు 1-8 రు. 2-0-0

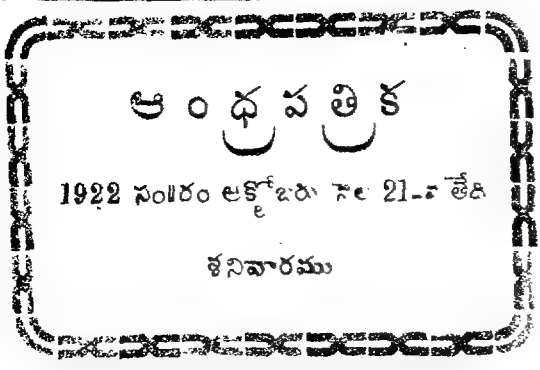
గొంతున ధరించు లేడీసోలోలు అనర్విక నాలుకు 1-8 రూ 2-0-0 1-8-0.

పాన్ సీ కేడిటట్టి నిసకల్లులు 1-8 రూ 2-4-0

లక్ష్మీ ఆమర్షిన తొల్లుగోల్డు ఫిల్లు వదాల్లుము 150 x 25 లు కట్టినది 1-8 రూ 2-0-0 వి. పి. కచ్చులు ప్రత్యేకము.

కె. నాథముని ఖిరమ సకేసు

164, చయనాబజారుగోడ్డు మద్రాసు

ఆంధ్ర పత్రిక

—:—:—:—

ఆంగ్ల దేశమున కొయలిషను పక్షము స్తమించినది.

లాయడుజార్జి గారు తమ ప్రధానమంత్రి పదవికి రాజీనామా సమర్పించిరి. అయిదువత్సరముల నుండియు బ్రిటిషుసామ్రాజ్య వ్యవహారములను నడిపించుచున్న ఈ విచిత్రపురుషుని చరిత్ర ఆశ్చర్యమును పురికొల్పకమానదు. లాయడుజార్జి గారు యూరపు సంతను తనవశమునందుంచుకొనుటకు ప్రయత్నించెను. యుద్ధవిజయముచేగలిగిన గర్వాతిరేకము, వీరి తలద్రుద్దింపెను. శాంతిసమయమునందు నైతికము, యుద్ధధర్మములు వీరినుండి వెలువడెను. అమెరికా వీరినలల వడకుండెను. యూరపు వ్యవహారములలో పాల్గొనుమని ఎన్నివిధముల నరిచినను, అమెరికా నిరాకరించెను. తుదకు అమెరికా అధ్యక్షులగు హార్డింగ్ గారు వాషింగ్టను నగరమున ప్రత్యేక సమావేశమును ఏర్పరచిరి. ఈ సమావేశమునకు పాల్గొనుటకు లాయడుజార్జి గారెంతయో ప్రయత్నించెను. తన ప్రతిభావిశేషమును అమెరికాలో కనబఱచుటకు కుతూహలము జూపెను. కాని, ఇద్దరెండు సమస్య విషయముగ నుండుటచే, లాయడుజార్జి గారి పయన మాగిపోయెను. ఫ్రెంచి వారికిని, లాయడుజార్జి గారికిని కొంతకాలమునుండియు సరికడుటలేదు. జర్మనులపట్ల పరిహారము విషయముననేమి, రుష్యాతో సంబంధము విషయముననేమి, జనోవా సమావేశమునందు లాయడుజార్జి గారికిని ఫ్రెంచివారికిని తీవ్రవాదీ ప్రాయభేదము జనించెను. ఫ్రెంచి వారికి ఆపత్సమయమునందు తామెంతయో తోడ్పడితిమనియు, అందుకు వారు తమకు శాశ్వతకృతజ్ఞులుగ నుండవలయుననియు, లాయడుజార్జి గారికితలంపు. కడచిన సంగ్రామమునందు పోరాడవలసిన యవసరము తమకెంతగలదో ఇంగ్లండునకును అంతగలదని, ఫ్రెంచివారి యభిప్రాయము. ప్రపంచమంతయు ఇంగ్లండునకు కృతజ్ఞత జూపవలయునను నూహ, సఫలము గా లేదు. లాయడుజార్జి గారి ఆశ లీరితిన విఫలమగుచుండ, తురుష్కు సమస్య నురల ప్రాముఖ్యము వహించెను. తురుష్కులనిన, లాయడుజార్జి గారికి మొదటినుండియు గిట్టదు. గ్లాడుస్టను మంత్రికాలమునుండియు, తురుష్కులను ద్వేషించుటయు, వారిని క్రూరులనియు దురాత్ములనియు దూషించుటయు లిబరలు పక్షము వారి ఆచారమైయుండెను. లాయడుజార్జి గారు యాచారము నరుసరించిరి.

మాంచెస్టరునం దిటీవలనిచ్చిన యువన్యాసమున పైతికము, లాయడుజార్జి గారి లిబరలు సాంప్రదాయమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. తురుష్కులను ద్వేషించుటలో తామొక ఘనకార్యము నాచరించిన నటుల బలికిరి. వెనుక నొకమారు తురుష్కులని యూరపునుండి తరిమివేయవలయునని లాయడుజార్జి గారు దెలుపగ, మహమ్మదీయ ప్రపంచము కలవర పూరితమయ్యెను. యుద్ధ సమయమునందు మహమ్మదీయుల సహాయమును పొందుటకు, తురుష్కు భూములను తుర్కీ పరిపాలనమునుండి లాగివేయమని, లాయడుజార్జి గారు వాగ్దానము చేసిరిగాని, ఆ వాగ్దానమును సమయము

వచ్చినపుడు చెల్లించకపోయిరి. తుర్కీపై వెనుక జూపిన ద్వేషమునే మరల జూప మొదలిడిరి. మహమ్మదీయుల మొరల నేమి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విన్నపమునేమి, మాంటాగూగారి హితమునేమి, వీరు నిరాకరించిరి. గ్రీకులకు తురుష్కు భూములను స్వాధీనపరచిరి. తుర్కీ సుల్తానును కలుబొమ్మవలె చేసి, కాకాస్తాంటినోపెలు పట్టణము బ్రిటిషు సైన్యములచే నాక్రమింపజేసిరి. ఇక తమకు భయములేదని, లాయడుజార్జి గారు భావించిరి. ఇండియాలో మహమ్మదీయులంత యరచిననేమి? ఎవ్వ రెటుల తలచిననేమి? కిలాఫాత్ యుద్ధము నాయకులను హిందూదేశాధికారులు కారాగృహమునకుబంపి, వారి యిబ్బందిని తొలగించుకొనగలరు. తురుష్కులను యూరపునుండి తరిమివేచిన త్తొరి తమకు దక్కుననియు, యూరపుఖండము తమకు పాదాక్రాంతమగుననియు, క్రైస్తవజాతుల కన్నిటికిని తాము మహాపకార మొనర్చినవారి పలె గనుపింపవచ్చుననియు, ప్రపంచాధిపత్యము తమకు చేకూరుననియు, లాయడుజార్జి గారు తలంచిరి. కాని తానొకటిదలచిన దైవమొకటి తలంచెనను సామ్యమున, కమాల్ పాషాగారు తలనని తలంపుగ గ్రీకులపై విజృంభించిరి. వారాక్రమించిన దేశములనుండి గ్రీకుల సెక్కుపరుగుతో తరిమివేచిరి. కమాల్ పాషాగారు జూపిన యుద్ధవ్యూహ నైపుణ్య మత్యద్భుతమని, ఆంగ్లప్రముఖులే ఒప్పుకొనుచున్నారు. లాయడుజార్జి గారిండువలన నయినను, మంచితో వకురాక, తమ విజృంభణమునకు మరియొక యవకాశమును కనిపెట్టిరి.

క్రైస్తవమతమున క పాయము గలిగెనని, లాయడుజార్జి గారు కేకలిడిరి. తురుష్కులకును క్రైస్తవులకును పూర్వకాలమెన్నడో యుద్ధములు జరిగిన నాటినుండర్భములను, లాయడుజార్జి గారి దృష్టి పథము జూపకమునకు దెచ్చెను. తురుష్కుల యువద్రవమునుండి యూరపును తప్పించుటకు క్రైస్తవజాతులు నడుముగట్టవలయునని లాయడుజార్జి గారు హెచ్చరించిరి. ఈ కేకతో అందరును తమ పక్షముచేరుదురనియు, క్రైస్తవమత సంగతుకుడనని తాము పేర్కొనవచ్చుననియు, లాయడుజార్జి గారు భావించిరి గాని, వారి మంత్రము పారలేదు. తురుష్కులు సలిపిన ఘోరకృత్యములగూర్చి లాయడుజార్జి గారెంత గగ్గోలుబెట్టినను, లాభము లేకపోయెను. గ్రీకులు సలిపిన దురంతములగూర్చి త్రోసివేయుటకు వీలులేని సాక్ష్యము బయల్పడెను. లాయడుజార్జి గారి పిలుపును, ప్రాన్సు నిరాకరించెను. ఇటలీ నిరాకరించెను. అధిని వేళరాజ్యములు వెనుక ముందాడెను. లాయడుజార్జి గారి నాటకమునకు తోడ్పడు వారెవరును లేకపోయిరి. పాత్రధారియొక్కడే మిగిలెను. లాయడుజార్జి గారిపై నాధారపడిన గ్రీకులు అన్నివిధములను చేసిరి. చేతికివచ్చిన దేశములను కోల్పోయిరి. గ్రీసురాజు పదభ్రష్టుడయ్యెను. ముదానియాలో జరిగిన ఒడంబడికలో తురుష్కులు కోరిన షరతులను, బ్రిటిషువారును గ్రీకులును అంగీకరింపవలసినవచ్చెను. లాయడుజార్జి గారు కట్టిన భవనమంతయు నేలగూలెను. తురుష్కులను పరిభవించుటకు సమకట్టిన లాయడుజార్జి గారు, తుదకు తామే పరిభవించబడిరి. వీరి గుట్టంతయు బయల్పడెను. అన్నిపక్షముల వారును, వీరిని నిరసించదొడంగిరి. చేయునదేమియు లేక, లాయడుజార్జి గారు మాంచెస్టరులో తమ చర్యను సఫలించుకొనుటకు, శక్తిసంతోష వినియోగించిరి. తమకు గలిగిన అపజయమును, వాళ్లిన అపకీర్తిని, విజయముగ భావించుకొనవలయునని, వీరు సభికులను హెచ్చరించిరి. కాని వీరి సహధానము ఎవరిని స్పృహపజాలజోయెను. అన్ని పక్షములవారును, లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగము

సారవిహీనమని ఖండించిరి. ప్రాన్సు దేశమునందు వీరి ప్రసంగమాగ్రహమును కలుగజేసెను. మహమ్మదీయులను రోషపూరితము గావించెను. లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగము వ్యవహారమును మొదటికి తెచ్చెను.

లేబరుపక్షమువారికిని, ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారికిని లాయడుజార్జి గారిదివరకే ప్రతికూలురుగ నుండిరి. ఇంతవరకును, వీరు విశేషముగ కన్నద్వేటివు పక్షముపై నాధారపడియుండిరి. కొయలిషను పక్షమునందు, ఎక్కుడు పలుకుబడి కన్నద్వేటివు పక్షమున గుండెను. లాయడుజార్జి గారు లిబరలుపక్షము జెందియున్నను, తన యధికారమును నిలుపుకొనుటకు కన్నద్వేటివులకు ప్రక్కతాళము వైచుచుండిరి. లాయడుజార్జి గారు మొదట ప్రధానమంత్రి పదవి నాక్రమించిన విధమతి విచిత్రము. ఆస్పిక్టర్ మహాశయునికి అనుచరులుగ నుండి, సమయ మరు దెంచిన పుడు, ఆస్పిక్టర్ గారిని వీరు మూలకుద్రోసి పైకివచ్చిరి. సంగ్రామమునందు మిత్రమండలి కపజయము వాటిల్లుచు, బ్రిటిషు ప్రజలలో నిరాశ ప్రబలుచున్న సమయమున లాయడుజార్జి గారు ఆస్పిక్టర్ ప్రభుత్వమువారవలంబించిన మార్గములను ఖండించి, యుద్ధవిజయమునకు తాము తోడ్పడెదమని చాటుటచే, ప్రజలు వీరిని ఆర్తత్రాణ పరాయణునిగ భావించిరి. ఆస్పిక్టర్ ప్రభుత్వము పడిపోయిన పిమ్మట, కొయలిషనుపక్ష మేర్పడెను. బోనార్లా గారిని మంత్రి పదవి నాక్రమింపుమని, సార్వభౌముడు కోరెను. కాని బోనార్లాగారికి ఆర్మీ విశ్వాసము తగినంతగ లేక లాయడుజార్జి గారి కావదవి నొసగునటులజేసిరి. అప్పటినుండియు, లాయడుజార్జి గారికి బోనార్లాగారు తొడుసెడగ నుండి బనిచేసిరి. ఈ కారణముచేతనే తాను మంత్రి పదవి నాసింపలేదనియు, తనపై నాబరువు మోపబడెననియు, లాయడుజార్జి గారు మాంచెస్టరులో ప్రజలబలికిరి. లాయడుజార్జి గారి యద్భుతపతమున, సంగ్రామ మన్ని రంగములలోను మిత్రమండలి కనుకూలముగ పరిణమింపజోచ్చెను. లాయడుజార్జి గారి పలుకుబడి విపరీతముగ హెచ్చెను. యుద్ధము ముగిసెను. యుద్ధసమయమునందు, దేశమును ప్రోత్సహపరచి, ప్రజలలో నుద్రేకమును పురికొల్పుటకు బనికీవచ్చిన లాయడుజార్జి గారి చాకచక్యము, యుద్ధము ముగిసినపిమ్మట గూడ జూపబడెను. కాని యుద్ధానంతర సమస్యలను పరిష్కరించుటకు, లాయడుజార్జి గారికి శక్తి చాలక జోయెను.

ప్రపంచశాంతిని రక్షించుటకేమి, యూరపు ఖండపు పునర్నిర్మాణమునకు తోడ్పడుటకేమి, లాయడుజార్జి గారు బూనుకొనజాలకపోయిరి. వారిని ప్రాతవాసనలు విడువలేదు. ఇంపీరియల్ మతము వారి నావహించియుండెను. అయినను, యుద్ధముముగిసినపిమ్మట, లాయడుజార్జి గారు ఎన్ని కలజరిపించిరి. సంగ్రామసమయమున తమకుగలిగిన కర్తిమూలమున, తమపక్షమునకే విజయము గలుగునని అతనికి డెలియును. లేబరుపక్షమువారును ఇండిపెండెంటు లిబరలుపక్షమువారును, ఈ ఎన్నికలలో నోడిపోవుటయందు వింతలేదు. కొయలిషనుపక్షమే మరల సధికారమునకు వచ్చెను. లాయడుజార్జి గారి సానమునకు మరింతబలముగలిగెను. ఇట్టి ఎత్తులతో లాయడుజార్జి గారు తనపదవి నిలుపుకొనగలిగిరి. కాని, ఎంతకాలమో ఎత్తులు కొనసాగును? ఎంతకాలము నిజమును దాచుటకు వీలగును? లాయడుజార్జి గారి యార్థాటములన్నియు బూటకములని వెల్లడియగు కాలమరుదెంచినది. ఇంతవరకును లాయడుజార్జి గారి కండగనిలచిన వారినుండి విడిపోవుటకు పూనుకొనిరి.

ప్రతి శ్రేష్టులయిన జరుగుమిల్లి నెంకటరమణయ్యగారు
 వీరు, వైద్యపురస్కారము పోలిగా నుండిరి. తాలూకా
 బోర్డు, మున్సిసిపల్ సంఘసభ్యులుగా నుండుటయేగాక తాలూ
 కా కార్మిక సంఘమునకు కార్యదర్శి నుండియుండిరి. ప్రజా
 పయోగ కార్యములయందు చేయూరి నొసగుచు వచ్చిరి. మ
 ప్పతికడు ప్రతినిధిగా నుండి వ్యాపములు ప్రారంభించు వచ్చిరి.
 వీరు 15 తేదిన క్రిశ్మస్టై. ఏ 19 అకాలమరణమునకు వగచ
 చుకొనెను.

బిటను మంత్రివర్గ మంతరించుట

లాయడుజూరిగారు రాజీనామా నిచ్చిరి
ఇండియామంత్రి పీలు ప్రభువును యితరమంత్రి లును గూడ
రాజీనామా నిచ్చిరి.

బోనర్లాగారిని మంత్రివర్గమేర్పఱుపుటని సార్వభౌముడు గోరెను
క్రొత్తపిన్ని క లనివార్యములు

లాయడుజూరిగారి రాజీనామాను సార్వభౌము డంగీకరించి, బోనర్లాగారిని నూతన మంత్రివర్గ మేర్పఱుపుటని కోరెను. బోనర్లాగా రండుల కంగీకరించిరి.

స్వతంత్రముగ కనర్వేట్లను ప్రజలకు విజ్ఞప్తులంపుకొనవలయునని కార్లటనుక్లబ్బు సమావేశమునందు తీర్మానింపబడినది.

కార్లటన్ సమావేశము.

చేంబర్లే నోడిపోయెను.

లండను, అక్టోబరు 19:— ఇన్ని దినము లెదురుచూచిన రీతిని కొయిల్ నను అంతరించిరి. చాలకాలమునుండి విశ్రాంతి గైకొనెను, పదవినరాజకీయపాటకమున నిద్రవైచుచుండె యుండిన బోనర్లాగారిపుడు రంగమునందే ప్రవేశించిరి. వారి తేతులలో భావిప్రభుత్వ పరిస్థితియున్నది. కార్లటన్ క్లబ్బునందు యూనియన్ యిచ్చి పాటుపడు కలనల్ విల్లునుగారు. "బోనర్లాగా రు రాజకీయమున" అతిగంభీరముగ పనికి తగినీకుల మార్పుటకు కొంతవరకు సహాయపడిరి.

కన్వర్సెటివు పక్షమువారు కొయిల్ నను లిబరలులతో సహాయ పడవలయునని యభిప్రాయపడిన స్యక్తియైంది ప్రత్యే కవాయకుల క్రింద ప్రత్యేకసంవిధానముతో ఎన్నికల యందు పాల్గొన వలయునని ప్రేమినుగారు తీర్మానము సమపాదించు చుండగా బోనర్లాగారు ప్రవేశించిరి. తామింతకు ముందొచ్చిన యుపన్యాసాభిమతము వాదారహితుడు కొయిల్ నను సహాయ మునకయు చేంబర్లేనుగారు ప్రసంగించిరి. తనకలహా ముఠిరింప తున్న కొయిల్ ననువారు తేనీనవర్యుల అకమరుని మందలించు టయే యగుననిపూడ వారు తెల్పిరి. తలచిన రీతినే బాల్బిను గారు చేంబర్లేనుగారి యుపన్యాసానంతరములేచి సర్వవిధముల బలవంతమయిన తమపక్షమువారు స్వతంత్రులైంది తనిజేతకాలము వచ్చినదని నొక్కి చెప్పిరి. తరువాత కొంతమంది అనుకూలముగను కొంతమంది ప్రతికూలముగ నుపన్యసించిరి. ఇన్ని రోజులు మానమూ ని తమతోతాము యాలోచన పలువురు దూరముండిన బోనర్లా గారులేచి ప్రసంగింపమొదలిడిరి. వారు కొయిల్ నను పక్షమువా డింది ప్రభుత్వమును సందర్శించెదరని నేటియందము అనేక కనుగొని కొయిల్ ననుపట్టు చెప్పియుండిరి. ఉపన్యాసమునకు తాతడు నిలచినపుడు అన్ని పక్షములవారును హర్షధ్వనుల తెల్పి యిరి. వారి యుపన్యాస మొక కాలముకు మాత్రమే జరిగెను. తాము చాలకాలము రాజకీయ పరిస్థితుల నాలోచింప ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ప్రజలలో అపవర్తకముదప్పించివేసెననియు, కార్మి కులకలలో రాజ్యమును పడద్రోయుచున్నదనియు, ప్రసింగరక మున జేర్చిరి.

ఎట్లు తిరుగునో ఏమి జరుగునో యని యాతురముగ నెదురు నొడబడిన ఉపన్యాసము మాత్ర హర్షధ్వనుల మధ్య ముగిసెను.

తరువాత లెట్టి నెంటు కలనల్ విల్లునుగారు లేచి, కన్వ ర్సెటివు మంత్రిమంత్రి వశముననే తమపక్షమువారు పనిచేయవల యునని తీవ్రముగ నుద్ఘోషించిరి. ఆనగా బోనర్లాగారే మంత్రిగా నుండవలయునని యాతడు నూచించినట్లు తలంపబడుచున్నది.

ఫలితములు బహిరంగమునగానే అనుకూల వర్తమువా రందరు బోనర్లాగారి కద్దకేగి యాతని కనిసరించుచు తమ నాయకుడని హర్షింపసాగిరి. దొంగిల విధియందుండిన ప్రధాన మంత్రి లాయడు జూరిగారికి సమాచారము తెలిపిన మూలక ముగ తెలుపబడినది. "నాకు ప్రతికూలముగనే సమావేశము తీర్మానించునని తలచితిని గాని ప్రతికూలముగ ప్రబలముగ నుండుననినే తలంచియుండలేదని" ప్రధాని జదులిచ్చెను.

తక్షణమే చేంబర్లేనుగారును వారి యనుచ రులును డొంగిగుప్పికి ప్రయాణమై ప్రధానమంత్రి గారిలో నాలోచించిరి. వీర లట్లాలోచించు చుండ

గా, లెట్టి నెంటు కలనల్ విల్లునుగారును, స్టాన్ లే బాల్బిను గారును, సర్ పి. బోస్సా-వినుగారును కల నల్ లమెరీగారును, కత్ నల్ బక్సేగారును, సర్ ఫిలి పులాయిడుగ్రామ్, సర్ జెయిల్ బార్డుగారును, కార్ల టను సమావేశ ఫలితముల తెలిసి రాజీనామాలు నిచ్చుకొనిరని తెలిసినది.

రాజు ప్రధాని సందర్శనము

లండను, అక్టోబరు 19:— సాయంత్రము 6.5. తన యను చరులందరు రాజు నిచ్చిరనియు, తనకే యిడిగని తెలిసి లాయడు జూరి గారు రాజు కందర్శకార్యము జరింగుచున్న సాధ మున కరిగిరి. ఇచ్చట నొకవిచిత్రము జరిగెను. సార్వభౌముడు సాందరింగుచున్న నగరమున యీ కాలమునందు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనరీతి యుండవలసియుండెను. ప్రాంతకాలమునకుడ తాత దచ్చటనే యుండెను. లండను నగరమునందలివారితో పని యున్న దని ఎవరో తెల్పి యుండిరి కా బో. సాయంత్రము మూడు ఘంటల వేళకే బకింగుహాము సాధమున ప్రత్యక్షమైయుండిరి. ఇచ్చట లాయడుజూరి గారు సాయంత్రము 4-30 ఘంటలకు వారిని సందర్శించి ప్రసంగించి ఒక్కఘంటలో డొంగినిగుప్పికిరి. తరువాత కొన్ని నిమిషములలోనే లాయడుజూరి గారి రాజీనామా సార్వభౌము డంగీ కరించె ననువార్త ప్రపంచమున నన్నిదిశల వ్యాపిం చెను.

రాజకీయరంగమున బోనర్లాగారి ప్రవేశము

లండను, అక్టోబరు 19:— వ సాయంత్రము 10.30 బోనర్లాగారు యంతకాలము మానమానియుండి, కొలది ఘంట లలో ప్రధానపదవి నిర్దేశించుట ఎంత యాకస్మికమో అతని కార్లటను యుపన్యాస ప్రారంభ వాక్యములవల్ల తెలియెను. "నే నీసమావేశమునకు రావలయునా యని చాల సందేహపడు చుంటిని. కొంతకాలము క్రిందటనే తలఁచిన రాజకీయమున నా మనము దృఢపఱచు కొంటిని. ఇట్టి సందర్భ సమయమున నేను ఏది జరియని తలంతునో దానిని తెల్లడియైన చేయవలయు లేకున్న పార్లమెంటు సభ్యుడుగ నుండ మానుకొననైన మాను కొనవలయును" ఇట్లు, ఇన్ని రోజులు రాజకీయ కార్యములనుండి దూరపడి, సాధారణ సభ్యుడుగ తనిజేయుచుండిన బోనర్లాగారు ప్రభుత్వమునకంతయు నాయకుడై రాజకార్యముల జరుపవలసిన నాడయ్యెను.

కార్మికు లేమియు జేయలేరు

కొయిల్ నను అంతరించిన వెనుక కార్మికులే ప్రబలి, వచ్చు ఎన్నికలందు జయమొందెదరని కన్వర్సెటివులు బయటడ నక్రమలేదని బోనర్లాగారు ప్రకాశించిరి. "కార్మికులు అధికారులకురు రను భయము నాకుండిన కన్వర్సెటివుల స్వతంత్ర పక్షముట కంటే ఎన్నికలందు విజయ మొందుటయే నాకు ముఖ్యమని తలంచుచుంటిని. కార్మిక ప్రభుత్వము నిర్మింపబడునని నేను భయపడను." అని బోనర్లాగారు నుడిచిరి. అటుకాక కొయిల్ ననుపక్షమున నెన్ని కలయందు పాల్గొనిన ప్రభుత్వమునై నిరసనభావమునన మోటు రులు తక్షణభావమేని యూహించురు. లేక కార్మికులకేని సమ్య కులకైదు, అనికూడ వారునుడిచిరి.

చేంబర్లేనుగారిపట్ల సానుభూతి
బోనర్లాగారి విచిత్రభావగతి వారియుపన్యాసము ఒక వైపు చూపుచున్నది.

"చేంబర్లేనుగారిని తీవ్రముగ స్వర్గమున విడుచునను నెఱుఁపున నాకీసమావేశమున పాల్గొన నిష్ఠములేదు. అయిన సందర్భ సమయ మగుటచే నేనిట్లు ఆచరించియైన తీరవలయు. లేకున్న మాన మేని యూహనలయునని" వారు నుడిచిరి.

లాయడుజూరి గారిపట్ల సానుభూతి

లాయడు జూరి గారిపై నెట్టివిరోధమున నేని తామిట్లు ఆచరించుచున్నా రనితలంపకుడనిబోనర్లా గారున్నపక్షముదికొనినను ప్రాణముతోనున్న లాయడు జూరి గారే ప్రధానిగా నుండవల యుననియు, రహస్యచరణ మాత్రమున కారని సహాయ మున యోగపఱచు కొనుచు, కన్వర్సెటివుల ప్రధానమంత్రి స్థానమున నుంచుటచాల అన్యాయమని బోనర్లాగారు చక్కగ తెలిసిరి.

ప్రధాని యూనియన్లుల భేదించుచు

బాల్బినుగారు బోనర్లాకంటెను తీవ్రముగ ప్రసంగించిరి. లాయడు జూరి గారు ప్రధానిగా నికకొంతకాలముండిన తన వ్యక్తిత్వలక్షణము, ప్రేమకేతనము కన్వర్సెటివు పక్షము నొక్కపెట్టిన అంతరింపజేయుననియు, అప్పుడే లిబరలు లాతని కేక్కిరింద చిదిగి బలహీనలయి యుండిననియు, కూడ బాల్బిను గారు హెచ్చరించిరి.

లాగారి విచిత్రస్థితి

లండను, అక్టోబరు 20:— సాధారణసభ్యుడుగానుండి ప్రధానిపదవిని స్వీకరించుచునీ కొరబడియుండుట చాలనిచిత్ర మయినది. అపూర్వమయినదికూడ. అందున నీ పక్ష నాయకుడుగా సార్వభౌమునిలో చెప్పింతుల తాను ఎన్నికల విజయ మొందుట యవశ్యకము. బోనర్లాగారి రాజకీయచారిత్రమునందు మరియొక విచిత్ర మొకటికలదు. ప్రధానమంత్రి పదవి తనపాదస్థిరమయి యుండ గలిగిన దిదిప్రథమముగాదు. అస్థివిక్రమగారు తనమై రాజీనామా యిచ్చినపుడు సార్వభౌముడు బోనర్లాగారి కే ప్రధాని కమ్మని కొరిరి. తానపుడు అనమానభక్తితో అనునదియు చుండిన లాయడుజూరి గారిపక్షమున సమ్యక్తి యుపసంహరించు కొనియుండెను.

"తైమ్సు" లాగారి నభినందించుట

లండను, అక్టోబరు 20:— కలసరాజ్యములందు జన్మించినవారలలో ప్రధానిస్థాన మధిష్ఠించినది బోనర్లాగారే ప్రథ ములు. ఇందులకు "తైమ్సు" పత్రిక కనడా రాజ్యము నభినం దించుచు, భావికాలమున అనివార్యములగు కొన్ని సంగతులలో అధిక కాలములయ్యున్నకల కూడయొకటియని తెలుపుచున్న ది. హీనమయిన అధికారకాంత కాలిగు దూరుదనియు, విజ పక్షములవారికి భక్తియందు నమ్మకమునంద ద్విత్వయుండనియు అతనిని పొగడుచు "తైమ్సు" పత్రిక వ్యాసమును ముగించెను.

"క్రొత్తపార్టీ"

వారి ప్రచారము

లండను, అక్టోబరు 19:— శనివారమునాడు లిడ్జునగరము నందుపన్యాసమును లాయడుజూరి గారు మార్చుకొనలేదు. బోన ర్లాగారి యుపన్యాసము వారి ప్రసంగమునకు నూతన విషయ ముల సమకూర్చెను. లాయడుజూరి గారును క్రొత్తపార్టీనొకటి న్నెట్టింది పనిజేయ నిర్ణయించెట్లు తెలియుచున్నది. ఈమధ్య పార్టీతో చేంబర్లేనుగారును, బర్మిక్లె-పాడు ప్రభువుగారును, సర్ హార్డు గారును, కాల్యూరు ప్రభువుగారును, ఇంకను నితరులు చేరి సహాయపడుదురు. రాజుగారు వచ్చుపరిస్థితుల నెదుర్కొను టకు నిర్ణయించెట్లు తెలియుచున్నది. ఒక ప్రత్యేక ట్రైను బకింగుహాము సాధము:కు పోవుటకు తయారుపఱచ బడియుండెను. కలసిన తానందుండుటకై సాందరింగుచున్నరాజుగారుమధ్యాహ్న మే ప్రయాణమయ్యెను. లాయడుజూరి గారు సాధమునవిడచినపుడు ఇంకయుమునుగుగా నుండెను. కిరద్వర కుటుంబే టోనీ, అంగరకాలతోనే సాధోన్యాసమున వాహ్య లియొనర్చుచు, బోనర్లాగారి నుండి ప్రత్యుక్తమునకై వేచి యుండిరి.

యూనియన్లు సమావేశ ముగినది

కార్లటను సమావేశ ఫలితముగ యూనియన్లు పక్ష సమావేశము అపబడినది. ఈసమావేశము వచ్చువారము జరుగ వలసియుండెను

బోనర్లాగారి నాయకత్వముక్రింద యూనియన్లు అల్పవర్తకము వాదింతు రని సర్. జె. క్రెయ్గ గారు తెల్పిరి.

పరిశ్రాదినము

లండను, ఆక్టోబరు 19:—లండనునందు వచ్చిన వర్తమానములు క్రమముగా యీ క్రింద తెలుపబడినవి.

లాగారు స్వల్పత్రవయత్నము నామోదించుట.

కార్లటను సమావేశమున బోనర్లాగారు కన్సర్వేటివు స్వల్పత్రవ నామోదించిరి. తత్ఫలముగ ఎనిమిదిమంది యూనియన్లు మంత్రులు రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

రాజ్యపధానుల సందర్శనము.

సార్వభౌముడు పెండింగు హామీనుండి బకింగుహామీ సాధనమును విచ్ఛేదనము అచ్చట ప్రధానమంత్రి లాయరు జార్జి గారు రాజుని సందర్శించిరి.

(కార్లటను సభాఫలితము)

యూనియన్లు విభజనము

కార్లటను సమావేశమున కన్సర్వేటివులు స్వల్పత్రవపదవలయునను తీర్మానమునకు 186 మంది అనుకూలముగను 87 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతులు నిచ్చిరి. పక్షాధిపత్యము యూనియన్లు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారి చేతులలోనే యున్నందున, ఇప్పటిరాజకీయరంగములందు అవసరముగ సమావేశముల జాప్యమిది తీర్మానించుట ఒక సూత్రపద్ధతియయ్యెను. కార్లటను క్లబ్బునందు చేరినవారగు తమపార్టీతీర్మానమునకు విశేషముగ పోవుటచే నిరసనభావము జూపుటకే యని తెలియజేసినది. ఇందుకనుగుణము కలవుటకు ప్రతికూలముగ తీర్మానించినందున ఆ తీర్మానము ఖండించుటకు ఇట్లు కార్యనిర్వాహక కమిటీవరకుకు తూడవలసివచ్చినది. కార్లటను సమావేశమున తన ప్రాతినిధ్యముండలేదని కార్యనిర్వాహక కమిటీ వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. డోనింగువీధి సరియైన కార్లటను సభాఫలితము కలదు వెల్లడి. చేంబర్లనుగారు అప్పుడే యూనియన్లు మంత్రుల సమావేశమున విశేషముల నాలోచించబడినది. బోనర్లాగారు సభ కేటెంచుటచే సభయందు కొయిలిమను ప్రతినిధి కేటెంచబడునని కన్సర్వేటివు ప్రతికల్పి ప్రాయశముచున్నది.

ప్రధాని రాజీని బహిరంగపెట్టుట

డోనింగు స్పీకునందు ఖజీర కార్మికప్రతినిధులు ప్రధానితో కూలి యెక్కువజేయు విషయము ముచ్చటించకచ్చి యుండిరి. మందహాసమున లాయరుజార్జి ప్రతినిధు లెందుల కే తెంచినో తెలుపుటని ఆదేశము. నాయకుడు హడ్డెనుగారు “ప్రధానిగారిని సంకల్పించవచ్చును” బదులు చెప్పిరి.

“ప్రధానిగా రింటిటేను. నారాజీనామా రాజుగారు అంగీకరించిరి” అని జార్జిగారు ఎదురుచెప్పిరి. తరువాత కొంత కాలము హాస్యపుముచ్చటలు జరిగిన తరువాత మరయొక ప్రధాని పదవికి వచ్చిన నాటిని సందర్శించెదమని ప్రతినిధులు ఎదులు కెప్పుడు నెలపుకొనిరి.

తలంచినట్లే జరిగినది

ఆక్టోబరు 19:—న్యూపార్టు టై ఎల్వెన్లు తరువాతను పక్షకార్యనిర్వాహక తీర్మానానంతరమున, తలంచబడినట్లే కార్లటను సందర్శి జరిగినది.

కన్సర్వేటివులు కలహించుదురని తలంచబడినదాని కొయిలిమను కేంద్రముల ప్రతికూల మున్నని తెలియదు. ఇందులకు బోనర్లాగారి యాపనాగము యాధారభూతమని తలంచబడుచున్నది. కొయిలిమను ప్రజలమధ్యకము కొలుపొందినదియు, కార్మికుల చేతికి ప్రభుత్వము కొయిలిమను పక్షమువారికి అప్పగించినది కొంతకాలము ముందు తాము హెచ్చించి యుండినట్లు వారు తెల్పిరి.

ఈసమావేశపు తీర్మాన ఫలితముగ లెస్లిగారును, కలనల్ విల్సన్ గారును, సర్. వీ. బాస్కాల్స్ గారును కలనల్ అమెరిగారును, పీలు ప్రభువు గారును, బాల్లివిమగారును, కింగుగారును కలనల్ బల్లేగారును, సర్. జె. యల్. బెర్నగారును, సర్. ఫిలిపు లాయరు గ్రీముగారును, లాయరుజార్జి గారును మంత్రాంగవర్తమునకు రాజీనామాలు సమర్పించుకొనిరి.

ప్రధాని యాఫలితములు విని కొంచెమేని నిస్సమ్మకాండవలెనని ఆతనియెద్దనుండి వారలు తెల్పిరి.

బోనర్లా ప్రధానియగును

సమావేశము ముగిసిన వెనుక బోనర్లాగారు తమ స్నేహితులనుండి అభినందనము లందిరి. బోనర్లాగారే ఇంకమీద ప్రధాన పదవిని స్వీకరింతురని తలంచబడుచున్నది.

బోనర్లా రాజును దర్శించుట

బోనర్లాగారు సార్వభౌముని సందర్శించి కన్సర్వేటివు ప్రభువులను కామన్సును గలసి సమావేశమై తన్ను ఎన్నుకొనిన తాను ప్రధానినగుట అర్హుని చెప్పిరి. వారి నాయకుడు గాక వారి ప్రతినిధిగా నుండినదియు, అవివారమునాడు పార్లమెంటు సమావేశము జరుగవలయుననియు వారు తెలిపిరి.

లాయరు జార్జిగారు రాజును సందర్శించినపుడు బోనర్లాగారిని ప్రధానిగా నెన్నుకొను దశనులహా నిచ్చిరి. కార్లటను సమావేశమున తా మోడిపోయిన చేయబడినట్లే చేంబర్లనుగారు తమరాజీనామా నిచ్చుటకు డోనింగువీధి కేగిరి. ఇతర మంత్రులుగూడ లాయరు జార్జిగారు రాజును సందర్శించుటకు పూర్వము రాజీనామాలు నిచ్చుటకు డోనింగువీధికి పోయిరి. సాయంత్రము కొయిలిమను, లిబరలు మంత్రులు లాయరుజార్జి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. తీర్మానములు రహస్యములు తరువాత 20 నిమిషములకేరకు లాయరు జార్జిగారు సార్వభౌముని తో సంప్రదించిరి.

కొయిలిమను యూనియన్లుమంత్రుల ప్రకటన

లండను, ఆక్టోబరు 20:—లాయరు జార్జి గారిని ప్రకటించియు కారలుటను. క్లబ్బునందు ఆమోదించబడిన తీర్మానమును ఖండించుచు కొయిలిమను. యూనియన్లు మంత్రులు ఒక ప్రకటనమును గావించిరి. చేంబర్లను, బర్క్లను హెడు ప్రభువు, బ్యాంకుప్రభువు, సర్ రాబర్టు హేరన, ఈనెప్పుగారు యాప్రకటనము నందు చేత్రాల్లు చేసి యున్నారు. ఎన్నికలు జరిగినను లాయరుజార్జిగారు ప్రధానమంత్రిగ నుండుటకు కాన్సర్వేటివు పక్షమువారు అంగీకరించరని తీర్మానపు లక్ష్యమనియు ఇట్టి సంకేతమును అంగీకరించుటకు ఇష్టపడుటలేదనియు మీ దెలుపుచున్నారు. యద్ధ సమయమునందును, యద్ధము ముగిసిన పిమ్మట కేటెంచబడిరాంగ సమస్యల సందర్భమునను ప్రధానమంత్రిగారు గావించిన సేవ ప్రశంసించబడినది.

యూనియన్లుసంఘ సమావేశము

అపుడలచేయబడుట

రాజీను రంగమునందు గలిగిన మార్పుల కల్ల నవంబరు, 15 వ తేదిన జరుగవలసిన యూనియన్లు సంఘ సమావేశము అపుడల చేయ బడినది.

బోనర్లాగారు రాజును సందర్శించుట

నూతనమంత్రి వర్గము కేర్నరుడుటై బోనర్లా గారు రాజును సందర్శించి 20 నిమిషముల కాలము మాట్లాడుచుండిరి.

కార్మికపక్షమువారు ఎన్నికలకు సిద్ధముగ నుండుట కక్షామే ఎన్నికలు జరిగినను భయములేదనియు, ఎన్నికల విషయములు అన్ని ఏర్పాటులు సంపూర్ణముగ చేయబడినవిని కార్మికపక్షపు కేంద్ర కార్యాలయమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

ప్రాన్సువారి అభిప్రాయము

లండను ఆక్టోబరు 19:—బ్రిటీషు ప్రభుత్వపు మంత్రులు రాజీనామా ఇచ్చిరిని పొరిను నందు తెలియగ నే డెప్యూటీ ఛేంబర్లలో కొంచెము కలవరము పుట్టెను. కాని అనేకులవారలను విని హర్షించుచున్నారు.

మంత్రుల రాజీనామా

వివరములు

రీకల్లు, ఆక్టోబరు 19:—రాత్రి 12 గంటలకు ప్రభుత్వమువారు రాజీనామాఇచ్చినారు. కాన్సర్వేటివు పక్షమువారు ప్రత్యేకపక్షముగ ఎన్నికలందు పాటగయిరిన నలయునని కారలుటను క్లబ్బునందు జరిగిన సమావేశమునందు తీర్మానింపబడుటవల్ల ఇట్టిపరిస్థితి తేర్చుడెను. కాన్సర్వేటివు పక్షమువారు లిబరలు పక్షమువారు కలిసి కొయిలిమను ప్రభుత్వమును కొనసాగించవలయునని కాన్సర్వేటివు పక్షపు నాయకుడగు చేంబర్లనుగారు కోరిరి. చేంబర్లనుగారి కలహనిరాకరింపబడినది. వైసమోదించినతీర్మానము మోదించబడినది. సభముగియుగ కేమంతులందరుసమావేశమైరి. కొంచెమాలొచ్చి రాజీనామా ఇచ్చుటకు తీర్మానించుకొనిరి. రాజకీయ పరిస్థితులెల్లు మారునొచ్చిన రాజు సాయదొంగుహామీనుండి బకింగుహామీ పాలేనుకువచ్చియుండెను. లాయరుజార్జి ఇకెంకహామీ పాలేనుకుపోయి రాజీనామా సమర్పించెను.

రాజుగారు ప్రధానమంత్రి రాజీనామా అంగీకరించి బోనర్లాగారిని పిలువ సంపెను.

బోనర్లా గారు

రాజకీయ రంగమునందు ప్రవేశించుట

కాన్సర్వేటివు సభయందు కొయిలిమను ప్రభుత్వముండకుండని బోనర్లాగారు తీర్మానము ప్రసంగించిరి.

కాన్సర్వేటివు పక్షమునందు విశేషమును జరుగుటకు పక్షమువారు తమ కన్సర్వేటివును స్థాపించుకొనవలయునని బోనర్లాగారు వాదించిరి. ఈ చిన్ని ఉపన్యాసముతో రాజకీయరంగమునందు హఠాత్తుగ ప్రవేశించిరి.

ఎన్నికలు

శీత్రుకాలములో ఎన్నికలు జరుగునని ఊహించబడుచున్నది. కాన్సర్వేటివులలో కొందరు కొయిలిమను పక్షమువారిలో చేరి ఎన్నికలందు పాటగైకొనెదర. నూతనప్రభుత్వమునందు కొయిలిమను లిబరలు సహకారము పొందుట అవసరమైయుండునని బోనర్లాగారు ఉపన్యాసమునందు చెప్పియుండిరి. కొయిలిమను లిబరలు లతో తోడ్పడుటకు ఆతేదిన లేదనియు కన్సర్వేటివు పక్షము వారు ప్రత్యేకకన్సర్వేటివును స్థాపించు కొనవలయుననియు తీర్మానము చేయబడుచున్నది.

కాన్సర్వేటివు పక్షపుసభలు

లండను, ఆక్టోబరు 19:—కేవలము యూనియన్లు కాన్సర్వేటివు పక్షపు సంఘముల కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తమపక్షపు మహాసభను రాబోవువాడునందే జరుపుటకు తీర్మానించుకొనిరి. నవంబరు 15 వ తేదిన సభ జరుపుటకు కొంతకాలము క్రింద కలది యుండిరిగాని త్వరలో సభ జరుపుట అవసరమగుటచే త్వరలో సభను సమావేశపరచుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. ఈ సందర్భమున యూనియన్లు మంత్రుల కలహను పక్షమువారు పుచ్చుకొనెను.

కారలుటను క్లబ్బులో 19 వ తేదిన కామన్సు సభయందు బలి కాన్సర్వేటివు సభ్యుల సమావేశము జరుగును. బోనర్లాగారు ఆసభయందు మాట్లాడెదని తెలియుచున్నది.

నవంబరు 11 వ తేదిన ఎన్నికలు జరుగవచ్చును

లండను, ఆక్టోబరు 19:—కాన్సర్వేటివునందు సర్ యల్ నర్సింకుటు ఈనెప్పుగారు నిన్న సాయంత్రము మాట్లాడుచు త్వరలో ఎన్నికలు జరుగుట అవసరమని తెలిపిరి. నవంబరు 11 వ తేదిన ఎన్నికలు జరుపుట యుక్తమని కొన్ని వార్తాపత్రికలు కలహా ఇచ్చుచున్నవి.

ఒక బై-ఎక్స్ కను

కాన్సర్వేటివు అధ్యక్ష విజయము గాంచుట

న్యూపార్టు సభ్యులగు లూయి హాస్టాముగారు కొయిలిమను లిబరల్లు కురచించుటచే ఎన్నికలు జరిగెను. కాన్సర్వేటివు పక్షపు అధ్యక్షియగు కార్లగారు 18515 వోట్లు కార్మిక పక్షపు అధ్యక్షియగు బోనర్లాగారు 11425 వోట్లు లిబరలు పక్షపు ప్రతినిధియగు మారుగారు 8841 వోట్లు పొందిరి.

ఆకేవల కార్మికపక్షపు సభ్యులు విజయము గాంచునని తలచియుండిరి.

నింటర్లను ప్రభువు

(నేను 21-వ తేదీ) ఆంగ్ల దేశమునకు ఎదులు దేరుట ఈ కల 28-వ తేదీన ఆంగ్ల దేశమునకు ఎదులు దేరుట యుండియ సహాయమంత్రి నింటర్లను ప్రభువు నాయకుడగు గారు మున్నగుమంత్రులు రాజీనామాలు నిచ్చుటచే నేడే ఆకన్సర్వేటివుగ డెల్టా అను మెయింట్రిబురులో గాంబాయినుండి బయలుదేరి వెళ్లెను.

రీ-కే తేదీ యువకుడు 7 గంటలకు వచ్చి “కే” నాల్గు మెయిలు స్టీమరులో, “గ్రూ” గారు, “హాస్టా” సభ్యులదంపతులు, సర్. జి. జి. మల్లిమగారును వారసతియు, బ్రిటీష్ పిక్నట్, జస్టిస్ లిండ్సే, డివాన్ బహదూర్ విజయరావునాచారి యర్, డాక్టర్ కలిహానుగారు గురుదేవిరి.

ట్రాంప్ స్టీమరుపై ఇంకంటాక్షను దేవతమ్మ నని బొంబాయి వర్తకసంఘమువారు నూదించిరి.

తైప్రాయిగారు సతీసమేతుడై 20-వ తేదీన యాన్హార్గ్ మేరి.

విదేశ వార్తలు

ఇందికేపు విచారణసంఘము

తైమ్సుస్ ప్రతీక విమర్శనము

లండను, 18 అక్టోబరు:—ఇందికేపు విచారణసంఘము వారు చేయవలసిన విషయమును తైమ్సుస్ ప్రతీక సంపాదకీయవ్యాసమునందు నిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

సివిల్ సర్వీసునుండి కొన్ని ఖర్చులను తగ్గించుటవలన ఎట్టి లాభము కలుగజాలదు. పోలీసుకాని మున్నగువాటిలో కాని పట్టు త్వము బలపరచుటకు ఖర్చులను అధికము చేయుటకూడ అవసరము. సైనికకానియు ఖర్చులను తగ్గించుటకు వీలుండదు. సైనికకానియు అధికారాల సంఖ్య అధికము. అంశమున అధికసంఖ్యకులగు అధికారులు జీతములు పుచ్చుకొనుచున్నారు. యువకులు పాత కాలపు వాయువిమానములనే ఆధారముగ గైకొని సరిపాద్దులందు ప్రాణముల నర్పించుటకు సంసిద్ధులై యుద్ధము చేయుచున్నారు. ఈ విచారణ సంఘమువారు ఇట్టి లోపములను అంతమొందించవలెను. భారతదేశపు ఆర్థికపరిస్థితులు నిజముగ ఎట్లున్నదో ఈ విచారణ సంఘమువారు తెలుపగలరని నమ్ముచున్నాము.

ఇందికేపు ప్రభువుగారు చక్కని ఆనుభవము కలవారు వీరిసలహాల అమూల్యములుగ నుండగలవు గాని పభుత్వము వారు వీరి సలహాలను అనుసరించుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెను.

ఈ విచారణసంఘముల కేటము ఆర్థిక విషయములందే కాక రాజకీయ విషయములందు కూడ లాభము కలుగునని నమ్ముచున్నాము. మహాత్మాజీయలవై అనశసరముగ నిండల నాలోపించి మన ప్రధానమంత్రిగారు వారియందు ఉండెకము పురికొల్పుచున్నారు. ప్రాచ్యదేశములందు బ్రిటిషువారు అవలంబించిన వలసిన విధాన మెట్లుండ వలయునో ఇందికేపు ప్రభువుగారు సూచింపగలరు.

భారత సంస్కరణములు

ఒక సలహా

లండను అక్టోబరు 18:—భారత సామ్రాజ్య కాననసభయందు కొక ముఖ్యుడగు సభ్యుడు తైమ్సు ప్రతీకకు సంస్కరణముల విషయమై ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

సంస్కరణవిధానము తృప్తికరముగ కొనసాగువలయుననిన రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యముచ్చుట అవసరము. కేంద్రప్రభుత్వమువారికి సైనికపరిపాలనము, రైల్వేలు, పోస్టు టెలిగ్రాఫు, కస్టమ్సు వైమాత్రము అధికారముండవలెను. ఇట్లు జరిగిన తరువాత యములను వృద్ధిచేసికొని రివెన్యూనహాములను చక్క పెట్టుకొనుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారికి వీలుండును. సంస్థానములు కూడ ఇట్లే ఆంతరంగిక స్వాతంత్ర్యము గలిగి కేంద్రప్రభుత్వమునకు నుండగలవు.

వర్ణవిభేద విచారణసంఘము

ఇండియా మంత్రిని వేదికమును వరిశీలించుట

లండను అక్టోబరు 18:—వర్ణవిభేద విచారణసంఘము వారి నివేదికమును ఇండియా మంత్రి పరిశీలించుచున్నారు. ఇంకను ఎట్టికా త్రువులు వ్రాయబడలేదు. నవంబరు నెలలో జరుగనున్న కేంద్ర కాననసభయందు ఇందులకు సంబంధించినవిల్లుకు ప్రవేశపెట్టుటకు వీలుండదని తెలియుచున్నది.

మాకు గ్రీకులువారికి భాగస్వామి దివాలఫారము దాఖలు చేసినారు. సైనికుల నేకులు యీ వారికియందుకను అస్తిని ఉంచుచుండుట చే యాదివాలానట్లు వారికి అధికముగ నష్టము కలుగును.

మారిసు ద్వీపములందు ప్లేగుబాధ్యము వ్యాపించుచున్నదనియు గడచినవారము ప్లేగుకల్ల తీరి మంది మరణించిరిని పోచ్చుగొను ఈ ట్లు ఆఫ్రికా బ్రిటిషు కాన్సులు తెలుపుచున్నారు.

అక్టోబరు 18-వ తేదిన లండనునందలి కలానియు ఇన్నిట్టుకొనువారు శ్రీనివాస కాశ్మీగారికి విదొసగదరు.

18-వ తేదిన విన్నట్లును చర్చిలు గారు చికిత్స పొందిన వారు ఆరోగ్యవంతులుగ నున్నారు.

సామీప్య ప్రాచ్య సమస్య

శ్రేణును ఆకమించుకొనుటకై పోషలసిన టర్కీను శేవ నలిస్తు నైకులు కాన్సుటాంటినోపొలుమీదుగ పోగుడదని మిత్ర మండలి ప్రాకమీషనర్లు సేవానాయకులు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించుకొనిరి.

ఇస్మీడు తటస్థరంగమును నిర్ణయించకమీచను సభ్యులు అగ్రిమెంటులో చేవ్రాలు చేసిరి.

సర్ విలియం మేయరుగారు మరణించుట

లండను, అక్టోబరు 20:—లండనునందలి భారతదేశపు ప్రాకమీషనరు అగు సర్ విలియం మేయరుగారు మరణించిరి.

జర్మను అధ్యక్షుడు

జర్మను రిపబ్లిక్ అధ్యక్షులగు ఫ్రెసిడెంటు ఎబర్టుగారు 1925 సంవత్సరము జూను 30 వ తేదినకు అధికారమునందుండవలయునని నిల్లును రీవిస్తారు ప్రవేశపెట్టుటకు రాజకీయ పక్షములవారిందరు అంగీకరించిరి.

పారిసునందు ఒక వసీదు కట్టుటకై శిఖుస్థాపనము హాత్సరము 18 వ తేదిన జరిగెను. మహాత్మాజీ ప్రభుత్వము ల ప్రతినిధుల నేకులు వచ్చియుండిరి. మార్షలుయిటుగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. సమావేశ ప్రాచ్య సమస్య సందర్భమున శ్రేంచి వారు టర్కీవారిపక్షమున కనుపరచిన సానుభూతికి ఖద్దరు బాక్స బ్రిటుగారు కందనములర్పించిరి. జాతీయ స్వాతంత్ర్యము పొందుటకై టర్కీవారు గాంచుచున్న ప్రయత్నముల కట్ట శ్రేంచివారికి సంపూర్ణ సానుభూతి గలదని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

వైరులను తెలిపొకటను వ్యాపింపచేయుటకు 28 కం పెసిలులని 100000 పానల మూలధనముతో బాయింటు స్టాకు కంపెనీ స్థాపించినారు. డైరెక్టర్ల సంఘమునకు గేయను ఫర్డుప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగ నుండెదరు. నవంబరు 1-వ తేదీ నుండి కంపెనీ వారు పనిపారంభించెదరు.

మహా రాష్ట్ర నిమ్న జాతి మహాసభ

వై మహాసభవారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు విశ్వాసమును, మహారాజాగారి మరణమునకు విచారమును, విద్యావ్యాప్తియొక్క యావశ్యకతయును, విద్యాసంఘములలో ప్రాతినిధ్యముయొక్క అవసరమును, ప్రభుత్వపు కొలువునందున, కొల్లలుయందును, పాఠశాలల యందును, ధర్మశాలయందు నిమ్న జాతులకు సమానత్వ మొనగవలసిన యవసరమును తెలుపుచు తీర్మానముల గావించిరి.

ముఖ్యవిద్యాసంఘమునకు విందు

పునః భారత సేవకసంఘమువారు ముఖ్యవిద్యాసంఘమువారికి విందుసగిరి. దేశభక్తుగా పల్లెటూళ్లలో విద్యావ్యాపకము గూర్చి వారితో చర్చించిరి.

పూనాదక్కను సభవారు వారిని తాంబూలమున కాహ్వానముజేసి ప్రసంగము జరిపిరి.

సర్ జేగ్రహదాసర్యూకారి, గౌ. డాక్టర్ శరంజీవ్, రామలింగాచెడ్డి, ఇండియా ప్రభుత్వవిద్యాకాని కార్యదర్శి లచీగార్లు విచ్చేసిరి. సంఘాపాధ్యక్షుడగు కామతుగారు వీరివాహ్వనించిరి. విద్యన సంబంధించిన యనేకవిషయములు చర్చింపబడెను. కలెపండినుడు అతిథులకు నుదనములర్పించిరి.

మాస్టాలకు సాయము

మాస్టాసహాయసంఘమువారు 14, 15 వ తేదీలను 6800 యనాధశ్రీయులను బాలికలుగల 1185 కుటుంబములకు కొడుకలి లో బి య్యము పంచిపెట్టిరి. కోయానెర్, కోయానా జి కూన్స్ మూనెర్, పారుకుట్టి, మారకార్, మాజీ, మాయిదీను గార్లీ సమయమున గాలపని జేసిరి. పొన్నాని తాలూకా వాలక్ చేలో 15 వ తేదీని 1700 మంది అనాధలు గల 410 కుటుంబములకు బియ్యము పంచిపెట్టిరి. ఈ సందర్భమున కన్స్ అహమద్, కన్స్ బావా, యన్. కునిషీ అనాన్సుద్ గార్లు పనిజేసిరి. 8 వ తేదీని తానూరులో 8000 అనాధ మాస్టాలగుల 928 కుటుంబములకు కన్స్ మూనెక్, కమ్మకుట్టి, మమ్మూగార్లు బియ్యము పంచిపెట్టిరి.

ప్రస్తుతము పనిజేయుచున్న 7 సేవాకార్యస్థానములలో 20000 అనాధశ్రీయుల బాలికలుగల 4908 కుటుంబములకు సాయము గావించబడినది సభకమిటికి నాలుగుదఫాలుగా నిచ్చిన 25 వేల రూపాలును అయిపోయినవి. అక్టోబరు 15-వ తేదీ వరకు లెక్కలు తయారయినవి. ఉన్న సేవాస్థానముల జరిగించుటకే నెలకు 20 రూపాలు వ్యయమగును. దానకీలురు ధన సాహాయ్యముజేసినగాని సేవాసంఘముపని జరుగుట దుర్భటము.

గౌ. శర్మగారు బారేజీ వారాకాల్యను పడర నెక్కి పరిశీలించి వ్రాదాబాదునకు జరిరి.

సర్ హార్వోర్డు ట్టెరుగారి జ్ఞాపకార్థమై కాన్పూరున కొక టెక్నలాజీకో కాల్జే నిర్మింపబడును. లక్నో, అగా ఆయోధ్య తాలూకాదులు వీడ్కోలు విందుల కొనగదరు.

19-వ తేదీని బొంబాయి గవర్నరుగారు బాలభటుల కుపవ్యసించుచు ఆ సందర్భమున బాలభట్టోద్యమావశ్యకతను ఉండవలసిన అంగనిర్మాణమును, ధనావశ్యతను గూర్చి ప్రసంగించిరి.

20-వ తేదీని బర్మా మాన్ కంపెనీ పనివాండ్రలో సమ్మెకట్టినవారికిని పనిచేయుచున్న వారికిని దసినాడల్లో పోగాటము జరిగెను. తొలు అప్పజువిరిగిగా నుపయోగింపబడెను. ఇరు పక్షములలో చెలిమికునకి కొద్ది దెబ్బలు తగిలెను.

రివియ్య, క్వెనాను కాఖులకు సంబంధించిన స్థాయి సంఘమునకు ప్లేటుకానిలునుండి సర్దారు జోగింద్రనీంగు, నుఖు వీరసింహగార్లు అనెట్లినండి జే యన్. ముఖర్జీ హసేనాలీ, టీ. పి. శేవగిరిఆయ్యరు గార్లు సభ్యులుగా నెప్పు కొనబడిరి.

రెంకాలు కలనలకు 4 కొట్ల నవ్వును కలిగెననియు పల్లెటూరువాండ్రు జీవనాధారముగ కీతకాలపు వైరులు వాళన మగుట కస్త్రులును మేతమును కలనగుట సంభవించెను. మొత్తము 110000 రూపాలు నిధిగనూలయ్యెను. ప్రజయినవారక సహాయధ్యులగు సర్. పి. సీ. శే గారు కాలతహాను కేగిరి.

డాక్టర్ ఆచిసెంటు 20-వ తేదీని తిరువనంతపురము జేరి సంస్థానము వారీయతిథిగా నున్నది. కళాసభను తెరిచి, భూతదయ సంఘమువారి వార్షికసభలో నుపవ్యసించును. శే శివస్య జ్ఞాన సంఘసభను ప్రారంభించి దిగ్విజ్ఞాన ప్రాధాన్యమును గూర్చి శనివారము ప్రసంగించును. ఆదివారమునాడు భావిపారజీవము గూర్చి యుపవ్యసించును.

బనియామాత్య కేసు

డీల్లీ బనియామాత్య కేసులో అసెబ్లరు గిడల్లో బిమక్, నిసాహదురు దోషులనియు, బాల్కన్ సంఠి సంజోగ్ను దచనియు అభిప్రాయ మొనగిరి. తీర్పు చెప్పబడును.

అనేక దేశములలో ఆహారబోషధ ఆక్కుకలదు

దాని ననుసరించి బోషధము

మచ్చులు, యితరబోషధయోగములు అధికారులచే అంగీకరించబడినట్టి మందులకు కాణాదారునివద్దనుండియే కొనబడుచున్నది. లేనిచో నేరముగా నెంచబడును.

పైరీతిగా జనులకు రక్షణ నొసంగబడుచున్నది. హిందూదేశమునందట్టి ఆక్కులేనందున జనులు ఎవరివద్ద బోషధములను కొనెదరో వానే నమ్మవలసియున్నది. అనేకదుకాణములలో బోషధములు విక్రయించబడుచున్నవి. గనుక ఏనుకాణమునకు ప్రస్తుతమైనపేరు కలదో అట్టి సలములలోనే ముఖ్యముగా బోషధయోగములను కొనవలెను.

భద్రము, చాలకాలమువరకు చెడకుండుట, కచ్చితము, కల్తీలేని బోషధములు, మున్నగునవి కొరువారు సుప్రసిద్ధమైన బోషధశాలకు పోవలెను.

డబ్ల్యు. ఇ. స్మిత్ అండుకో., (లిమిటెడ్) ఉదకమండలం, మద్రాసు.

W. E. Smith & Co., Ltd, Ootacamund Madras.

వృత్తాంతలేఖలు

తెలుగు
(స్వకీయ విలేఖరి)

భాద్ర పద్మనాభయ్య

అక్టోబరు 19:— కాంగ్రెసువారు వాటాలపద్ధతిని నెల కొలిచిన ఈ నియమములకు దయచేసి వాటాదార్ల సభ 14-10-22 తేదీని సమావేశమయినది. ఈసభకు శ్రీయుత పానుగంటి అన్నాచార్య పంతులుగారు అధ్యక్షతవహించి సభ జయప్రథమగా జరిపిరి.

ముఖ్యమైన తీర్మానములు.

నేటివరకు పూర్తి అయిన 706 వాటాలుగాక మిగతా 294 వాటాలు జనవరిలోపుగా పూర్తిచేసి నూతనకాంగ్రెసువారి కర్తవ్యమును ఎన్నుకొనటం.

వాటాదార్ల వాయిదాసామ్యము కట్టటానికి నోటీసు ప్రకారం 15 నోవంబరులో ఇయ్యనియెడల ఇదివరలో చెల్లించిన సామ్య వాటాదార్ల కోల్పోవుదురు.

శ్రీయుత దండు శారాయణరాజుగారిని శ్రీయుత యర్రమిల్లి నంగయ్యపంతులుగారికి తదితరులకు వారు ఈ నియమములకు వాటాధనమును సమకూర్చుటలో పడిన శ్రమకు ఈసభవారు కృతజ్ఞతాభివందనలు లాసరిరి.

ఈ నియమ తీర్పున 100 రాట్నములు 25 మగ్గములు రంగులువేయవచ్చును, కనిపేయను. నెలకు 2000 గజముల వస్త్రమును తయారు చేయుచుండిరి నెలకు రు 500 లు విలువ గలిగిన బనియను బాతీయపాతలవాడచే ఖద్దరుతో తయారు చేయుచుండిరి. ఏటబాగయివాల అన్నియు సరసమైన నెలకు అమ్ముచుండిరి.

పైపు తంతిసేర్పు పాతకాల

ఈ గ్రామములో శ్రీయుత భట్టి ప్రోలు శ్రీరామమూర్తిగారు తంతిలో ఎక్కువ అనుభవమును సంపాదించి జాలె నెలనుండి ఒక తంతిపాతకాల స్థాపించిరి. ఆపాతకాలకు కావలసిన పరికరణము లన్నియు విద్యుచ్ఛక్తి జనింపజేయు సాకర్యములతో అమర్చివారు. విద్యార్థులు రాబోవు గవర్నమెంటు టెక్నికల్ పరీక్షకు నెలనెల ప్రకారం తయారు చేయుచున్నారు. 12 గురు విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడినారు. ఇందులో కొంతమంది ఇతర గ్రామములనుండి వచ్చినారు. పైపు రైటింగు పరీక్షకు కూడ విద్యార్థులను తయారు చేయుచున్నారు. ఈ పాతకాల మిక్కిలి ఆభివృద్ధినికీ రాగలదని నమ్ముచున్నాము.

కరణము

శ్రీయుత గరికిపాటి నలసింహంగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. తలుపుబోర్డు కళాదేవి పాతకాలలో హస్తరి ఉపాధ్యాయుడుగ నుండిరి. వీరు నుమారు నెలకొనబడి యుచున్న బాధ పొందుచు 15 వ తేదీని పరలోకగతులైరి. వీరు ఉదారభావము గలవారు వీరి మరణమునకు చింతిలుచున్నాము.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘము

అక్టోబరు 18:— ఈ నెల 14-వ తేది ఆదివారం మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు స్వరాజ్యకార్యాలయమున నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము జరిగెను. ఈ కింది తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

(1) ఈ జిల్లా సంఘము తరపున ఖద్దరుకాపును ప్రత్యేకించి ఆ కాపుగా శ్రీయుత పంతులు (1) పూర్ణ చిన నుబ్బరామిరెడ్డి (2) రేబూరు నుబ్బరామిరెడ్డి (3) కొ. పార్థసారథి అయ్యంగారు (4) నెల్లూరు వెంకట రామానాయుడు (5) తూమాటి మల్లారెడ్డి (6) విస్నా రాజగోపాలరావు (7) వెన్నెల కంటి రాఘవయ్య (8) పెండే వెంకటరామయ్య (9) పానకా కనకమ్మగార్లను సభ్యులుగా నియమించు చున్నారు.

(2) వై ఉపసంఘమువారి తీర్మానములలో ఒకటి మధ్య ఖద్దరుగా నియమించబడిన వస్త్రములపై క్రాంతిచేయుటకు సదరు ఉపసంఘసభ్యులలో కొకడైన శ్రీయుత కొ. పార్థసారథి అయ్యంగారిని యేర్పాటుచేయవలెనని.

(3) గయా డేర్రమానందు జనగనండు అభిలభారక తోయ. మహాజనసభకు, ఈ కింది అభ్యర్థులను ప్రతినిధులుగా

ఎన్నుకొనవలెనని. (1) బొమ్మా శేషారెడ్డి (2) తూమాటి మల్లారెడ్డి (3) పానకా కనకమ్మ (4) నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు (5) విస్నా రాజగోపాలరావు (6) దేశభట్ట రంగయ్య (7) రేబూరు నుబ్బరామిరెడ్డి (8) బెజవాడ నందరరామిరెడ్డి (రాబోవుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభలో యితర అభ్యర్థి దరఖాస్తులు ఆలోచించబడును. మరియు కొందఱు ఎన్నుకొనబడెదరు.)

హిందీ ప్రచారము

ఈ జిల్లా హిందీ ప్రచారము విషయమై తగువసతులు ఏర్పాటుచేయుటకై శ్రీయుత తూమాలురు శివరామయ్యగారి గృహమున గడచినవారమున నెల్లూరుజిల్లా ప్రముఖులు కొందఱు సమావేశమయి, ఒకసభను జరిపిరి. శ్రీయుత కొ. వి. రాఘవాచార్యగారు సదరుసభకు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. ద్రవ్యవసతి, ప్రచారకుల నియామకము మున్నగు విషయములు చర్చించబడెను. 30 సభ్యులు కలిగి “హిందీ ప్రచార కార్యమితి” యనబడు నొకసంఘము ఏర్పాటుచేయబడెను. సదరు హిందీ ప్రచార కార్య సమితికి శ్రీయుత బెజవాడ నందరరామిరెడ్డిగారు అధ్యక్షులు గను, విస్నా రాజగోపాలరావు యం. సత్యనారాయణ, కార్యదర్శులుగను, శ్రీయుత పంతులు (1) రేబూరు నుబ్బరామిరెడ్డి (2) తూమాలురు శివరామయ్య (3) రేబాల నందరరామిరెడ్డి (4) కొ. అప్పారెడ్డి (5) కొ. వి. రాఘవాచార్యగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నుండునట్లు తీర్మానించబడినది. మరియు, ప్రతి నెలయు కనీసము 30 రూపాయలు జిల్లా హిందీ ప్రచారమునకు వసూలు చేయవలయుననికూడ తీర్మానించబడినది. శ్రీయుత తూమాలురు శివరామయ్య, ప్రతిమాసము హిందీ ప్రచారమునకు 10 రూపాయల నియ్యటకు వాగ్దానము చేసిరి.

మహాత్ముని శిక్షాదినము

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు శ్రీలతో కూడ కలిసి వీధుల వెంట ఖద్దరు విక్రయమునకు వెళ్లిరి. శ్రీల కాంగ్రెసు కార్యాలయమున రాటపురాజు మధ్యాహ్నము మాడుపుంటు లకు జనపల డెను. శ్రీల నేకులు విచ్చేసియుండిరి. సాయంకాలము 5 గంటలమీదట జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శులును, రాటపురాంగ్రెసు, ఖిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శులును కలిసి బహువీధుల యందు కాంగ్రెసు సభ్యులను జేర్చిరి.

నెల్లూరు కళిలు సోదరులు, ప్రజలెల్లరును ఖద్దరుధరింపవలయుననియు విదేశీటపానులను దీపాళి పండుగవాడు ఉపయోగించుటకై కొనరాదాయ, కృషికి టపానులను కొనవలయుననియు కరవుత్రముల నన్నొత్తింది ప్రతిగృహమునకు పంచివెట్టిరి.

మానుమంతరాయ నిధి

ఆంధ్రజాతీయ కళాకాల మానుమంతరాయనిధి మాజిల్లాయందు కనూలుచేయుటకై, బందరునుంచి కళాకాల వ్యాకరణ పండితులను, ఆంగ్లభాషపండితులను యిచ్చటికి విచ్చేసియున్నారు. కళాకాలయందు విద్యనభ్యసించు నెల్లూరు విద్యార్థులను సదరునిధికి వైకమువసూలుచేయుటకై కొత్తూరు మొదలగు గ్రామములకు వెళ్లియున్నారు. బందరునుంచి యిటకేగిన పంతులు నిన్నటిదినమున మహాపాధ్యాయ వేదము వేంకట్రాయ శాస్త్రిగారిని సందర్శించిరి. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు ఒకనాటకమును ప్రదర్శించిరి. అందలిలాభమును కళాకాల ‘మానుమంతరాయనిధి’ కొనుగొనట్లు ఏర్పాటు చేయవలయునని శాస్త్రుర్గారిని వేటిరి. సమాజపు సభ్యులతో మాట్లాడి చెప్పెదమని వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఆంధ్రజాతీయ కళాకాల, ప్రస్తుతమున ఆంధ్రులందఱు జుండుండే జాతీయ విద్యాలయముల కన్న ఉన్నత విద్యన బాలకుల గల ప్రయండుట చేతను అట్టిది ఆంధ్రజిల్లాలయందు మఱొందు లేమిందేననియు, ఎల్లరు తమకీ కొలదియు ఈజాతీయ కళాకాలకు వసూలుచేసి యవ్వనలెను.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము వారుకూడ సదరువిషయముల గమనించి, ఈ వత్సరము దీపాళిపండుగ సమయమున తిలక్ స్వరాజ్యధికి ధనము కనూలుచేయుట కూడ మానుకొనిరి. నెల్లూరుజిల్లా యందుండే నాటకసమాజముల వారెల్లరులను ప్రతియొక్కరు నొక నాటకమును ప్రదర్శించి ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలవారికి ద్రవ్య సహాయము చేయవలయును.

ఖిలాఫతు సంఘము.

శ్రీయుత టంగుటూరు ప్రకాశంగారు గడచినవారము జుమ్మా మసీదులో ఉపన్యసించి మొదలు నెల్లూరు మహమ్మదీయులు ఖద్దరు వ్యాపకై కొంత శ్రమపడుచున్నారు. ఖిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శిగారగు మహమద్ రహీంతుల్లా సాహెబుగారు కృషికి బోపిలను తయారుజేయించి, ప్రతి మహమ్మదీయుని గృహమునకువెళ్లి విక్రయించుచున్నారు. సదరు బోపిలు మహమ్మదీయులు భరించు తుర్కీ బోపిలవలెనే చేయబడినవి. హిందూమహమ్మదీయు సఖ్యులకు కన్నముగ కొందఱు హిందువులుకూడ వానినే ధరించుచున్నారు.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన. సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము

తపాలపెట్టె 212, మద్రాసు.

తెలుగు కాలికో బైండు

సివిల్ ప్రాశీదరు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాశీదరు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3 0 0
రతకతత్వావళి (గ్రేజు)	2 0 0
వేమన, నుమతి, భాస్కర, సత్యవతి, నురాభాండేశ్వర, జగన్నాథక, కవిచాడప్ప, దాశరథి, నరసింహ, మానస, బోధ, శ్రీనాథి, వృషాధిప, కృష్ణ, భద్రాద్రిరామకళక, ములు, గణికానుబ్రహ్మసతారావళి, పాపచిన్న, పాఖ్యానము, భజగోవిందము, మానుమత్సరచరిత్ర, మానుమదండకము, విడిగా 0 2 0	
కృంగారత్న, శబుగోపాల, రామలింగేశ, కాలహస్తిలింగకళకములు విడిగా 0 3 0	
వికీరియా డిపో, మైలాపూరు - మద్రాసు.	

కావలెను

బెజవాడ లాలి వాటర్ వర్కునుకు ఒక సహాయద్రైవరు కావలెను. నెల 1 కి జీతము రు. 40+అలవెన్సు రు. 10+యింటికిగాను రు. 4. దరఖాస్తులు ఈ దిగువ చిరునామాకు ఈ నెల 25 వ తారీఖులోగా పంపవలెను.

తెజవాడ } డి. వి. మానుమంతరావు;
14-10-22. } ఛేర్ మెన్. మునిసిపల్ కాన్సిల్.

మలయచందనము

గనెరియా అను తెగకొమ్మనుకు మరకము

కథలు లేదు. పిడికారితో కని లేదు ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు పేరుల నె క లో గ మ ను మాడు పూటలలో మానును. శ్రీల గుణున వ్యాధులకు డాచ ఇది రాజకళక (1251) చచ్చి 1 కి నెల 2.4-6

గంధర్వ శాస్త్రసి, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)

అతిమూర్తివ్యాధి ఏస్థితిలో నున్నను

డ యు బి న్

మిక్కిలి పనికి వచ్చునది.

అతిమూర్తిము ఎంతకాలమునుండి యుండి నను, ఈడయబిన్ పోగొట్టును. నేటికిని గొప్పవైద్యులచేతను పొగడిబుచ్చుచున్నట్టియు, అనాదిప్రసిద్ధముగ నీదేశమునందు దొరకుచుండే యమూల్యములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలికలతోను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రానుసారముగ చేయబడినది. దేనిని కొంచె మువయోగించిన మూర్తిమునకు వెడలు పశ్చాదములసంఖ్య తగ్గును. మూర్తిముకలోని తీసి పరిమాణమును తగ్గించును. ఈమందునే మరికొంతకాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసా రు 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

మద్రాసు ట్యూటోరియల్ కళాశాల

నెం. 84, ఆర్ట్స్ నియూస్ పేజీ, జార్జిటౌను, మద్రాసు.

గడచిన సెప్టెంబరు మాసములో జరిగిన పరీక్షల ఫలితము

కళాశాల సంఖ్య	వి. ఏ.	కడతేరినవారి సంఖ్య
21	వి. ఏ.	16
64	ఇంటర్మీడియేట్	42

మా కళాశాలలో లాంజ్ తరగతి ప్రత్యేక ప్రశంసార్హము. కేమ్బ్రిడ్జి సీనియర్ సెక్షన్ ముంబైకి నున్నది. శ్రీ విద్యార్థులు కూడా చేర్చుకొనబడుదురు. ఇంటర్మీడియేట్ వి. ఏ. తరగతుల విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషలో తరఫీతు చేయబడుదురు. ప్రాసెక్యూషన్ కావలసినవారు ఒక అణాచిల్ల ఈ దిగువదిరునామాకు పంపవలెను.

M. K. RANGACHARY, Secretary.

స్వేచ్ఛ గానుండి

గడించుడు!

గడించుడు!!

గడించుడు!!!

మా నిట్టింగు మెషిన్లలో కొకదానిని వాడుకు. ఎవరైనా దానితో అతిసులభముగా పనిచేయవచ్చును. మీరు కొని 1 కి రూ. 3 లు మొదలు రూ. 30 లు వరకు గడించగలరు. అవభవ మరచిపోకు. ఉపయోగించువిధము ఉచితముగా నేర్పబడును. మీరు తయారుచేయుట్టి సామానులు మీకుగాను మేము విక్రయింతుము. సంపాదనకు మేము పూచీనిచ్చెదము. బనీనలు తయారుచేయు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 2500. దీనివలన దినము 1 కి రూ. 16 దజనల బనీనలను తయారుచేయుటకు వీలుగానుండును. "బి" టైపు బనీన మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 4700. దీనివలన దినము 1 కి 27 దజనల బనీనలను చేయ వీలుగానుండును. ఆటోనిట్టింగు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 820. ఇదిగాక ఎంబ్రాయిడరీ, సామానులు కొయ్యలో చిత్రపువ్వుచేయు సామానులు, హెమిస్టిక్ బాలింగు, లింకింగు మెషిన్లు, గృహమునకు, కర్మాగారమునకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిన్ల నిట్టింగునూలు, మామలు, పరికరములు, నేత మెషిన్లు, వస్త్రములు, బావిష్టు, వటుల్స్, డ్రేజరీ, హానెరీ, ఇనుపసామానులు, కెమికల్స్ మొదలగునవి కలవు. హెమిస్టర్, బర్నిస్, స్క్రిట్ జర్ లాండు, ఫిలడెల్ఫియా మాంఛెస్టర్, లండన్, న్యూకాజిల్ మొదలగునాగాలు నుండి కొని, ఎగువతిచేయుట్టి, దిగువతిచేయుట్టి ఏజంటువ్వారు. ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపొత్తుకొను మాకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు గలవు. వివరములకు ఒక అణాచిల్లను పంపగోరెదము.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurumtolla Street, Calcutta.
The Asiatic Knitting Commercial Corporation. 303, Hornby Road, Fort, Bombay.
The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

మంచు!

మంచు!!

మంచు!!!

కప్పుకొనుటకు శాలువలు

స్వదేశి!

స్వదేశి!

స్వదేశి!!!

హిందూదేశములో తయారు చేయబడినవి. ఎరుపు, ఆరంజి, స్ట్రో, బూడిదే, మొదలగు రంగులలో గలవు. నిశివి 3 మూరలు వెడల్పు 3 మూరలు 1 కి ధర రూ. 7—8—0 ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

S. Rama Aiver,

P. O. No 238 Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గృహిణీ స్త్రీలకు

మామలుగ్రహయనము

సంబంధము

గృహిణీ శ్రీ గణుకు, వాంతులు, వెక్కిళ్లు, బలహీనత, సోమరితనము, అజీర్ణము, తలనొప్పి, చిక్కిపోవుట, ఎడమప్రక్కనాములు బాధించుట, హృదయము కొట్టుకొనుట, వెక్కిళ్లు, కండ్లులోనికి పోవుట అన్నియు మామలు చేయవచ్చు. శ్రీ లు గిగ్గుము ధరించినది మొదలుకొని ప్రపంచమువరకు విభవక సేవింది ఎట్టిబాధయు లేక సుఖప్రసవము చేయవచ్చు. వేల బట్టి 1 కి.రూ. 1.12-0

గృహిణికి పొంతుభయము ప్రత్యేకము. క్యాటలలోను ఉచితము.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమం

పం. 5, మదరాస్

41, ఆచారప్పకవిథి, జి. టి., మదరాస్.

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము స్నాతక మహోత్సవము

సి. పి. రామస్వామయ్యగారి యువన్యాసము

(మామ్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

ఆదాయము, అక్టోబరు 18:—జాతీయవిద్యాలయమువారి ద్వితీయస్నాతకమహోత్సవము 17 తేదీ సాయంత్రము జరిగినది. విద్యార్థులను కథవర్ణనలు కవితవర్ణనలు నగు చాక్లరు చివ్విదనాథ కామగారు కొన్నితొందరపనుల వలన సింహాశ్వీయమునకు వెళ్లవలసి కల్పించును ఉపాధ్యక్షులు ను, భారతదేశ పితామహులు నగు చాక్లరు ఎస్. న్యూస్పా ఇయ్యారు వి. ఏ. ఎల్. ఎల్. డి. గారు సభాధ్యక్షుకహించిరి.

నేటిదిన మంతయు ఇచ్చట కన్నములు ఎదలెగ కురియుచున్న ప్రభుత్వమున నిర్ణయించుడిన విశ్వవిద్యాలయ భవనమునుండి వర్ణములన సభాధ్యక్షులను కేరళా చోటికి మార్చినను వందల కొలది మద్రాసు నగరము ఆదాయమునై చాక్లరు మొదలగు ఇట్లుగట్ల ప్రత్యేకములనుండి ప్రేక్షకులు స్నాతకమహోత్సవము గాంచుటకు విచ్చేసిరి. 45 సదాశయ్యురు, ప్రభుత్వరాజ్యాంగ కార్యదర్శులు వి. రామరావు వి. సి. ఎస్, ఆర్వోకేటు జనరలు సి. పి. రామస్వామి అయ్యారు, చాక్లరు ఆర్. సి. నెంట్లు, రావుసాహెబు ను బృహత్ శ్రేష్టి, ప్రా. శివయ్య న్యూస్పా ఇయ్యారు, నలరాజును, కెల్లెను ప్రతివాసమూర్తి, ఆర్కాటు రంగారామమహారాజు, ఎం. ఎల్. సి. చాక్లరు దేశభయంకరు కిద్దాసాగిని పాఠశ్రీ, టి. ఎల్. కొండే ప్రా. శివయ్య ఉద్దు కర్ణ గారు మొదలగు వారు వారిలో ప్రముఖులు.

స్నాతక మహోత్సవము, దైవ ప్రార్థనలతో సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు ప్రారంభమైనది. విశ్వవిద్యాలయపురికి స్ట్రోరు డి. కె. కిలాంగు వి. ఏ గారు, స్నాతకమహోత్సవమును జరుపుటకు గలకారణములను సభాపాకి తెలుపుచు, అధ్యక్షుల పక్షమున, పట్టభద్రులు, నుండునుండుతాము జీవితయాత్రలో, ఎట్టి ట్టియాద్యముల కార్యక్రమమున నుంచుటకు బానుకొనవలయునో నూచించుచు, వారు దైవ సాక్షిగ వానిని కొనసాగించుటకు కడగము చేయకొరి. పట్టభద్రులు ఈసందర్భమునజిల్లారు గారడిగిన ప్రశ్నలకు తగినవిధముగ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, విద్యాలయదర్శకులను తమ శక్తికొలది తమ జీవితకాలమున కొనసాగించుటకు వాగ్దత్తు చేసిరి.

తరువాత, కామ్రూరాఖిల్ ఛట్టభద్రులైన యువకులను చాక్లరు అనినెంట్లు గారను, కళాఖిలలో వారికేరళపట్టభద్రులను ప్రా. శివయ్య కజియ్యగారును, పోషవాధ్యక్షకాఖిల్ వారికేరళవారిని ప్రా. శివయ్య త్రిలోకమగారును సభాధ్యక్షులగు చాక్లరు ముఖ్యఅధ్యక్షులు గారికి పరిచయముచేసి వారు విశ్వవిద్యాలయము వారి పట్టముల నంద అన్నివిధము తగినవారిని నుడిసిరి. అధ్యక్షులు, యువకు లొక్కొకరిని, తమయొద్దకు చేరదీసి, యోగ్యుడించి వారి వారి జరితులకు సంబంధించిన పట్టములనిచ్చి సత్కరించిరి. వారివారి విరుదములకు తగిన చిహ్నములుగల, విశ్వవిద్యాలయము వారికొనును, మాండ్లను, పట్టభద్రులు సతతము ధరించుటకు అనుగ్రహించిరి.

తదనంతరము, ఆర్వోకేటు జనరలు నారకరాయలగు సి. పి. రామస్వామి అయ్యారు గారు విశ్వవిద్యాలయము నంద విరుదల కాఖిలలో కృతి కృత్యుల్ని, పట్టములనందియువకుల నందరిని యోగ్యుడించుచు ప్రా. శివయ్య, పాశ్చాత్య జేతములందలి విద్యార్థాశ్రమములను సమానముగ గౌరవించుచు వానికి తగిన స్థానమిచ్చుచున్నట్టి విశ్వవిద్యాలయములలో, నింతవరకు జాతీయవిశ్వవిద్యాలయము ప్రధాన స్థానము నాక్రమించు చున్నదనియు, అట్టి మహావిద్యార్థియుని, విద్యవధ్యనించి మాతృసేవారాధనకుబద్ధకంకొనలేన, పట్టభద్రులే కృతార్థులనియు వారి భావసేవారాధనము వలన, దేశమున, ఎంతయో నూర్పుగలుగుటకు సందియములేదననవిరి దేశకీర్తి ప్రతిష్ఠలకు, సరక్వతీ మందిరములే ముఖ్యస్థానములు. ఏదేశమున నీ మందిరములు లేనో అది, నాగరకత దేశములని చెప్ప వీలులేదు. మనప్రాంతములు, యోగలు, ఈవిధములున్నవియోగేల సందర్శనములకందటనే గ్రహించిరి. దేశమున ప్రతిపాటును, విశ్వవిద్యాలయములు ప్రతిష్ఠించి, కీర్తికాయలమురి. ఆయాకాలపు

పట్టభద్రులకు భగవానుడు, అయ్యలగారి స్వముల విద్యుగాల!

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

నవంబరు 16-1922 న్యాయబాటు

దరిమిలా రెండవ విచారణ

వలసలభము. ఏలూరులో గొప్ప నగరి మాటూరి వ్యశం తాలూకు మేడ. 16.500 లకు లాటరీ. ఎట్టి 1-కి రు 5 ల చొప్పున 13,300 చీట్లు

అద్యులారా! (189)

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని చిన్ననిసెకను నెం 148 రు కలిగినటువంటిని రెండు తర్రులు గలిగి నామీదను అద్దాల వీరువాల ఫిట్టింగునను, పులము కుహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇంతవరకు చాలా చీట్లు విక్రయింపబడినవి. కొంచెము మాత్రమే మిగిలియున్నవి. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తుపూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపి తేది కృత్రికలో ప్రచురపరచి రేలూరుపట్టణ ములో ఘరానా కునుద్యుల యెదుట లాటరీ కేయబడును.

2. ప్రతిగ్రామమునందును మంచి యెజులలు కాజు యును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు జవాబుట టపాల బిళ్లలతో యింకొకటి సంతకము చేసినవారికి (వాసిగారి, కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు గారి తెలుగు) నవచ్చును. "చీట్లు కావలసినవారు, తన అద్రస్సును కృష్ణాజిల్లా వ్రాయుచు చీట్ల 1-కి రు 5 ల చొప్పున కుటీ ఆరరు చేసి యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలతో పంపించబడును."

లాటరీ చీట్లు వి. పి. లో పంపబడవు. ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా. 1-7-1922. మాటూరి వ్యశం, నెం 144 పనపవాడీ, బొంబాయి

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు శ్రేష్ఠిక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిల్కానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖరు) ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము పి. డి. సావర్క నెం 144 పనపవాడీ, బొంబాయి

మూల శంఖ

బయోనే బహానీర్. అనగా విశేషమయ్యే ప్రశంసయు పుట్టేదగ్గత, యిదిమిగుల క్రూరవ్యాధి; దీనినే ఆర్యో రోగము అందురు. యీ రోగము విశేష ఉష్ణముచేతను, అతి సంచారాది వ్యాపారములచేతను సంభవించుచున్నది. గుడస్థాన మునందుండు రక్తసాళము వృద్ధియై తద్వారా మొలకలుపుట్టును దీనికి "మూలరోగమనియు" "దుర్బావమనియు" పేరు కలవు. ఇది కలుగింపదుగా నున్నచి. (1) రక్తమూలము, మల మతో నెత్తురుపడుట, (2) ఆర్ద్రమూలము, జిగుటగా చీమ వలె నీరు ప్రవించుట, 3 కుమ్మరమూలము, అసనద్వారము దిగు వైయుండుట. (4) బ్యామమునందీయు అడుగుదిగి యుండుట. (5) లోపలనే గుడములుడిపి కట్టుకొనియుండుట, మొలకలు గుడములుడిపి కట్టుకొనియుండుట, మొలకలుకలగియుండుట, అనుముతో గూడి, మలము వెడలినపుడు నొప్పి కలగియుండుట, మలము తెల్లగా ప్రవించుట, మొదలగు లక్షణములు కలిగి యుండును. మూలవ్యాధి, ఉష్ణము అధికమగునప్పుడు నొప్పియు పోటును, తీటయును, మంటయును కలిగియుండును. వై చెప్ప బడిన దుర్గణములన్నియు ఒక నెలదినములు మామూలశంఖ నివారితే నేనించిన నివారణయగునని ఘంటాపదముగా చెప్ప గలము. యీ దివ్యావధము మాయెదుటనే చాలమందికి అదృశ్య తముగా గుణము చేసినపిదప, అనుభవము మీద ప్రకటన చేసి యున్నాము. వై వ్రాయుట కేమియు అవసరము లేకనే ఒక నెలదినములో ఈ మూలశంఖ రోగమును నివారణచేయును.

వ్యాధి వివరము వ్రాయుచు అర్ధర కుంపనెను. 1 నెలకు సరిపడుచుండు 1 డబ్బీ రు 2-0-0 లు రెడ్డి అందుకంపెనీ, గోపాలపురం. రాజోలుతాలూకా, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

16-10-22 సోమవారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పొందూరు పబ్లిక్ హాల్లో గౌరవరాజు తిరుమలరాజు సూర్యనారాయణరాజుగారు మొన్నటి కేసు దర్యాప్తుకై విచ్చేసి నారు. డి. వి. జి. నాకు మనస్థితి తిరుగుబాటుతో సంబంధ మెంతవరకు కలదో విచారింప వీరిపేరట లేంతి నిచ్చెనట! 17-10-22 మంగళవారము రాజమహేంద్రవరమునండి యొకపోలీసు కాన్స్టేబిలు వచ్చెను. ఆతని నంబరు తెలుపు నిరాకరించెను. కాని యాతడు మాయూరికాపురముదే యగుటచే యతనిపేరు రూఢిగా పూర్వ సింహాచలమని తెలిసివది.

"నేను కాంగ్రెసు సభ్యుడను, మీరుమిక్కిలి కాంగ్రెసు అభీసరును. కాంగ్రెసు అభీసరుగా బనిచేయుటకు కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తిను పూర్తిగా అంగీకరించి తీరవలెను. అభిప్రాయభేద మున్నచో వెంటనే ఆపదవికి రాజీనామా దాఖలుచేయుట విధి మహారాష్ట్ర దేశములో కేల్కారు మొదలగు నాయకుల లభి ప్రాయ భేదముపడి తమపదవులకు రాజీనామా నియ్యట పరిస్థు టము. కాంగ్రెసు మతమే నామతమని వెల్లెసారులు నొక్కి చెప్ప నక్కరలేదు. బహు జవాబిప్రాయమును కిరసావహించు టయే కృత్తిధర్మము. కావున ద్వైరస్య రాజీనామతయే నామ తము. ఈ తిరుగుబాటు ప్రారంభములోనే పెద్దాపురము పొరులు మ. రా. రా. శ్రీ, టంగుటూరిప్రకాశం పంతులుగారికి తిరుబాటు మాపుచేయు విషయమై కొరవ ను తంతుంపి, ద్వైరస్యహిత నిరాకరణోద్యమమునకును మనస్థితి తిరుగుబాటు కును సంబంధములేదని హిత వాసంగబడిరి ఆహితువు పెద్దాపు రపు పాదులకొక్కరి కేగాక యావత్తు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు నర్తించుటలో సందియములేదు కదా! కాంగ్రెసుతో నిట్టి సంబంధ ముగల నన్నుకాచి ప్రభుత్వము వారు జడియుట అసందగ్ధము. గాంధీ మహాత్ముడు నిర్బంధా వాస మెగు చు, "నహి కా ర వా దు ల తు, శ్చే త ము ఖు ల తు మ న వ ల్ల నెట్టి క్రమయు వాటిల్లరా"దని యాదేశించి యున్నార. సర్వ విషయముల గాంధీమహాత్మునే యాదర్శముగాగొని యుద్యమముతో నడచుచున్న మమ్మునుగూర్చి యెప్పుడును యెవ్వరు రును సంబోధించవలసిన కారణము కానరాదు. ప్రభుత్వము వారు ఇది యొకసాకు గట్టింది నన్ను నిర్బంధింపదలచిన నేను చెప్పజాలను కాని నిజముగా నా కా తిరుగుబాటుతో సంబంధము కలదని భయపడుచున్నయెడల, దేశీయుమహాజన సభా ప్రధానసూత్రము మానంతరకు తత్సభాదేశమునకు బద్ధుడనని దృఢముగా చెప్పగలను. ప్రభుత్వమువారికి నన్ను నిర్బంధింప నభిలాషయే గల్గినచో నీవకహార్గమేల! ఇదిమాకు మాప్రచార కులవై డీకొమ్మవన్న కావబాటయే యున్నదే! ప్రభుత్వమొం తటి నిర్బంధమునకు నెట్టుకొన్నను నీవును సంతకము మాడని మాత్రము గ్రహించునుగాక!" యని రాజుగారికి జవాబు నిచ్చి తిని. విజయనగరము కార్యంతరమై వెడలియున్న మన్మథులలో నొకరగు మ. రా. శ్రీ శృంగారము వెంకటరంగాచార్యులగారి పేరును మా"స్వరాజ్యగోత్రావృతము" గ్రంథములు వెనుక విక్రయంపబడినట్టియు, అచ్చుచేయ బడినట్టియు ప్రదేశముల పేర్లు వ్రాసికొని మొదటి విచారణ ఫలితమునే వీరును గ్రాతి నర్పి పట్టుము వేంచేసినారు.

కానిస్టేబిలు నన్ను, "గ్రామీయున నొక నెలవరకు కదలకుండు నుందురా?" యని ప్రశ్నించెను. ఆహ! దేహార్యము స్థిరపడి, నాకు యితరగ్రామములందు పనిలేకుండనుండువరకు గ్రామము నే యుండవచ్చును. అని జవాబు నిచ్చితిని. రాజమహేంద్ర వరము నాకుగల కొందరి బంధుమిత్రులపేర్లు వ్రాసికొనిపోయెను. పరార్థియైన వేములకొండ గోపాలము ఆనకాపల్లిలో దొరికినట్లు రాజుగారి కల్లనే నింటిని.

నిరాకరణోద్యమమును తిరుగుబాటుతో ననుసంధింపకలే నని యున్నట్లుగా దోచుచున్నట్లు స్వరాజ్య విలేఖనని వ్రాత తెలుపుచున్నది. కద్దరబట్టకట్టిన మనస్థితి యాతిమలను - అందు కూరి చెడ్డిపంతులు క్షేత్రము ల కొం డ గో పాల రా పు గార్లను, సహానిరాకరణావలంబులనుట గాంధీ నీర్థి తమునకు సరి పడదు. వారి దోషాదోష నిరూపణ ఇట నవసరము. కాని విలే ఖరులు తమ లేఖలలో జాగరూకత కపించుట శ్రేయోదాయ కము. లేకున్న మహోద్యమమునకు ఒకొక్కప్పుడు కళంక మా పాదిల్లుటయు సంభవనీయును. వై యిరువురు విడుదల యై నట్లు తెలియుచున్నది.

నాకు చెవిసోకి సంతకము నాపేరు గాని నామిత్రమం దలి పేరుగాని వివరచ్చిన ప్రభుత్వోద్యోగులలో చాలభీతావన ముగా నున్నది. దీనికి తుద్రుడుగ శార్వర్య భావము గాక అతి పవిత్రమగు గాంధీమహాత్ముని యుద్యమ ప్రాబల్యమే ధృవకారణమని నామ తమంతరి కల్పంతోత్పాన కక్తిచే నుపహించుచున్నది.

వడ్డాది సీతారామరాజు నేయులు, ఖాకింకోట జాతీయోపసంఘ, సహాకార్యదర్శి.

మానవత్వమును గ్రహించితిరా?

లేనిచో ఒకసారి మా ప్రదర్శనశాలకు దయ చేయుదు. సవరం బంగారు గజల అడ్డిగలు, వడ్డ్యాణము, నాగవత్తులు, కంపెలు అడ్డిగలు, మొలల త్రాడు, గడియారము గొలుసు చేతిరిప్పలు, యిది యిది అననేల ఎట్టి రకమైనను వారి వారి కోరిక ప్రకారము తయారుచేసి సకాలములో యివ్వ బడును. (5)

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైతానబాదగోడ్డు, మద్రాసు.

తెలుగు సంక్షేప్త లేఖనము

మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు మొదలందు నేర్చుకొని కావాకేవలమును. దివమున కొక గంట పడు. "ప్రాప్త క్షు న్ని త్ర మదాల్చి కంపించండి!" (18) ఇక ఫర్లేషా బ్యూరో, కాకినాడ.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధి వేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కనిపెట్టబడినది. గంధర్వలచే వాడబడినది. గంధర్వలచే మానవుల కనుగ్రహింపబడినది. కావుననే దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. నలుబది దివముల చుండు. ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

(1) నేను 5 సంవత్సరములనుండి విడువని తీయవ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళలో ప్రాణముకూడ విసికిపోయినది. కాశీపట్టణములో నుండు, 'దుర్గా మెడికల్ హాలు' వారిచ్చిన 'సెమల్ ఆస్ట్రాక్యూట్' అను దివ్యావధమును నేనించుట చేతనే నేను ఇప్పుడు సదరు వ్యాధిలేక సౌఖ్యముగా నున్నాను.

తెంగుకూరు 4-8-20 ఆర్. ఎన్. చెట్టి

మదనకామేశ్వర లేఖ్యము

దుర్బలులసారిలో సుజీవి: మేనమామ, నిక్కాక, కుక్క నవ్వును, నిస్సత్తున, ఆదిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్లాప్తిని, కలిగించు వర్తననాదము. 2 డబ్బీలు చాలాను. 20 రు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)

కోవాపున్న లేఖ్యము: ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విశేషమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము. 15 రు|| డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. పి. కె. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేసి, నెల్లూరుజిల్లా.

నత్యవత్సవ పాఖ్యానము

తెక

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేత్రముయొక్క మహాత్మ్యము. ఇందు శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్యము కడురసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన బాతకుల కొక వద్యమేని వదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము. ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, తంజుకెట్టి పిడి, మద్రాసు.

అ మె రికా దేశము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేష్టిమంగల కత్తితో (1)

మీరే డ్రోరము చేసికొనుదు

Brownie

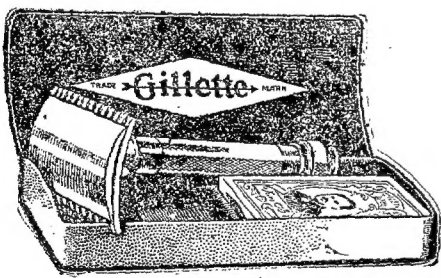
ప్రెస్

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

ధర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, డ్రోరము చేసికొనుదు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా డ్రోరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా పెంట్రిక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచాక బక కత్తి (ప్లేటు) అనేక
డ్రోరములకు ఉపయోగ పడును.

నూతనరాటము.

మహాత్మునిచే ప్రారంభింపబడిన ఆసహాయోద్యమము
నం దొకభాగముగ సృజితమైన కొందఱులకు [ఇప్పటిమంత్రులకు] న
చృకపోయినను, ఇందువలన వీధిలకు తడవోపాధి కలుగుటయే
గాక, పాశ్చాత్యవాగ్ధారావ్యామోహమును బారద్రోలుటయే
గాక, లక్ష్యాధికారులకును, భిక్షాధికారులకును సమభార వేర్వ
అయిటయే గాక విశ్వకర్మలకు దనుసూక్ష్మకత్తిని హస్తపరి
శ్రమను లోకమునకు వెల్లడించేయు నవకాశ మొసంగెను. ఈసంద
ర్భమును గమనించి రాటమునందు వినిధిమార్పుల జేసి దేశమునం
దు వివిధ వ్యాపింపజేయు గొందఱు మిక్కిలి పాటుపడిరి, ప
డుచున్నారు. రాటమునందు గొన్నిక్రొత్తమార్పులను గలుగజే
య సమకట్టి తమకష్టమునకుఁ బ్రతిఫలమును జడయుచున్నారు.
ఇంతవరకుఁ గ్రొత్తమార్పులతో బయలు దేరినది కలకత్తానుండలి
“బిందు అండ్ కంపెనీ” వారిరాటము. ఇచ్చుది మూడు చక్రము
లను, కదురును (కొనయందు వంపుగలిగి) దారమును జుట్టుకొను
టకు (తనంతట నదియే) నొకకట్టతో జేయబడిన గొట్టుము నుం
డును. ఇంకను గొందఱు కడుళ్ల నెక్కువగాఁ జెట్టి నడువటకు
వీలగునట్లు రాటముల జేసియున్నారనియు వినుచున్నాడను.
బిందు అండ్ కంపెనీవారి రాటము సుపయోగింపగా నంతయుప
యోగ ముండినట్లుల గానించుట లేదు. దారము సరిగా రాక
పోవుటయే గాక దారము దానియంతట నదియే సరిగాజుట్టుకొ
నుటయులేదు.

ఇప్పటికి గొక సంవత్సరము నుండియు మచిలీపట్టణమునం
దు జన్మించినవాడను, మౌగ్రామనివాసులును, విశ్వబ్రాహ్మణు
లనగు శ్రీయుత వానపాదుల వీరాచార్యులు గా రొకనూతనరా
టమునుజేయుఁ దమజ్ఞానశక్తిసంతయు ధారణతోయును నిద్రాహ
రములనైతము మానుకొని, ఆహర్నిశలు ఏకైక కార్యమునందే నిమ
గ్నులై నేటికిగృతకృత్యులైన ఆంధ్రలోకమునకుఁ దెలియజేయు
నెలతయు సంతసము కలుగుచున్నది. ఆచార్యులుగారు కరోసిక్
అయిత్ కంపెనీ యేజెంటుపనిని నైతము వదిలి రాటపు నిర్మాణ
మునందే తమ శక్తి సంతను వినియోగించిరి. రాటమంతయు సా
ధారణరాటమునలే నుండును. చక్రముకటి మాత్రమే. వడిదార
ములను, కదురులేదు. కదురుకు బయలు వంపులు గలిగిన ఉక్కు
తంతి యుండును. దారము చుట్టుకొనుటకు నిత్యదీతోజేయబడిన
యొక గొట్టుము వ్రకాకారము గలతంతికిఁ బ్రక్కభాగమున నమ
ర్పబడియుండును. తుడిచేతితోఁ జక్రమును ద్విప్పుచు నెడమచేత
దూదినిఁ బట్టుకొని వదలుచుండిన దారము నతంతటనే బాగుగా
పురిగిలిగి గొట్టుమునకుఁ జుట్టుకొనుచుండును. ఇప్పుడు ప్రచార
మువలనన్న రాటములపై సాధారణముగా వడుక నేర్పినవారు
యీ నూతనరాటము మీద సాధారణముగ 40 సంబర మాలును
వీయవచ్చును. ఈసని సులభముగనుండును. కనును మూసికొని చ
క్రమును ద్విప్పుచు ఎడమ చేతియందలి దూదిని చక్రముగా వడి
లుచుండిన దారము తనంతటనే వచ్చును. కండ్లగాఁ జుట్టుకొను
చుండును. వడుక నేర్పిన వారి కీ రాటముపై నాలుగు పీ
యట మిక్కిలి సులభము. ఎన్నిగంటలు పనిచేసినను ఆయా
సమయముగాని, నినుగుగాని యుండదు. దారము సరిగా వచ్చుచుం
డును. దారము సరియైన పురితో వచ్చుచున్నదా యను గమ
నికకూడ నక్కఱ యుండదు. ఒక లేనిధముగా బురి యెక్కు
చుండును. ఆచార్యులుగారిపరిశ్రమ మెంతయు సుస్తకనిమము
వీరిరాటమును దయారుచేయుటయే గాక నీడుపోయుటకును
పడుగు జేయుటకును నవీనసాధనముల గనుగొని తయారు చేసి
యున్నారు.

15-10-22 తేదిన ఆచార్యులగారి నూతనరాటము 100
గురు సభ్యులు గల సభయందు ప్రదర్శింపబడినది. ఆసభయందు
దారాటముపై నడుకబడిన నాలుగు (దారమును) నేత పరిశ్రమ
యందు జెక్కుడనుభవముగలవారు 80 సెంటరు మిల్లుదారమున
కన యగునని నిర్ధారణ గావించిరి. ఇట్టి నవీనసాధనమును గను
గొనిన క్రీ వీరాచార్యులుగారి కౌంఫర్లోక మెంతయు గృతజ్ఞత
కాపుచున్నది. వీరి పరిశ్రమను ఆంధ్రసాధరమహాశయు లంద
రాదరించి ఆచార్యులగారికి ప్రోత్సాహ మొసగుచురగాక యని
ప్రార్థించుచున్నాడను.

తుంపుర్తి - సంచీవరావు,

ధర్మకరము.

వైద్య విషయములందు దీర్ఘ అనుభవమును గడించినట్టియు, ఇదివరలో కలకత్తా మెడికల్ కళాశాల బోధకములందు గృహవైద్యుడుగా నుండినట్టియు, కలకత్తాలో నుండునట్టి ఎస్. ఎస్. పి. గవర్న మెంటు బోధకములందు రెసిడెంటు స్థానముగా నుండినట్టియు డాక్టరు బి. ముఖర్జీ, బి.ఏ., ఎల్. ఎస్. ఎస్. గారి నుత్తరసిద్ధ బోధకములు.

డ్రై యా బి టో ను (201)

దీనిని సేవించుటచే అన్ని విధముల అతిమూల్యవ్యాధులు అత్యద్భుతముగా కుదురును. ఎక్కువగా పోవుమూత్రమును అమిత దాహమును, చిక్కిపోవుటను, బలహీనతను, మున్నగువాటిని కుదిర్చి, మూత్రముయొక్క ప్యాసిఫిక్ గ్రావిటీని తగ్గించును; మూత్రమునందు తీవ్రచేసేయును. ఒకవారమునకు సరిపోవు బోధకము ధర రూ 4; ఒకమాసమునకు రూ 15; పూర్తిగా కుదురునంతవరకు కావలసిన బోధకము ధర రూ 20. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

హైడ్రో సల్

ఒకానొకము. వారియోనిటి, ఆర్చిటిస్, బూరగ కాలు మొదలగువాటిని వైద్యులచే కుదుర్చునట్టి సమృద్ధిమైన బోధకము "హైడ్రో సల్" ఒక్కటియే. జబ్బుగా నున్న భాగమునందు రుండు బాధను, అసౌఖ్యమును పార ద్రోలి సదరు భాగమును వ్యర్థముగా జేయును. తరువాత స్ఫూర్తివేయుటకు, లైసిల్ మిడ పోవుటకు, సాధారణముగా నడచుటకు మున్నగువాటికి సౌఖ్యముగా నుండును. ఇతరబాధకరమైనట్టియు, శస్త్రసంబంధమైనట్టియు, చికిత్సల కంటెను ఈ స్వభావికమైనట్టియు, శస్త్రసమృద్ధమైనట్టియు, సులభమైనట్టియు చికిత్సకలన అత్యంత అద్భుతమైన గుణ మగుపడును. ఈ చికిత్స సమయమందు మీరు మీ మామూలు పనులను మానవలసినది లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేసిన మీరు చెల్లించిన వైద్యము వాధకు పంపివేయ బడును. ఈ విషయములు తెలుపు పుస్తకము ఇనాముగా పంపబడును 2 బోన్సులు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 8. 8 బోన్సులుగల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10. (ఇది పూర్తి చికిత్సకు కావలసిన బోధకము) పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఈ బోధకమును వాడుటచే అనోగ్యముచెందినట్టి వారి నామధేయములు ఈ క్రింద తెలుపబడినవి:- కాన్స్టే డబ్ల్యూ. ఫింగ్ లాస్, హెచ్. హెచ్. డి వైజాము గవర్న మెంటు (డెక్కన్) చార్లెస్ నిన్ ఎన్ట్రెగ్నెరు, ఫీనాంగు, సింగపూరు; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్. కేవడి అయ్యంగారు, వర్తకులు, నీడమంగళం; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్.కె. మూర్తి, కరుకల్ త్రింకుటి, తంజావూరు.

A. CHATTERJEE & CO.,

THE RELIANCE RESEARCH LABORATORY.

27, College Street Market, 2nd Store, Calcutta.

Telegrams—Remedies Calcutta.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

1. మలేరియా జ్వరమునకు మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు మంచి గుణమిచ్చినది.

తీవ్ర సరికింపజోవ్య సోమవారపేట, కూర్మజిల్లా.

2. మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు అతి ఉపయోగకరమైనది. మరల దబ్బనుబుడ్డను పంపజో రెదన్.

బాలరామాచార్య, కరస్తాదారు, చిక్కోడి బెత్ గామ్.

3. మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల గర్భిణులకు మిక్కిలి ఉపయోగించినది. 6 బుడ్డు మెట్టచే పంపజో రెదన్.

ఎస్. ఆచ్యయ్య, న్యూల్ మాస్టరు కీరిగనపాళ్య, బెంగళూరు.

సారస్వతానవము విద్యార్థులకు, వ్యాయాసములకు, ఉపాధ్యాయులకు, సంగీతజ్ఞులకు, వారు, పిల్ల యననెల మొదలు సంబంధమైన పనిగలవారి పాలిటికి సంజీవం.

20 దినములకు సరిపోవు బోధకము వెల 1—0—0 వి. పి. ఖర్చువేరు.

త్రాంచి ఆఫీసు, నెం 331 తంబుకెట్టిపిడి మద్రాసు. వి. పి. ఆర్జుల మద్రాసునండి పంపబడవు.

301-594

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీ శీతారామవ వైద్యశాల మెసూరు. (1)

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బైవజ్య

రత్నావళి

920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదబోధకములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, జిప్సమ్, ముప్పరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి.

వై గ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్దవ్యముగా మనో శిశువారు చేయబడియున్నది.

శ్రీ శ్రీ వ్యాసహరిహరశాస్త్రి నకవాచిద్వివర్ధితే । మేధాయాః కాంతిజననః కామోద్దీపకస్యహాకా

బుద్ధిని, ఆయుర్వేదమున కృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినద్యును. హేమ్యుగ భాగుపుష్టిజేసి కామోద్దీపనము

గడిగించును. అతిమూల్యము, తీయ, సుఖకోగములు, మొదలగు భాగుత్తుకరములగు వ్యాధులలో హేమ్యుగ నుప

యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మే 25 మాత్రలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపితమైనది.

19 హార్బర్ స్ట్రీట్ మంతుకోట్, మద్రాసు.

విరుద్ధముగ రాయచోడుకుడిన కాశ్మీరీబోధకములకు పుట్టినిల్లు. కాట్టలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

మోసపుమందుల వలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట వలనను మోసపోకును.

త్రాంచీలు:— (1) 149, హైద్రాబాద్ తిరుపతిక్కోటి మద్రాసు, (2) హైద్రాబాద్, తిరుపతి,

(3) 405, టంకశాలపేటి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయచోడు-మద్రాసు.

తణుకుతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

ది 1-8-22 లగాయకు ది 30-9-22 వరకు ఆదామనస్య శుభక్తిక రాబడి

చిత్తాల్స్	26-2-6
రేలంగి గ్రామకాంగ్రెసుసంఘసభ్యులచందా	34-0-0
తేతలి గ్రామములో వివాహకాలమందు కట్టుం	5-0-0
జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమునండి	50-0-0
	115-2-6

ఖర్చు

తపాలాఖర్చులు	1- 5-0
మిస్ లేనియస్	6-15-6
ప్రచారకుల గౌరవ వేతనములు	62- 8-0
చిత్తాల్స్	44- 6-0
	115- 2-6

స.రా.: శ్రీయుత గోవల్ల సీతాపతిగారు యీతాలూకాలో వివిధగ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములయొక్క లెక్కలను తనిఖీచేయుటకు తనిఖీచేయు కాలమునకు నిల్వయున్న సామును సీతాపతిగారి సీసీకొని తాలూకా సంఘమునకు ఒప్పు గించుటకును అధికార మీయడమైనది. ఆలకు స్వరాజ్యనిధి సీతాపతిగారు వసూలుచేయుచు రెసీదు యిచ్చెదరు. పిరు 8-10-22 తేదీనండి వైసనిర్ణయించిన పనిని ప్రారంభించెదరు.

తేతలి సీతారామయ్య,

కార్యదర్శి.

పార్టీకామికశాఖ

భారత ఖద్దరునియము, తణుకు నెట్టబరు నెలలో శ్రీయుత యర్రమిల్లి మంగయ్యపంతులుగారున్న, శ్రీయుత నిడదవోలు వెంకట్రావుగారును, శనివారపు నువ్వురావుగారు ను నిడదవోలుఫిర్కాలో కొన్ని గ్రామములను తిరిగి రమారమి 50 వాటాలను తణుకునందు నెలకొల్పిన భారతఖద్దరు నిలయమునకు వేయించిరి.

శ్రీయుత నందూరి పార్థసారథిగారు వెంటపాడు ఫిర్కాలో తిరిగి 25 వాటాలను వేయించిరి.

నెట్టెంబరు నెలఖర్చునకు 100 వాటాలవరకు పూర్తి చేసి యీవాటాధనమును వసూలు చేయడమైనది.

మిగతా వాటాలు యీ నెలలో పూర్తిచేయుదుము. కనుక ప్రజలు యీపనికై తగుసహాయము చేయవలయును.

ఏకులు, కూడి, వివిధరంగులతో నేయబడుచున్న ఖద్దరు కత్త్రములు, ఖద్దరు బనియనులు అమృతమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గ్రామములలోని ప్రజలు నూలుకడుకుటయందు ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసికొనవలయును. నూలుకడకువారు నూలును, అమ్మచున్నయెడల ఈ నిలయమునకే అమ్మవలయును.

ప్రతిని పండించు రహితు లందరును దువ్వయించి కాంగ్రెసువారు, దీక్షతో పనిచేయుచున్న ఈ నిలయమునకే అమ్మవలయును.

ఈ భారతఖద్దరునిలయమున కొక ఉపనిలయము నిడదవోలుగ్రామములో శ్రీయుత తాడిమేటి కుటుంబకాశ్మీగారి యాజమాన్యముక్రింద గత నెలలో స్థాపించడమైనది.

శనివారపు సుబ్బారావు,

కార్యదర్శి.

మీ జాతకము

ఒక సం॥ రమువరకు జరుగు సంకతులు నెలలువారిగా (వాయుటకు కట్టుము రూ 2/-, జీవితమంతటితోను దీక్షాంత రక్షలతో వాయుటకు రూ 5/-, ఇదేత్రకారము జీవిత మంతటితోను ప్రతి సం॥ రములో జరుగు ముఖ్యవిషయములలో (వాయుటకు రూ 8/-, జనన సం॥రం, నెల, వారము, గంటలు, నిమిషములు తెలుపవలెను. లేక జాతకమును పంపవలెను. అన్ని స్థలములనుండి మిత్రుల యోగ్యతాపత్రము వచ్చియున్నవి. జాతకము అంగభావలో వ్రాసి పంపబడును. బి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్య, కృష్ణవిలాస అగ్రహారము (ఎ) పాస్టు మెసూరు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరాయ కృత

గ్రంథ రాజములు

(290)

తయారైనది!

త్వరపడుడు!

మొదటి భాగము

రెండవ భాగము

వెల రు. 2-0-0

వెల రు. 2-0-0

మూడవ భాగము తయారగుచున్నది.

నాటకములు!

నవీనములు!!

నవరస భరితములు!!!

రామాయణ నాటకములు

8. కోకిల

0-12-0

9. సరస్వతి

1-0-0

1. కళ్యాణరాఘవము

0-8-0

2. పాదుకాపట్టాభిషేకం

1-4-0

3. వనవాసరాఘవం

0-12-0

4. విజయరాఘవం

1-0-0

భక్తిరస పూరితములు

5. రాధాకృష్ణ

0-8-0

6. విప్రనారాయణ

0-12-0

శృంగార రసభూయిష్టములు

7. నర్మదాపురు కుశ్మీయం

0-12-0

హాస్యరసభరితములు

10. కంఠాభరణము

0-12-0

11. వృద్ధవివాహము

0-8-0

12. హాస్యవల్లరి (సంభాషణములు)

0-12-0

13. సారంగధర

0-8-0

14. ప్రచండచాణక్యము

1-0-0

15. బుద్ధబోధసుధ

1-0-0

16. ప్రక్షిప్తపన్యాసములు

1-4-0

17. పూర్ణిమ (కష్టాంతము)

1-0-0

క్యాటలాగు కోరువారికి పంపబడును.

వలయువారు:— పానుగంటి రాజారావు, విరాపురం

(గోదావరిజిల్లా) ఆని వ్రాయవలెను.

త్వరపడుడు.

వెల సులభము.

ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది.

129 రకముల ఔషధములున్నవి.

(31) బోధకాల సంహారణ:—ఎంతకాలమునుండియున్న శీతలరోగము నైనను వారముగోపాలలో గుణము కనబరచి. కాళ్లుమంటలు, నీరు పారించుటయుగాక పగిలిన పాదములు సహజ స్వస్థమై కమలములవలె ప్రకాశించును.

15 రో. రు 4-8-0 వారమునకు రు 2-8-0

(40) నిఖిల వ్యాధిలకు తేలిక కంటిరసము. చిట్టభీరంగి, పల్లిక, బగ్గెలొంగు సవాయిలున్ను, కీళ్లనొప్పులు, నల్లని పొడలు, యాలవ్యాధి, పొండుపు, సవామేహములు, మేహములు, మేహారణములు, కుక్కపిచ్చు మొదలు అన్ని వ్యాధులను వారము గోపాలలో నివారణ చేసి బలము, కిరీరకాంతి, రక్తకృద్ధి, వీర్యస్థంబున కలిగించును. ఇచ్చాపత్వం.

వెల రో. రు 6-0-0, 15 రో. రు 8-4-0.

(80) సర్వవిధ శిశురోగసంహారణము. జీర్ణించిన పత్తి, తెలుపు, ఎరుపు, నలుపు లోకగు యేరంగు శిశువైనను, మాత్రము స్వల్పముగాని, బొట్టుబొట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు తగ్గి రక్తపుష్టి చేయును. 3 పూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్చాపత్వం.

దబ్బి రు 1-4-0.

(48) మహావృజాపాశరసము (అను ఆస్థాదశ కుష్టురోగసంహారణ) వెల రో. 5-0-0. 15 రో. 2-12-0. సవామేహములు, పొడలు, నువ్వులు, కాళ్లు, చేతికేళ్లు, పెడపులు, ముక్కు, వగైరాలు లావై ఎర్రబారి సదా తిమ్మెరలుగా నుండుట, మేహాదీ, అంతరగ్రణములు వగైరాలుకు పరమావధము.

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము వెల రో. రు 8-0-0, 15 రో. రు 4-0-0 కఫములు, క్యాసకాసలు, దగ్గు, వగయ్య, ఉబ్బసము, మొలై వ్యాధులకు బ్రహ్మాస్త్రము, 3 పూటలలోకఫమును పారించి వెలరోపాలలో పూర్తి నివారణ నిచ్చును. గోపాలపురం, కొత్తచేటపాడు.

కె. వి. ఆచారి,

K. V. Achari

ఆయుర్వేద యూవాని డాక్టరు.

Ayurveda unani Doctor

ప్రొటల్స్

(1)

దంత వ్యాధి సంహారణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక మటుంజావధము

ఈ లోషనను 5 బొట్టు 2 బొట్టు నిశ్చల కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలించిన పంటికొప్పి, పండ్లు జిలుపించుట, పంటినుండిరక్తము, చీము ప్రసించుట, దుర్వాసన, పండ్లుఆడుట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లునుగట్టిపరచుట, నోటిని నువ్వులతో నుంచును. పండ్లను కుక్కముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.

సుఖన్జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్లపట్టుకు, నొప్పులకు, రొమ్మునొప్పులకు, కాళ్లుచేతుల పట్టుకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి, చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీతలము, జలరోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోషకాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపుతి, తెలుపు మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రు 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

ఇదొకసారి చదవండి

ప్రీపురుషులకు, రోగులకు, నిరోగులకు

ప్రాణమునంటి రుచికరమైనది.

రోగోపదవములును, ముసలితనమును లేకుండ

బహుకాలము సుఖముతో జీవించుటయు

దిచ్చగల వారికి

ఈ దేశంబున	శిలాజతు	1928 సం. నం
వెలసెలవర	రసాయనం	జనవరి నెల
కుడబ్బు రు	(అమృతోపమము)	మొదలు ద
6-8-0		రూ 8.0-0

20 రులముల డబ్బా రోగులకు 20 దినములకు నిరోగు

లకు 40 దినములకు వృద్ధాప్యమువలన గాని, అధిక కిరీరమాన సీక పరిశ్రమల వలనగాని, ఏదైనా కఠినవ్యాధిపీడితలకు గాని కిరీరముకృషించినను, అతిదుర్బలమైనను, ఇంద్రియాలపలుత్యము తగ్గినను విశేషముగ కిరీరపుష్టి, కాంతి, మితిలేనిబలము, కిరీరపలుత్యము, శక్తి, ఉత్సాహము, సుఖము, హృదయముగ కలుగును. కుక్కమేహము, కత్తమేహము, నీలమేహము, హరిత్రామేహము, దుర్గంధముగ సామము మొదలగు నిరసంకటములు, సవాయి సంకటములు ఎంతకాలమునుండి పీడించుచున్నను అతిశీఘ్రకాలములో నిర్మూల మగును. మధుమేహము, ఇంద్రియనష్టము, బహుమూత్రరోగముల కుదుర్చుటయు దీ యావధి కాజము నుపసద్ధము. ఎరువలవల్లను నీక ర్తింపక చిరకాలము నుండి పీడించుచుండు రక్తలేదరము (బిరుచ్చురోగము) స్వేద లేదరము (తెల్లబట్ట), ఋతుశూల (ముట్టునొప్పి), మరీ బిగువని నిరాశచేసికొని యుండు అన్నివిధములగు గర్భాశయ వ్యాధులు, మర్మస్థావ్యాధులు, అజీర్ణము, కలనొప్పి, కృశత్వము, నిస్త్రాణి, ఇ క నశకరుగ్ధృతల నీరసాయము, అమృతము వ్యత్యుప్తను జయించు చందము జయించును. ధాతువికారము, రక్తవికారము, అరంభకుష్టరోగము, కొరుకు, కిరీరరోగము, మోహమువలనగాని నైర్మల్యమువలనగాని కలిగిన, ఎరుపు, తెలుపు, నలుపు, అనేక రక్తములు గలమచ్చలు, బగ్గెలు, కణితులు, పొట్టులు, రగవిష పామజాదిదోషములు, సవామేహవ్యాధులు, గోరొగములు, తాగురోగములు, దంత్రణములు, జిహ్వరోగములు, కర్ణ రోగములు, శ్రేణిరోగములు, మర్మస్థావ్యాధులు, అతిశీఘ్రముగ కుదురును. మద్యకాలమున ఎందువల్ల పంపించిన సప్తంశ త్యమైనను, ఇంద్రియపలుత్యమైనను, కుక్కపిచ్చుగ మైనను, తప్పక కుదురును. సకలరోగసంహారణ కలుగును. ఈకలజతు రసాయనము పుచ్చుకొనుటవలన అతివృద్ధాప్యమువలన దేహమనోబలములు, ధాతువులు పలుకొని కలిగి అతిసుఖముతో జీవయాత్ర గడపును. తీయ, ఉబ్బస, కాసరోగులకును, శీర్షజ్వరితులకును, అజీర్ణరోగులకును, కష్టరక్తములగు ఇంక ననేకవ్యాధిపీడితులకును విది బాల్యమితునివలె హితముజేయును. రోగులకు ఆరోగ్యమున్ను, దుర్బలలకు బలమున్ను, కృశించియున్నవారికి కిరీరపుష్టిన్ని, నిరోగులకు దీర్ఘాయువు, సంపూర్ణారోగ్యము, అమితోత్సాహమున్ను ఈ రసాయనమువలె చప్పున కలిగించు దివ్యోపధ మింకొకటి కల దని యెవ్వరును జెప్పకాలము. మీ రొకసారి నాని కివి ప్రత్యక్షమగుణములు పరీక్షింపురురు గాక. తెలుగున గాని, యింగ్లీషున గాని స్పష్టముగ విచితు నామాతో మాకు ప్రతియు త్తరము వ్రాస్తాయుండవలయును.

ఆయుర్వేద రత్న, పండిత,

2. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు,

ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా.

ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా. ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా. ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా.

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యమృతము కల్లులకు పాలకు బృద్ధికిని కిరీం పుష్టిని కలిగించును. పిల్లలకు నుండిన. పరిమితి లేని ఉపకరణం సామము, వార్షిక్యమిచ్చియు, యక్షతో ముదలను పిల్లలు, ముఖపరచును. మహిమ లోక పిల్లలకిచ్చే బిల్లులకు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0 (8847) ది. మ. రో. కలిసి రు 2. రుమాకర్త ముకవర్తనకు ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా. ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాజిల్లా.

అమృతాంజనము

వాయువనోష్ణులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నోష్ణులకు సంజీవివంటిది

పంచభాషాచిత్రమ చిత్రానినమోసముగలుగుదు

తలనోష్ణుల మాన్పును,

వాయువనోష్ణుల బాపును,

పార్శ్వపునోష్ణుల బారదోలును,

పోట్లపోగొట్టును.

బెణకుల భేదించును

వాపుల చూపుమాపును

దగ్గును తగ్గించును

కురదను తొలగించును

అమృతాంజనము

ఒంటి తలనోష్ణికి వరప్రసాదము

తేలుబాధను తీసివేయును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జకి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి అనేక యేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్లపోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము స్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహినీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరితనము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీశ్రీ, ఉద్యోగినులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రావగు కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక, మదరాసు.

"Everybody's favourite Toilet Kemina oil & OttoDilbahar Sold Every where."

నెండుకలే అందను.

రానిపోతుండ, జాగ్రత్త!

ఇది మంచి అమృతాంజనము, తలనోష్ణులకు తప్పకుండా వాడుటకు.

అంతవరకు రావలెను.

నడ

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టును.

ఇది కనకరూప మయినది.

మొదలుకొని కట్టి పోగ మున్ను, తల నోష్ణులకు వాడుట, యిది నిత్యము.

మొదలుకొని చిట్టచు గాని, గలదుకా నాని యుండును.

దీని మొదలుకొని మరల యెప్పుడో మొదలుకొని గల్గి వచ్చు వలె మంచి మోహము చేయును.

ఈ నూనెనే దీనిని కలిపించి చూడును.

మొదలుకొని మొదలుకొని మొదలుకొని మొదలుకొని.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

ఇది డబ్బీ 1-కి 6 పాపాయి. ఇ. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

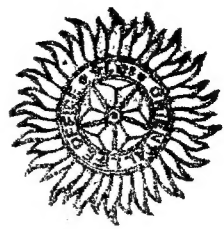
ఇది మంచి అమృతాంజనము, తలనోష్ణులకు తప్పకుండా వాడుటకు.

కామినీయా నూనెను వాడుట మొదలు పెట్టును.

అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

155 బామ్బాయ్ రోడ్, బొంబాయి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు సేక్యూరిటీ

లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి.

మానేజరు:— హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.

ఫస్టు యార్ 5,46,00,000 రూ॥ రెండో యార్ 19.0-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,06,338.0.11

ఇత్తూరు బహుళము అస్సూ

లెన్సుల మొత్తము 15,44,24,598.11.3

మొదటిసారిగా ఇత్తూరు పాలి

బార్లుకు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరచున వనిచేయుటకు నీటిండ్లు కావలయును. వారు అనుభవ కాంక్షతోగ నుండు వలయును, భరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యొ క్రింది నిబంధనములకు వ్రాయుడు. 671

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 2, Madras

భయపడవద్దు

తేలుబట్టిన తరువాత ఈ కొవ్వము వాడని విషమును తీసివేయును. డబ్బీ 1-కి రు 0.8-0. 1 డబ్బీ మొదలు 3 డబ్బీలకు పోస్తే 0.8-0 రు 4.8-0 మరలెవరైనా లేదని వారికి 1 డబ్బీ డబ్బీ పోస్తే లేకుండు పంపబడును. పరమార్థము, పిచ్చు, బుద్ధిమతి ఈ యే మా, మా: మా, అతి

మోతము, వర్షవాస్తవము మొదలగునాటి కన్నటికి సమస్తమైన యావధములు కలవు.

కావలగునట్లు ప్రాసనతో ఇవామగా ముద్రపెట్టెను. మీకు కల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును పొందుదు.

Telegram: Rajvald Sel Bamedasji Kavira) 152, Harrison Road, CALCUTTA.

లిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లెక్క బ్రాండు

జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.

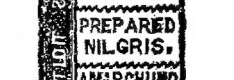
ఇందున్న జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, పలు నొప్పి, ఒకటి నొప్పిలు యింకా యితర వ్యాధులనున్న, పాపయోగము కల డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0

డబ్బీ 1-కి రు 2-12-0

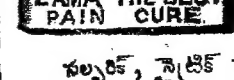
గ్రామ 1-కి రు 80-0-0

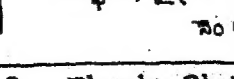
అర్ధరత్న అభ్యాసముపంపించవలయును.

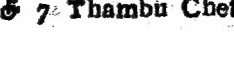
8 గ్రామలు ఒకేదా తీయువారికి

రైలుచారి ప్యాకింగు కర్ములు యింకా

మా యొక్క జమా ఆయిలు లెక్క

బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను

అమర్ చెందు, సోబా చెందు యింగ్లీషుమందు పలకరుకు

నల్లరే, నైట్ల మొరటిక్ అసిడ్లు, వ్యాపారములు.

నెం 68, నైసపునాయునిపేర్, మదరాసు.